

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 VASÁRNAP augusztus 29.

238. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva palota)

A vak jövő

Ki áll meg a meddő panasznál, amire e sarkából kifordult világ torzképe hangolja ekéseredett szavát? Az »Isten adta, Isten elvette« jób-i alázatát és megbékélését ki tudja e megváltozott világ új konvulziói fölé takarni »ékes szemfedő«-ül? Egyik évben esőért fohászko-dunk, másik évben szomjuhozunk a napiényt, egyszer elepedünk a harmatért, máskor lehelletünkkel is segítenénk felszáritani a sárbafulladt mezőket. Ki hisz még az időjósok-nak? Lassankint már csak annak lesz hitele, aki a föld végét jövődöli s mint a politikában, csak arra fognak hallgatni, aki a végletek szélsőségeit hirdeti.

»Kifordult a világ, óh kárhozat, hogy mi születünk helyretolni azt« — általánosítjuk a hamleti kétségbe-esést. Megváltozott a csillagok járása, a nap protuberanciái eltakarják előlünk a nekünk örök fényt és örök meleget, s mi más az élet, mint fény és melegség? — tovább hűl a föld kérge, avagy megváltozott az atmoszferikus nyomás, forradalom tört ki a vonzás és tasztítás törvényében s megváltozott a földet körülölelő levegőréteg összetétele — csak ját-szunk a szavakkal s kétségeink bilincses kérdéseire próbálgatjuk a da-dogó felelet vizsgáztatásait. Az év-szakok határai elmosódnak s egy emberélet hunyó pillanatába zsugo-rodik össze annyi változás, amennyit a bátortalan, sárbaragadt tudomá-nyos fantázia évezredek hosszú pro-cessziójától várhatott csak.

A föld őstörténetének kutatói, a hogy Wells írta: a palák naplójának megfektői azt tanítják, hogy a jég-korszak nem egy időben vette birto-kába az egész földet. Talán a sarkok vidéke még most is csak a jégkor-szak fejlődési stádiumában van s amitől borzadunk, a sarkoknak és az egyenlítőnek küzdelméből az örök jég uralmának győzelmét hirdeti. Új jégkorszak felé tántorgunk talán rogyant térddel s a nyomoruság fegyencegyenruhájában. Ha az em-beri szív melegítene a földet, ki nem tudná vizsgáztatni bizonyossággal, hogy mi fagyasztjuk ki az egyen-lítő tropikus delét s vulkánok izzó mélységeit.

Talán újra kozmikus változások katasztrófáinak viharát érezzük s mindaz a forradalmi jelenség, ami a természet megszokott rendjét megbontja s örökérvényűnek hitt törvé-nyeit szétporlasztja, voltaképpen csak első fényjelei a nagy átalaku-lásnak, ami felé száguldunk a Sark-csillag felé ősi törvények által pa-rancsolt uton, az örvénylő spiráli-son. Ezt érzi a tudományos kutatás szeizmográfja, ezt vallja a szent egyszerűség boldoggá avatottja, ezt hiszi a föld jámbor gyermeke, aki csak valami irtózatossá félelemmel tudja megmagyarázni, miért fagy és vihar dermeszti az áldott földet, amikor tündökölni kellene az életet sugárzó napfénynek s miért rohasz-tja langyos meleg a föld vetését, a mikor az élet parancsa hótakaróval védené a zsenge, didergő vetést.

Az évszakok változása talán csak az átmenet a természet új rendje felé. Ujra rendeződhetnek még a vulkánok és földrengési zónák, újra lehet még rajzolni a kontinensek ha-tárait, újra el lehet választani a tengert a szárazföldtől s a Teremtés bibliai

szimbolumának fejlődési menetét visszajára fordíthatja a megbomlott rend, vagy helyreállt értelem — ki tudna igazságot tenni a végtelenség-gel viaskodott nagy perében a véges emberiségnek. A cédrusok árnyéká-ból talán visszatérünk a mohák és zsurlófüvek vegetációjába s az em-bernél évszázadok millióival öregebb fajok: a szitakötők és százlábuk veszik át a tékozló embertől a szer-ves élet fejlődésének végső állomá-sát.

A föld történetének korszakait egyfelől a meleg és hőség, másfelől

a hideg és nyomoruság küzdelme al-kotta meg. Hegyek türemlettek fel s szakadékok mélyültek ki Ocea-nfenékké, míg jött a legborzalmasabb tömeggyilkos: a jégkorszak s kez-dődött előlről a természet küzdelme a melegért, fényért, életért. *Eoan-thropos*, a »Hajnal Embere« kisebb tudással, de parancsolóbb hittel és ünnepebb áhitattal várta az új csodá-kat, mint mi. De mi különbség van végső fogalmazásban köztünk, a Heidelbergi Ember s a Neandervölgyi ősrünk között? Talán egy zuggal töb-bet ismerünk a természet végtelen

műhelyéből, de minél nagyobb kerü-letű ismereteink köre, annál nagyobb a »nem ismert tartomány« határvo-nala is. Egyformán táguló szemmel meredünk a jövődö ismeretlen sza-kadéka felé, miket nem világít meg sem a tudomány fáklyája, sem a hit lampionja. Csak döböntő, kísérte-ties üzeneteket kapunk a nagy átala-kulásról, mely fajok, nemzedékek és nemzetek porszeméit söpri maga előtt az örök élet Szaharájában.

Ismeretlen mélységek szakadéka-ba zuhan, ki a csillagok útján keresi a holnapot.

Oroszország garanciaszerződést köt Lengyelországgal és Finnországgal

Kölcsönös semlegességet fogadnak a szerződő felek

Moszkvából jelentik: A külügyi népbiztosság hivatalos jelentést adott ki, amely szerint

a szovjetunió varsói meghatal-mazott képviselője a napokban a lengyel külügyminiszternek átnyújtotta egy garancia-szer-ződés tervezetét.

A szerződés megállapítja, hogy mindkét fél tartózkodik minden tá-madó eljárástól egymással szemben és a szerződő felek kötelezettséget vállalnak, hogy

a másik fél ellen irányuló táma-dás esetén megőrzik semleges-ségüket.

Megállapítja továbbá a szerződés-

tervezet még azt is, hogy egyik szerződő fél sem vesz részt olyan politikai és gazda-sági szövetségben, amely a má-sik ország ellen irányul és az esetleges vitás kérdések szabá-lyozását vegyes egyeztető bi-zottság elé viszik.

A szovjet-kormány azt az óhaját fe-jezte ki, hogy a szerződést *Zaleski* lengyel külügyminiszternek szept-tember elejére tervezett moszkvai látogatása alkalmával írják alá. Ez az utóbbi javaslat a lengyel kor-mánynál nem talált visszhangra, mert *Zaleski* látogatását *Csicserin* gyengélkedése miatt későbbre ha-

lasztották el.

Helsinki jelentés szerint pénteken kezdődtek a garancia-paktum megkötésére irányuló tárgyalások a szovjetkormány és a finn külügyminisztérium között.

A tárgyalások kedvező mederben haladnak.

Ezzel a h iradással szemben áll az a párisi jelentés, amely szerint *Zaleski* lengyel külügyminiszter, aki jelenleg Párisban tartózkodik, a la-pok tudósítónak kijelentette, hogy Lengyelország nem kötött semle-gességi szerződést Oroszországgal. Az erről szóló hírek alaptalanok.

A bolgár kormány visszautasítja a kollektív jegyzékbe foglalt vádakat

A bolgár kormány hajlandó magát a Népszövetség döntésének alávetni

Bulgária azzal védekezik, hogy nincs kellő számú hadserege

Beogradból jelentik: A bolgár kor-mánynak a jugoszláv-román-görög kollektív jegyzékre adott válaszijeg-zéke szombaton érkezett meg Beo-gradba. A válaszijegyzéket egy futár hozta Szófiába, azonban annak szö-vegét nem hozták még nyilvános-ságra. Az újságíróknak arra a kér-désére, hogy mikor publikálják a jegyzéket, *Nincsic* külügyminiszter a következőket mondotta:

— Megkaptuk a bolgár kormány választát, azonban azt még nem hoz-hatjuk nyilvánosságra, mert előbb *reterdlok az ügyről Uzunovics mi-niszterelnöknek*. Ezenkívül lehetsé-ges, hogy szükségessé válik az itte-ni román és görög követekkel is érint-kezésbe lépünk.

Arra a kérdésre, hogy a bolgár válaszijegyzék tartalmaz-e minimális elégtételt, *Nincsic* külügyminiszter elhárító mozdulatot tett. Végül a kül-ügyminiszter távozóban kijelentette, hogy lehetségesnek tartja, hogy a bolgár jegyzékre addig nem is ad-nak választ, amíg ő Genfből vissza nem tér.

Félhivatalos körök úgy nyilatko-z-

nak, hogy a jegyzék szövege pon-tatlan. Megnyugtató azonban, hogy a bolgár kormány is beleegyezik a jugoszláv kormány részéről felaján-lott elintézési módba, hogy az ügyet

a Népszövetség kikapcsolásával a két kormány intézze el és csak a végső esetben forduljanak a Népszö-vetséghez, mint legutolsó szükséges döntő fórumhoz.

A bolgár kormány a bandák letörését igéri

Szófiából jelentik: A bolgár kor-mány válaszijegyzékét a külügyi-minisztérium politikai osztályának fő-nöke, *Lessinov* három egymással megegyező szöveggel átnyújtotta a szófiai jugoszláv, román és görög követeknek. A jegyzék, amely négy gépelt oldal terjedelmű, a követke-zőket mondja:

— A bolgár kormány eddig még mindent megtett a határincidensek megakadályozása érdekében és a jö-vőben is megteszi, hogy a bolgár komitácsi bandák tevékenységét a minimumra korlátozza, annak dacá-ra, hogy a lefegyverzés folytán nem rendelkezik kellő hatalmi eszközök-kel.

A bolgár kormány visszautasít-ja azt a vádat, hogy szándéko-san tűrte a komitácsi bandák-

nak a szomszédos államokba való betörését

és ezzel kapcsolatban ismételtlen hangsúlyozza, hogy határvédelmére nem rendelkezik kellő számú felsze-relt hadsereggel. A bolgár kormány megállapítja, hogy a bolgár kormány sok is betörték bolgár területre és a lakosságnak súlyos károkat okoztak.

A jegyzék ezután felsorolja azokat az intézkedéseket, ame-lyeket a bolgár kormány a ko-mitácsi betörések megakadályo-zására máris foganatosított, majd az emigráció kérdésével fog-lalkozva hangsúlyozza, hogy a szomszéd államokkal való barátsá-gos viszonyok utját állja az a tény, hogy a szomszéd államokból sok bolgár lakos Bulgáriában keresett menedéket egyes államok naciona-

lista szervezeteinek erőszakoskodása elől. A jegyzék szerint ahhoz, hogy ezekből a menekültekből békés polgárok váljanak, szükség van a szomszéd államok segítségére.

Jugoszláviával kapcsolatban a jegyzék leszögezi, hogy téves a kollektív jegyzéknek az az állítása, hogy az elmúlt két évben nyolcvannégy ízben törtek be bolgár komitácsi bandák jugoszláv területre. A bolgár kormány megállapítása szerint 1925-ben mindössze huszonöt, 1926-ban pedig négy betörés történt.

A jegyzékben végül a bolgár kormány annak a reményének ad kifejezést, hogy a válasz a szomszéd államokat ki fogja elégíteni.

Bulgária szívesen hajlandó békésen elintézni a felmerült vitás kérdéseket, azonban bármikor kész a Népszövetség döntése alá vetni magát.

A tovarisevói

rendőrvezető

véresre vert egy cséplőgéptulajdonost

Az ügyészség megindította ellene az eljárást

Noviszadról jelentik: *Milánkovics* Szima tovarisevói rendőrvezető, akinek palánkai, plávnai és obrováci szereplése gyakran foglalkoztatta a közvéleményt, újabb véres atrocitást követett el.

Miloszavlevics Nikola tovarisevói cséplőgéptulajdonos *Krsztics* Lázár tovarisevói gazda szállásán cséplést, amikor *Bacsinszki* Mladen közrendőr azzal a hivatalos üzenettel jött, hogy azonnal vizsgálta meg a cséplőgép kézigyógy-szertárát a járási orvossal, különben nem dolgozathat. *Miloszavlevics* a kézigyógy-szertárral el is indult Obrováca-ra, de a járási orvost nem találta, mire visszatért *Tovarisevóra*, ahol ekkor azt az utasítást kapta, hogy a kézigyógy-szertárral együtt menjen el *Palánkára* és addig nem szabad dolgoznia, amíg az engedélyt be nem mutatja.

Krsztics Lázár azonban felkérte *Miloszavlevicset*, hogy saját felelősségére dolgozzon a cséplőgéppel. Aznap délután *Milánkovics* Szima rendőrvezető *Druzsedics* Koszta és *Jovin* Tódor rendőrökkel megjelent a cséplőgépénél, betiltotta a további munkát és megparancsolta *Miloszavlevicsnek*, hogy vegye le a cséplőgép hajtósíkját. *Miloszavlevics* eleget tett a parancsnak, felment a cséplőgépre, ahova *Druzsedics* Koszta rendőr is követte. A rendőr itt vértanulán toronragadta *Miloszavlevicset* és ledobta a földre, ahol már lent várt rá *Milánkovics* Szima rendőrvezető és *hívott kardjával több ütést mért Miloszavlevicsra, aki nyakán és testén több sebtől vérezve összeesett.* A két rendőr, az alatt mi4 a rendőrvezető kaszabolt, puskatussal agyba-főbe verte a szerencsétlen gépészt, aki több súlyos sebet kapott.

Miloszavlevics felesége, aki anyai örömknek néz elébe, sirva könyörgött a rendőrvezetőnek, hogy ne verje az urát, de az annál is inkább ütötte és amikor már *Miloszavlevics* összeesett, a rendőrvezető a szegény asszonyt is bántalmazta.

Amikor *Milánkovics* a rendőrökkel eltávozott, a cséplőgép többi munkása kocsira tette a sebesülteket és bevitte őket dr. *Szegedi* Jenő orvoshoz, aki a súlyos sebesülteket az első orvosi segélyben részesítette és sérülésükről látéletet állított ki. *Milánkovics* örvető *Hill* István rokkantat is tetleg bántalmazta, mert az *Miloszavlevics*né ütlegelése miatt felszólalt.

A súlyosan bántalmazottak feljelentést tettek a rendőrvezető és társai ellen. A feljelentést áttették a noviszadi ügyészséghez, ahol megindult ellenük a büntető eljárás.

Milánkovics Szimát a noviszadi törvényszék még 1922-ben jogerősen vád alá helyezte, mert 1922 június 25-én *Nova-Palánkán* *Lausch* Konrád *nova-palánkai* lakost fején és mellén súlyos ütlegekkel annyira bántalmazta, hogy az súlyos sérüléseket szenvedett,

Noviszadi uriaszony

és zagrebi repülőkapitány halálos katasztrófája

Sétarepülés alkalmával lezuhant a gépük és mindketten szennéégttek

Zagrebból jelentik: A *Varasdin* melletti *Vinica* községben szombaton délután négy órakor borzalmas repülés-szerencsétlenség történt. *Miletics* Nikola harmincnégy éves repülőkapitány, a zagrebi IV. repülőosztag parancsnoka *Breguet* 14 típusú géppel *Varasdinra* indult hadgyakorlatra és utközben szolgálati ügyben leszállt *Vinicán*, ahol véletlenül találkozott a noviszadi származású *Mirkovics* André néval, a közegészségügyi minisztérium gyógyszerészeti osztályfőnökének feleségével. Az asszony, akivel a repülőkapitány régebb óta ismeretségben volt, vendégségben tartózkodott a faluban.

Miletics kapitány felajánlotta *Mirkovics*nének, hogy elviszi sétarepülésre, amibe az uriaszony bele is egyezett. Délután négy óra tájban kettesben fölszálltak a repülőgépen és minden baj nélkül jutottak el *Varasdinig* és vissza. Amikor azonban

Vinicánál le akartak szállni és már mindössze kétszáz méter magasságban voltak a földtől, a mezőn dolgozó földművesek észre vették, hogy a repülőgépből hirtelen lángok csapnak elő és a gép a következő pillanatban meredeken lezuhant a földre. *Mire* odatutottak, a gép helyett már csak romhalmazt találtak és két szenné égett holttestet húztak ki a romok alól. A szerencsétlenség okát eddig nem lehetett megállapítani. *Zagrebból* katonai vizsgálóbizottság szállt ki a katasztrófa színhelyére.

A tragikus halált halt *Mirkovics* Andráné, *Jugovics* Vládó noviszadi gyógyszerész leánya, feltűnő szépségű fiatal uriaszony volt. Néhány évvel ezelőtt ment nőül *Mirkovics* Andrához, aki ekkor a közegészségügyi minisztérium noviszadi gyógyszerészeti kirendeltségének a vezetője volt. *Mirkovics*né öt hete tartózkodott *Vinicán* és hétfőre várták hazaérkezését.

A spanyolok súlyos vereséget szenvedtek Marokkóban

A felkelők Sesuan előtt állnak

Párisból jelentik: Fezből érkező jelentések szerint pénteken a marokkói front spanyol szakaszán heves harcok voltak a bennszülött törzsek és a spanyol csapatok között.

Mindkét részen rengeteg a halottak és sebesültek száma.

Kora hajnaltól késő éjszakáig tartott az elkeseredett közelharc és végül is

a spanyol csapatok meghátráltak a felkelők elől, akik már nyolc kilométerre állnak *Sesuan*tól

és eltökélt szándékuk, hogy visszakerüljenek a szent várost, amelyet csak alig néhány nappal ezelőtt szálltak meg heves harcok és véráldozatok árán a spanyolok.

Nemzetközi posta, mint házasságközvetítő

Romantikus szerelmi történet Becskerek és Afrika között

Becskerekről jelentik: A rejtelmes *Végzet*, a csodás véletlen végtelenül bájos és romantikus szerelmi történetet szőtt, amelynek egyik szereplője *Becskereken* lakik, a másik — *Afrikában*. A Sorsnak szeszélyes cselszövéseivel minden eszköz jó, még a nemzetközi postaforgalom gyarlósága is, mint azt az alábbi, romantikus lovagkorba illő történet igazolja. A történet, amelyben csak a neveket változtatjuk meg, a következő:

Barta Ella fiatal *Becskereki* urilány évek óta nagy szakértelemmel gyűjti a bélyegeket és gyűjteménye már rendkívül értékes, amelyben a legritkább példányok foglalnak helyet. A bélyeggyűjtők nemzetközi kapcsolatai révén állandó levelezést folytat a világ minden táján található filatelistákkal.

Egyszer egy *A. Kwokleung* nevű ismeret gyűjtőnek küldött egy szép képeslapot, amely *Petrovaradin* várát ábrázolta a *Duna* felőli oldalán. *Kwokleung* ur itt lakik: nem messze *Ázsiában*, *Hong-Kong* városában, ahová rövid egy hónap alatt érkezik meg a levél *Becskerekről*. De ezuttal *Kwokleung* ur nem kapta meg a képeslapot sem egy, sem két hónap alatt, mert a nemzetközi postai tisztviselők egy kis tévedésbe estek: összekeverték *Ázsiát* *Afrikával*, *Hong-Kongot* pedig *Marokkóval* és odavitték a dunamenti vár látképét ábrázoló anizkot. És ha már ott volt, ki is kellett kézbesíteni, de persze *A. Kwokleung* nevű ur ott nem található. Főgték tehát és kikézbesítették egy *Fehér Árpád* nevű magyar fiúnak, aki *Fezben* az idegen légióban szolgál. Ez emberséges tett volt a marokkói postásoktól, mert az idegenbeszakadt magyar fiú ugyancsak megérült a kepek, lévén véletlenül éppen *Bácskai*, ak. valamikor sokszor nevezett fel a *Petrovaradini* vár ablakaira, azon-

újra hazakerülök a legbékésebb, csöndesebb életet akarom folytatni.

Ha nem venné tolokodásnak, arra kérném *Magácskát*, válaszoljon erre a levelemre, úgy vágyom, hogy valamilyen kapocs fűzzön valakihez, aki magyar. És ha szabad ezt kérnem, küldene néha kiolvasott magyar újságot, könyveket, folyóiratokat, mert szellemi táplálékban csak olyan ritkán van részem. Én viszont küldenék *Magácskának* itteni szép felvételeket, lapokat, bélyegeket és egyéb érdekességeket.

Kedves válaszát remélve vagyok tiszteletteljes kézsókkal

ismeretlen tisztelője
Fehér Árpád

Mikor *Barta* Ella ezt a levelet végigolvasta, végtelenül meghatódot és azonnal válaszolt a *Bácskai* fiúnak *Marokkóba*, *Fez* városába. A levélre új levél jött *Marokkóból*, aztán megint *Becskerekről* ment az irás *Afrikába* és csodálatos, hogy a posta többé soha sem hibázta el a kézbesítést. Utóbb fényképeket cseréltek a fiatalok és csakhamar látatlanul, lassan, szépen egymásba szerettek.

Minek részletezzük tovább, elég az hozzá, hogy *Fehér Árpád* egyszer csak megkérte *Ellácska* kezét és Ella ezt a kérést teljesítette. Amint *Árpád* kitöltötte hátralévő idejét *Afrikában*, megtartják az esküvőt... *Itthon.* (h. j.)

Országos katonai repülőversenyt rendeznek Novisadon

A versenyzőknek 1318 kilométert kell megtenni

Noviszadról jelentik: A noviszadi katonai repülőparancsnokság a hadsereg összes repülői részére szeptember 6-án országos repülőversenyt rendez.

A repülők *Noviszadról* reggel hat órakor indulnak és *Szkoplje—Zagrebon* át térnek vissza a versenyterre. Az út hossza 1318 kilométer, mely igen erős próbára teszi a versenyzők tudását és az aeroplánok megbízhatóságát. A versenyzők 15 percenként startolnak a noviszadi katonai repülőtérrel. A versenyen *Breguet* 19 típusú repülővel és négyszáz lőerős *Lorain—Dittrich* motorokkal lehet résztvenni.

A győztesek számára *Alekszandar király*, a hadügyminisztérium, a repülőparancsnokság és a noviszadi *Aeuro-klub* adott serlegeket.

Bicska és osztályzat

Beszámíthatatlanság címén felmentették a sarajevói diákot, aki a számtanórán megszurta tanárát

Szarajevóból jelentik: *Bilcsár* Milán negyedik gimnazista ügyének második tárgyalási napján az orvosi szakvéleményeket olvasták fel. Az egyik szakértő véleménye szerint *Bilcsár* neuraszténia fii és tette elkövetésekor olyan felindult állapotban volt, hogy nem tudta, mit cselekszik. Ezzel szemben a másik pszichológus azt állapította meg, hogy a fii beszámítható állapotban volt, amikor tanárát megszurta.

Ezután az államügyész tartotta meg vádbeszédét. Ecsétele az ijuság féktelenségét, a tekintélytisztelt hiányát. Méltatta a megtámadott tanár képességeit és követelte a vádlott szigorú megbüntetését. A magánvádló képviselője szintén a fiatalság romlott voltát hangsúlyozta és kijelentette, hogy ha a bíróság büntetlenül hagyja az ilyen eseteket, akkor a matematikai tanárok a nyitott bicskák előtt kénytelenek lesznek minden diáknak jó osztályzatot adni. Kéri a vádlott elítélését.

A védő hivatkozott *Bilcsár* beszámíthatatlanságára és a gyermekilek érzékenységére. Felmentést kér. A bíróság rövid tanácskozás után felmentő ítéletet hozott. Az államügyész felebbezett az ítélet ellen. *Bilcsár* Milán tovább is vizsgálati fogságban marad.

KISEBBSÉGI ÉLET

Ujabb kiutasítás tartja izgalomban Szlovenszko magyarságát. Az elmúlt napokban kiutasítási végzést kézbesítettek ki Erdőssy István bátorkeszi római katolikus plébánosnak, aki 1901-től állandóan Bátorkeszi községben lakik és az illetőségét eddig soha kétségbe nem vonták és meg nem semmisítették. A kiutasítási intézkedés megokolása ugyanaz, mint a többi esetekben: mint magyar állampolgár megbízhatatlan; de ezen az általános megokoláson kívül azt is felhozzák érvül Erdőssy plébános ellen, hogy magyar népgyűléseken vett részt. A kiutasítási végzés hivatkozik a 7747. számú miniszteri rendeletre, mint jogalapra, amely teljhatalmu miniszteri rendelet taxative felsorolja, hogy kiket és mily esetekben lehet a köztársaság területéről kiutasítani. Ez a miniszteri rendelet megállapítja azt, hogy a kiutasítás csak szabályszerű vizsgálat lefolytatása után történhetik. Mivel ezt a vizsgálatot sem Erdőssy István esetében, sem a kiutasítottnál le nem folytatták és be nem fejezték, a kiutasítási végzések kiadása élénk fényt vet a szlovenszko hatóságokra, amelyek még a miniszteri rendeletekkel sincsenek tisztában.

A román közoktatásügyi miniszter a kormány legutóbbi ülésén bejelentette, hogy nem tartja szükségesnek a tulsok középiskola felállítását; elegendőnek tartja, hogy csak a megyék székhelyein működik középiskola. A kisebbségi iskolákról a miniszter kifejtette, hogy a jövő hét folyamán a kérdés végleges megoldásra kerül.

Barbár merényletet követtek el Homonnán egy magyar kulturemlék ellen. Az elmúlt éjszaka felelőtlen elemek darabokra törték azt a szerény márványemléktáblát, amely a magyar nemzet egyik legnagyobb nevelőjének, a modern magyar iskolaügy atyjának, Trefort Ágoston volt kultuszminiszternek szülőházán állott. A márványtáblát 1897-ben helyezte a házra a hononai állami felső kereskedelmi iskolának Trefort Ágostonról elnevezett Trefort-önképzőköre. A táblán mindössze ez a néhány szó állott: »E házban születet 1817-ben Trefort Ágoston, Magyarország egykori vallás- és közoktatásügyi minisztere.« A merénylet reggelén a Fő-utca gyalogjárójának aszfaltján találták az emlékkő törmelékét. A falon vésőnek és furónak rendetlen nyomai arról tanuskodtak, hogy a szerszámok kezeléséhez hozzá nem értő kezek követtek el ezt a minősíthetetlen barbárságot, amely a béke, a konszolidáció és a demokrácia nyolcadik esztendejében történt egy kisebbségnek legszentebb kegyeletérvése ellen.

A szlovenszko magyar diákság szervezkedése gyors tempóban folyik. A szervezkedés elé nem gördít semmi akadályt a prágai kormány. Kresmar dr. iskolaügyi miniszter biztosította az akció vezetőit, hogy a kormány a legnagyobb szabadságot biztosítja a magyar diákság szervezkedése részére. Az utóbbi hetekben több mint tíz helyen alakult meg a magyar akadémikusok egyesülete.

Az erdélyi tanárok igen nagy megütőkéséssel fogadták azt a miniszteri rendeletet, mely újabb román vizsgára kötelezi őket. A Brassói Lapok-ban egy magyar tanár hosszabb nyilatkozatot tett közzé, melyben kifejti, hogy a rendelet törvénytelen. »Szomorúan kell megállapítanunk — mondja többek közt a nyilatkozat — hogy az új miniszteri rendelet minden ellenkező híresztelések ellenére is, törvénytelen. Ez kiderül a hivatalos lap egyik számából, mely a rendelet indoklásaként a következőket írja: »Tekintve véve azt, hogy valomennyi fentemlített területen, vagyis Erdélyben, Bukovinában és Besszarábiában a kisebbségi és felekezeti magánoktatásnál még sok tanár nem ismeri kellőképpen a román nyelvet, s mivel az iskolai törvények és szabályok értelmében a román nyelv tanítása minden kisebbségi és felekezeti iskolában kötelező, azt a határozatot hozzák...« A miniszter tehát nem a vonatkozó törvény alapján

rendelte el a vizsgát, hanem »a miniszterium előző rendelkezéseinek alapján.« Miután a felekezeti iskolák tanáraitól 1925. december 19-én szentesített törvény intézkedésének 109. paragrafusára kimondja, hogy: a magániskolák tanesületének ama tagjai, akik nem ismerik a román államnyelvet, kötelesek lesznek öt éven belül vizsgát tenni a román nyelvből, azok pedig akik a román történelmet, földrajzot és az ország alkotmányát

adják elő, kötelesek ez idő alatt ezekből a tárgyakból is román nyelven vizsgázni. A miniszteri rendelet a törvényt sérti meg, mert a fenti paragrafust úgy változtatja meg, hogy minden tanárnak vizsgázni kell a román történelemből, a román földrajzból, a román alkotmánytanból, ezen kívül minden tanárnak írásbelit is kell letennie, holott a szaktanároknak csak a szaktárgyakból kellene vizsgázniok.

Megfosztják a választójoguktól Pangalos volt hiveit

Az új görög kormány első választási rendelete

Athénből jelentik: A hivatalos lap szombati száma közli az október 24-re kiírandó parlamenti választások végrehajtási utasítását. Politikai körökben óriási feltűnést kelt, hogy

az utasítás kimondja, hogy mindazok a politikusok, akik Pangalos diktatúrája alatt ex-

ponált állást töltöttek be, elvesztik politikai jogukat. A rendelet értelmében tehát Pangalos hívei sem aktív, sem passzív választójoggal nem rendelkeznek.

és így az október 24-iki országos választásokon semmi esetre sem vehetnek részt.

A román király kibékült a volt trónörökösrel

Ferdinánd király találkozása Párisban Károly herceggel

Bukarestből jelentik: A Cuvantul szombati estilapja azt a nagy feltűnést keltő hírt közli, hogy Ferdinánd király Párisban találkozott Károly volt trónörökösrel és kibékült vele. A találkozás a legbensőségesebben folyt le.

Bukarestben a találkozás után biztosra veszik, hogy a családi ös-

szeköttetés a királyi pár és a volt trónörökös közt most már helyreáll. Azt még nem tudni, hogy a kibékülésnek lesznek-e politikai és alkotmányjogi következményei is és az ügy odáig fog-e érlelődni, hogy Károly hercegre visszazsálli a trónörökös méltósága. Károly herceg egyelőre még Párisban marad.

Mérgező gázzal árasztottak el egy hamburgi bankot

Titokzatos módon működésbe lépett a tolvajriasztó készülék

Hamburgból jelentik: Szombat délelőtt Hamburgban szokatlan esemény játszódott le, amely pánikszerű izgalmat idézett elő. A német birodalmi bank hamburgi fiókintézetének palotájában, a pincében olyan biztonsági szerkezet van elhelyezve, amelynek az a rendeltetése, hogy a palota pincéhelyiségébe való betörés esetén gázzal árasztja el az egész épületet és elriassza a betörőket.

Ez a biztonsági szerkezet szombat délelőtt ismeretlen okból hirtelen automatikusan működésbe lépett. Pillanatok alatt az egész épületet betöltötte a gáz. A bankban a tisztviselőket és az ügyfe-

leket a legnagyobb munka idején érte a gáztámadás és mindenki futva menekült a bankból.

Az épületet senki sem közelíthette meg, mert a nagymennyiségű mérgező gáz betöltötte még a környéket is. Óriási izgalom támadt egész Hamburgban. Mindenki azt hitte, hogy a bank trezorjai ellen követtek el rablótámadást. A tűzoltóság gázdarcokkal igyekezett behatolni a banképületbe, ahonnan oxigén turbinákkal hajták ki a mérgező levegőt. Csak ennek megtörténte után lehet majd lefolytatni a vizsgálatot arra nézve, hogy mi hozta működésbe a biztonsági szerkezetet.

Enyhítették a forgalom korlátozását a pazova—vinkovcii vonalon

A Gyáriparosok Országos Szövetsége interveniált a Vajdaság kívánsága érdekében

A Bácsmegeyi Napló jelentette, hogy a beogradi vasutigazgatóság elzárta a Sztarapazova—vinkovcii vasutvonalat a szubotikai vasutigazgatóság területéről jövő teherszállítmányok előtt és ezzel lehetetlenre tette a vajdasági gabona elszállítását a passzív területre és veszélyezteteti a Vajdaság faellátását is. A Felsőbácskai Gyárosok Egyesülete, mint jelentették, beadványt intézett a vasúti vezérigazgatósághoz és a Gyáriparosok Országos Szövetségéhez, amelyet felkért, hogy interveniáljon a sérelmes rendelet visszavonása érdekében. A Gyárosok Szövetsége szombaton expressz levélben közölte a Felsőbácskai Gyárosok Egyesületével, hogy ebben az ügyben memorandumot terjesztett a beogradi vasutigazgatósághoz és a Szövetség vezetésé-

személyesen is interveniált a beogradi vasutigazgatóság forgalmi osztályának főnökénél, aki megígérte, hogy a vajdasági közgazdasági körök kívánságát a lehetőség szerint teljesíti.

Más forrásból értesülünk, hogy a beogradi vasutigazgatóság máris tett bizonyos engedelményeket, amelyek folytán korlátozott mértékben megkezdődött a szállítmányok továbbítása a Sztarapazova—vinkovcii vonalon.

Ez a könnyítés természetesen nem érinti a vajdasági gazdasági szervezetek szerdára tervezett deputációját, amely minden körülmények között elmegy Beogradba, hogy a kormánytól a korlátozás teljes megszüntetését és a megrongált horgói vasutvonal azonnali helyrehozását követelje.

Bányász-zavargások Angliában

A bányamunkások szövetségének elnöke a sztrájk folytatása mellett nyilatkozott

Londonból jelentik: A bányamunkások szövetsége a kormánnyal folytatott tárgyalásokról hivatalos jelentést adott ki, amely szerint Churchill tudomására hozta a munkásoknak, hogy az angol kormány hivatalosan visszautasítja a bányásziparnak még szűkös támogatását is.

Smith, a bányamunkások szövetségének elnöke a tárgyalások meghiusulása után a sztrájk fenntartása mellett nyilatkozott.

A lapok részleteket közölnek arról az izgalomról és azokról

a zavargásokról, amelyek az egyezkedő tárgyalások megszakadása miatt egész Angliában kitörték.

San Helenában — mint már jelentettük — véres összeütközésre került a sor a bányamunkások és a rendőrök közt.

Valóságos csata fejlődött, amely hat óra hosszat a legelkeseredettebben folyt és amelynek során ötven rendőr részben súlyosan megsebesült.

A munkások közáport zudítottak a rendőrségre, amely erős lovasosztágot kapott segítségül. A lovasrendőrök beleváztattak a tömegbe, a bányászok azonban újra csoportosultak,

több házat megostromoltak és egy szállodát teljesen leromboltak.

Két újságíró, akik az uccai harcokról fényképtelvételeket akartak csinálni, a tüntetők a csatornába dobtak.

Észak-Walesben ugyancsak heves összeütközésekre került a sor a bányamunkások és rendőrök között.

Szeptember 15-ikén

leplezik le a becskerekai Péter király-sz brot

Megállapították az ünnepség programját

Becskerekről jelentik: Szeptember 15-ikén leplezik le Becskerekén Péter király szobrát fényes ünnepségek keretében. Az ünnepség programját most tették közzé.

Észerint szeptember 14-ikén délután négykor futball- és atlétikai versennyel kezdődnek az ünnepségek. Este nyolckor kivilágítás, kilenckor katonazene a Vojvodina-kávéház és a Kaszinó-étterem kertjében. Szeptember 15-ikén reggel hatkor katonazene, kilenckor gyásztisztviszlet az elesett harcosok emlékére a görögkeleti templomban.

Maga a szoborleplezés tizenegyperkor lesz. Alekszievics Mita beogradi kerületi főispán, mint a szoborbizottság elnöke, üdvözlő beszédet mond, majd dr. Zsupánszki Szlávko becskerekai ügyvéd és végül Alekszies Bogoljub polcármester tart ünnepi beszédet. Ezután elhelyezik a koszorukat és elvonul a szobor előtt a katonaság, továbbá a Szokol-egyletek, a társadalmi egyesületek küldöttségei és az iskolák ifjusága. Egy óra-ker bankett, délután négykor szokalista tornagyakorlatok, este kilenckor hangverseny a városi színházban. Az ünnepségeket a megyeházán és a kaszinóban tartandó táncmulatság keszesíti be.

A szoborbizottság kéri a résztvevni szándékozó vendégeket, hogy elszállásolásuk végett szeptember 8-ig írásban jelentkezzenek.

PATKÁNY PATKÁNYI: ÖSSZE
dozsa 15 dinár, kapható minden gyógyszerárban és drogériában t-
valbá a Torontói Agrárbanknál Veli-
liki-Béckoreken. 035

Anovisadi zeneegyesület nagyszabású programja

Megünnepli Beethoven halálának századik évfordulóját

Noviszadról jelentik: A noviszadi zeneegyesület az ősszel kezdődő zenei szezonra impozáns programot dolgozott ki.

A díszes program összeállítása *Pastyán Szeptolik* karnagy érdeme. A program első pontja az október 3-iki zenénap, amelyet a múlt év 3-án rendezett zenénap sikerén felbuzdulva, az összes noviszadi dalegyletek bevonásával rendez a zeneegyesület.

A zenénapon háromszáz noviszadi énekes fog együttes hangversenyt rendezni. A műsor *Nikolaj* nyitányával kezdődik és abban a zeneegyesület zenekara és az együttes énekkar fog résztvenni. A nyitány: Beethoven első szimfóniája követi.

December elején a zeneegyesület orosz-csehszlovák dal- és zeneestélyt rendez, amelyen *Vicsevszlov Novák* neves csehszlovák zeneszerző ismeretes balladáját, a *Vrzsednyi mili-t* adja elő az ének- és zenekar. A műsoron *Grecsani és Tanejev* szerzeményei, *Dvorzsák F.* dur quartettja és *Csajkovszki 5.* szimfóniája szerepelnek.

Februárban a zeneegyesület jugoszláv zeneszerzők műveiből rendez hangversenyt, amelyben bemutatja *Krsztics, Konyevics, Stolzer, Milojevics, Grisold, Lafovics* és *Pastyán* legjobb szerzeményeit.

Márciusban a díszes és gazdag műsor legkimagaslóbb zenei eseményeként a zeneegyesület *Beethoven* halálának századik évfordulója alkalmából díszes jubileumra készül, amikor kizárólag *Beethoven* szerzeményeiből adnak elő. *Beethoven* több szimfóniája, énekkarra írt művei, hegedű- és zongorahangversenyszámai, egyik nagy nyitánya, egy zongora szonátája, egy csellószonáta és egy szep-tett ígér kiváló zenei élvezetet.

Májusban ismét zenénapot rendez a zeneegyesület, amelyen a szerb szerzők legújabb műveit tűzik műsorra. Ezek között szerepelnek *Krsztics* oratóriuma: A feltámadás, és egy kantáta, amelyet *Ilcs Vojislav*: Vardáron című költeménye alapján *Konyovics Péter* zenésített meg.

Pastyán Szeptolik karnagy egyik ze-

neestén bemutatja a *»Szviját«* kezdetű egyházi éneknek általa szerzett áttételét ének- és zenekarra.

A zeneegylet a nagyszabású műsoron kívül több zeneestélyt is fog rendezni, amelyeknek programját még nem állították össze, azonkívül országos körutra

is megy és Beogradban, Zagrebben, Ljubljánban, Mariborban rendez önálló hangversenyeket a modern jugoszláv zeneszerzők műveiből.

A zeneegyesület kibővíti énekkarát az intelligencia tagjaiból való énekesekkel és ilyen irányu felhívást bocsájtott ki.

A román király nem utazik Párisba

Plakátokkal és záptojással várták a kommunisták

Páris, augusztus hó.

Az árak a különböző »rendszabályok« ellenére is napról-napra emelkednek és az ideges párisi munkásság lelkében erős talajt talált a kommunista agitáció. *Barbusse* nyakra-főre bocsátja ki hangzatos plakátjait, amelyek csöpögnek a vértől és *Páris népét tüntetésre hívják fel a drágaság és az idegenek ellen, akik »felesznek minden morzsát a korgó gyomru francia proletár szája elől.«*

Most, hogy híre érkezett, hogy *Ferdinand* román király látogatába akar jönni Párisba, a párisi kommunista párt féktelen agitációba kezdett. Őles falragaszok hirdetik minden sarkon, hogy

Hohenzollern Ferdinándot záptojással kell fogadni, hadd emlegesse meg örök életére a párisi nép vendégszeretetét.

A francia nyelvű röpiratok és kiáltványok tömkelege mellett még angolul, németül, spanyolul, magyarul, sőt héberül is ragasztottak ki plakátokat a párisi zsidónegyedben, nyilván azért, hogy ezzel is demonstrálja nemzetközösségét a kommunista párt.

A magyar nyelvű röpiratok egyike így szól:

Comité d'Émigrés Originaires de Roumanie.

Eltársak! Elvtársnők! Romániai magyar nyelvű munkások!

Kiüldöztek! Kiket a bojár feudálkapitalizmus politikai és gazdasági diktatúrája kenyérelenné, földönfutóvá tett! Kiket a francia finánckapitalizmus ma éhbéres robotba hajszol! És kiket holnap a munkanélküliség és kiüldöztetés réme fenyeget! Igen, titeket hazátlan romániai ma-

gyar nyelvű munkásokat a *Caillaux-féle* »idegen munkásokat kiüldöző törvény« után újabb »meglepetésben« kíván részesíteni a francia kizsákmányoló imperializmus, amikor a reakciós bojár-burzsoázia királyi főnökének, Hohenzollern Ferdinándnak, a »román Alfonz«-nak párisi nyaralását készíti elő!

Párisban élő romániai munkások! Tudjátok-e ki az a Hohenzollern Ferdinánd? A nyugati imperialisták balkáni zsandára, az 1919-es dicsőséges magyar proletárdiktatúra gyilkosa, a fehér terrorista *Horthy-Bethlenék* holnapi szövetségese *Szovjetország* és az egész világ forradalmi proletáriátusa ellen!

Párisban élő romániai munkások! Tudjátok meg, hogy miközben az imperialista bojár-burzsoázia királyi ügynöke, Hohenzollern Ferdinánd külföldi lakomákon titkon összeesküszik *Mussolinivel*, *Chamberlainnal* és ezek cinkosaival a világ forradalmi proletáriátusa ellen: odahaza, Romániában a legféktelenebb kizsákmányolás, a legborzalmasabb gazdasági nyomor, tömeges munkanélküliség és ezek nyomán véres fascista terror, tömegletartóztatások, kínzások, súlyos hadbíróági ítéletek sötét napjait kénytelen élni a nincstelen városi és falusi proletáriátus!

Minden Párisban élő romániai munkás teljesítse forradalmi kötelességét a bojár fehérterror börtöneiben szenvedőkkel szemben!

A párisi rendőrség természetesen minden »óvintézkedést« megtett, hogy a király fogadtatása lehetőleg zavartalan legyen, ám ugylátszik, erre nem is volt szükség, mert a román király,

mint *Vichyből* jelentik, *meggondolta a dolgot és kijelentette, hogy nem utazik Párisba.*

Barbusseék most kétségbe vannak esve. Mit csináljanak a rengeteg záptojással?

A francia közvélemény, amely románbarát, elítéli a kommunista akciót. Páris népe különben is szeret királyt látni, a román királyt, aki szövetségese a francia hadseregnek, a hivatalos Franciaország a legnagyobb szívélyességgel fogadta volna. Az azonban nagyon is érthető, hogy a román uralkodó nem utazik Párisba, ahol a rendőrség nem tudta megakadályozni, hogy az ominózus plakátot kiragasszák.

Jellemző a franciák hangulatára, hogy a párisi román követséget naponta sok száz polgár keresi fel, hogy kifejezést adjon Románia iránti szimpátiájának.

Ezt üzenem...

Gajda tábornok kész francia bíróság elé állni

Prágából jelentik: A fasisztaszövetség nyilvános népgyűlést tartott, amelyen *Svejdr* tanár mint első szónok kijelentette, hogy a fasisztáknak főkövetségük, hogy a nemzet ismét önérzetesen gondolkodjék.

Svozsil dr. hangsúlyozta, hogy az alkotmánytörvény alapján *Benesnek* nem is kell *Hlavacseket* beperelnie, mert már elegendő ok van arra, hogy az államügyész hivatalból eljárást indítson *Hlavacse* ellen.

Zastera mérnök *Gajda* üzenetét tolmácsolta:

— *Gajda* azt üzenteti nektek, hogy nem érzi magát bűnösnek. Hajlandó Franciaországba menni, hogy ott francia bíróság elé álljon, föltéve, hogy az ügyre vonatkozó okmányokat kiadják.

A gyűlés után *Gajda* életetésével a *Národni-tridára* vonult a tömeg. Ott azonban erős rendőri készültség állta útját a tüntetőknek. A mellékutcákon keresztül a *Vencel-térre* jutottak, ahol a *Ceské Slovo* szerkesztősége előtt *Benes* ellen tüntettek. A cseh nemzeti szocialisták viszont fasisztaellenes tüntetést rögtönöztek. A rendőrség ismét közbelépett és több embert letartóztatott.

A cigánypaprikás

Irt: Gere Zsigmond

(Az elhunyt színész-író hagyatékából)

A délutáni nap nagy erővel szórta buzaérlelő sugarait, de a csetneki udvarházban még mindig tartott *László* napja. Tartott pedig már kerek harminc órája.

Kifáradt a társaság már a felköszöntökbe, elmondták a husz éve hallott legvénebb anekdotákat is, végignevették, ki tudja hányadszor, öreg *Komoróczy* híres gömőri palóc-kiszólásait, megvitaták a politikát is, hát most már csak beszélgettek erről is, arról is, leginkább komoly dolgokról, ahogy ez szokás ilyen alkalmakkor, amikor az ember legyőzi az italt, de az elfogyasztott bor gőzén keresztül igazabban s érzőbben is lát mindent, mint rendes hétköznapon.

— Ejnye, *Elemér* — fordult oda *Hámos* báró a szemköztülő főszolgabíróhoz — megemlítem már neked is, ha összekerültünk, hogy *Berzétén* két süldőkocám tünt el a múlt héten. Keres tettem már mindenütt, de nyomukra nem akadnak, hátha te tudsz valamit csinálni?!

Komoróczy hangosan kacagott bele.

— Ütheted azoknak, pajtikám, bottal a nyomát. Cigányok bendőjében nyugszanak azok már. Bizonyos, hogy azok csórták el s azokból meg ki nem szorítja semmi főbírói hatalom.

Ráümmögött mindenki: bizonyosan úgy lesz, hogy a cigányok lopták el.

Igy aztán a cigányokra terelődött a szó.

— *Soha* ennyi cigányt, mint itt van mostanában — mondja a házigazda — majd minden falu rakva velük. Mintha a földország minden sátorcigánya itt

adott volna egymásnak *Gömörben* találkát!

Lopás, rablás, tolvajlás minden házbán, ahová csak csellel, ravaszsgal beférkőzhetett e kóbor szarkahad férfia, asszonya.

— Már magam se tudom, mit tegyek — tört ki *Nagy Elemér*, a főbíró. — *Panasz* *Panasz* után érkezik. Ha kizavartatom őket az egyik faluból, másnap már a falu tulsó végén vernek táborát újra.

Bordács Gyula eddig nem elegyedett bele a beszédbe, csak annál sürűbben poharazott, most azonban ő is oda-szólt:

— Vigye ördög, nem tudjátok a módját! Azt hiszitek, hogy a cigány is olyan, mint más emberfia, azokkal egészen másképpen kell bánni.

— Ugyan?

— Jó nép az, engedeimes is, csak beszélni kell velük tudni.

— Eredj már! És te tudsz a nyelvükön?

— Persze és én le merem fogadni, ha rámbizátok, hogy három nap alatt egy fiacigány sem lesz a járásban!

Általános felzudulás, kétkedés, kacagás fakadt ki a szavakra.

— Ezt még te sem tudod megcsinálni, komám!

— Nem? — kapott a szón *Bordács*. — Én meg azt állítom, hogy igenis megteszem. Meg én, ha akarom!

— Hány csendőr kell hozzá? — kérdi a főbíró.

— Egy se, csak beszélni kell velük tudni.

Lekicsinylő fejszoválás.

Gyula most már tűzbe jött:

— Hát fogadjunk egy pezsgős vacsorára! *Rozsnyón* isszuk meg majd a *Fekete Sasban*.

— Állom! — csapott a kezébe a főbíró

Ugy négy óratájt azonban mégis csak idejét látták, hogy véget vessenek a *László*-napnak. Kikiáltották, hogy: »Máté, fogj!«, »Pista, indulunk!« s nekiálltak a *Szent János-áldásnak*. Általános bucsuzás, ölelések közt szállt fel *Gyula* is *Nagy Elemér* homokfutójára, hisz tegnap is együtt jöttek ki *Rozsnyóról*.

Az ut kétharmadát már megtették, a nap még fenn volt az égen s úgy hat óra tájt járhatott az idő, mikor elérték *Rudnán* a *Rottmann* kocsmáját.

— Nem fog ártani egy fröccs erre a nagy sietésre — proponálta *Nagy Elemér*.

A vendéglős a jóismerős kedveskedésével tessékelt be a verandára a korlátlan hatalmu főbíró és *Gyulát*, aki szintén nem utolsó tekintély vala a környéken.

Hamarosan tiszta abrosz került az asztalra s pincéből hozott friss, gyönyöző bor, de ellepte a verandát egyszerre a cigányasszonyok színes, rongyos hada is.

— Csak egy kis bágót, csókolom a kezese-lábát!

— Kihányom a serencsét!

Piszkos, félmeztelen, rongyos, kócos volt az egész had. *Gyula* hirtelen sorra állítja őket s mustrát tartva felettük, odamutat egy kis csillogó szemű, göndörhaju rajkóra:

— Hogy adjátok el ezt a gyereket? Az anyjának megáll a szeme a csodákozástól.

— Ezst a kisgyereket?

— Ezt, ezt! No, hogy adod?

— Jáj, nem ádom én ezst a világ kincsiér se!

— Ugyan, ne beszélj! Öt pengőt adok érte! Tudja, *Rottmann* — fordul a vendéglőshöz — hatalmas gusz-tusom támadt egy kis cigánypaprikásra.

Már ugyanis rég nem ettem. De legyen rá gondja, hogy jól megmossák, csutakolják, mielőtt a bográcsba teszik s ne sajnálják tőle a zsirt és a hagymát!

— No, ideadod hat pengőért? — kiált rá újra az asszonyra.

— Jáj, hogy ádnám, hogy ádnám ezt a gyenyereséget!

Gyula erre formálisan dühbe jön és harsány hangon kezd kiabálni:

— *Rottmann*, most már azt mondom, egy óra alatt nekem cigánygyerekből paprikás legyen! Kerül, amibe kerül, ha tíz pengőbe is, de én cigánypaprikást akarok! Itt a nagyságos főbíró ur, az is meg akarja kóstolni. Ha nem adnak, akkor egyszerűen rekvirálni kell egyet! Csak arra vigyázzanak, hogy egy kicsit kövérkés legyen. Én most beme-gyek a főbíró urral az ivóba, mert ezt a csipogást utálok hallgatni, de annyit mondok, *Rottmann*, ha jót akar...

El is tünt mindjárt az ivóban a főbíróval együtt s legfőbb ideje volt, mert már alig tudták volna leplezni kitörni készülő kacagásukat.

— Nos, hallottátok?! Ezekkel az urakkal nem lehet tréfálni, hát csak ide gyorsan aztán azt a gyereket! — mondja a korcsmáros.

Éktelen vitás, sivitás verte fel egyszerre az udvart s pár perc múlva az egész tábor. Lótás-futás, izgalom, ideges magyarázás kézzel-lábbal, átkozódás, káromkodás, szaladgáltak rémült-ijedten asszonyok összekapodva, rángatva a purdékát, rajkókat — majd a férfiak is nekiestek a szekereknek, cibálták a hámba a nyeszlett lovacskákat, fenyegetőzés, ostorcsapás — s negyedóra múlva úgy eltűnt az egész karaván, hogy legfejebb az utánuk vert por mutatta csak, merre járhatnak.

Három nap alatt hirmondó cigány sem akadt a járásban.

Franciaellenes zavargások Tangerben

A tangeri kérdés súlyos helyzet elé állítja a Népszövetséget — Franciaország és Anglia együttesen válaszol Spanyolország memorandumára — Francia félhivatalos vélemény szerint a Népszövetséget szét akarják robbantani — A nagyhatalmak Spanyolország követeléseire ellen foglalnak állást — Németország az előkészítő bizottság kedvezőtlen döntése esetén visszavonja felvételi kérvényét

A spanyol kormány nemzetközi konferenciát hívott egybe a tangeri kérdés megoldására

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* külpolitikai tudósítójának közlése szerint a Párisban, Londonban és Rómában átnyújtott spanyol memorandumban

a spanyol kormány meghívta a francia, angol és olasz kormány képviselőit egy nemzetközi konferenciára, amelyen végleg rendeznék a tangeri kérdést és amely szeptember elsején, tehát közvetlenül a népszövetségi ülészek kezdete előtt ille össze.

Spanyolország meghívta a konferenciára Hollandiát, Belgiumot és Portugáliát és állítólag meghívást kapott az Egyesült-Államok kormánya is. Ugyancsak meghívták a konferenciára Svédországot is, azonban nem a tangeri kérdéssel, hanem a népszövetségi állandó tanácsnagyságok kérdésével kapcsolatban.

Az a tény, hogy a spanyol kormány Hollandia, Belgium és Portugália kormányának is elküldte a meghívót a konferenciára — a *Daily Telegraph* véleménye szerint — most már

végleg meghiusítja azokat a reményeket, hogy a tangeri kérdés megoldása későbbi időpontra toltató ki.

Az angol kormány állandó érintkezésben van Párisban és a francia kormánnyal együtt készíti elő a spanyol memorandumra adandó válaszjegyzéket.

A *Daily News* szerint az angol jegyzék szövegét nagy vonalakban már megállapították és azt valószínűleg szombat este átnyújtják Madridban. A válasz minden kétséget kizáróan leszögezi, hogy

Anglia a tangeri problémának a népszövetségi kérdésekkel való összekapcsolását egyáltalában nem tartja észszerűnek.

A francia sajtó döntő fordulatot vár a Népszövetségben

Párisból jelentik: A *Matin* szombati számában egy látszólag inspirált cikkében megállapítja, hogy a Népszövetség küszöbön álló ülésszaka döntő fordulatot jelent a Népszövetség történetében.

Néhány hatalom, amely a Népszövetséget akadálynak tekinti burkolt céljainak elérésénél, mindent el fog követni, hogy a Népszövetséget felrobbantsa.

A harcot azonban most már nyílt síksággal kell folytatni és a világ végre megtudja, kik azok, akik titkos céljaik elérésében semmitől sem riadnak vissza.

Franciaország el van tökélve arra, hogy a Népszövetség politikai presztízsét minden körülmények közt megvédi.

Franciaország tisztában van azzal, hogy a locarnói egyezmény végrehajtása szoros összefüggésben van a Népszövetség fennállásával és mindazok a hatalmak, amelyek a Népszövetség ellen dolgoznak, Franciaország biztonságát veszélyeztetik

a Népszövetség elleni munkájukkal.

Spanyol munkások tüntetése Tangerben

Londonból jelentik: Tangernek péntekről szombatra virradóra rendkívül nyugtalan éjszakája volt.

A spanyol munkásszervezetek tagjai este hatalmas tüntetést rendeztek a kormányzó palota

előtt és követelték, hogy a francia hatóságok azonnal bocsássák szabadon egyik társukat, akit sztrájkra való izgatás miatt vettek börtönbe.

A tüntetők a késő esti órákban zárt sorokba fejlődve Tanger főcéljára vonultak fel, benyomultak a kávéházakba, a

hol inzultálták a francia vendégeket.

A felizgatott tömeget végül is a tangeri spanyol követ csillapította le, aki izéretet tett arra nézve, hogy haladéktalanul lépéseket tesz a le tartóztatott spanyol munkás érdekében. A városban csak hajnali két órakor állt helyre a rend.

Az újabb zavargások megakadályozására mindent megtettek.

A német kormány álláspontja változatlan

Berlinből jelentik: Hoesch párisi német nagykövet a német kormánnyal folytatott beható tanácskozás után szombat este Genfbe utazott, ahol részt vesz a Németország népszövetségi felvételét előkészítő bizottság tárgyalásain. Hoesch berlini megbeszélései nem változtattak a birodalmi kormány álláspontján a Népszövetség kérdésében.

Ha a Németország felvételét előkészítő bizottság olyan határozatokat hozna, amelyeket Németország elfogadhatatlannak tart, akkor Németország visszavonja belépési kérvényét és teljesen visszavonul a Népszövetségtől.

A német delegáció csak szeptember 7-ikén utazik Genfbe.

Pasics miniszterelnöksége előtérben

Dragovics Milutin montecarlói utazásának döntő jelentőséget tulajdonítanak

Petrovics Nasztáz visszalép a radikális pártba

Beogradból jelentik: A belpolitikai élet kiemelkedő eseménye Dragovics Milutinnak, a radikális párt volt al-elnökének montecarlói utazása. Dragovics, aki Pacics legbizalmasabb környezetéhez tartozik, elutazása előtt hosszasan tárgyalt Nincsics külügyminiszterrel. Hír szerint

Nincsics hajlandó azt a törekvést támogatni, hogy újból Pacics vegye át a kormány vezetését

és erre az esetre a Pacics-frakció biztosította Nincsicsnek, hogy a külügyminiszeri tárcát tovább is megtarthatja.

Montecarlóban Pacicsnál most valószínű politikusijárás van. Ott tartózkodik többek között Bobics Milos is, aki tudvalevőleg a beogradi köz-
ségi választásoknál külön listával lépett fel. Bobics azért utazott Pacics-hoz, hogy ezt a lépését megindokolja.

A politikai életben nagy feltűnést keltett a *Novosti* című lap szombati est-i számában megjelent Petrovics Nasztáz-interjú. Petrovics, aki egyik legnagyobb támogatója a *Novostinak*, az első volt, aki kilépett a radikális pártból s ezt a kilépését azzal indokolta, hogy nem hajlandó Pacics diktatúráját eltűrni. Az interjúban

Petrovics Nasztáz kijelenti, hogy visszalép a radikális pártba és hogy most ő is Pacics miniszterelnökségét támogatja.

Hogy Pacics újból átveszi a kormány vezetését, ennek egyik jele az is, hogy

Pasics Rada szeptember 4-ikén visszaérkezik Beogradba.

Pasics Rada eddig Abbáziában, majd Montecarlóban tartózkodott és bár az ankébizottság állandóan tanácskozik, alkalmasnak tartja az időt a visszatérésre.

Uzunovics miniszterelnök vasárnap érkezik vissza Beogradba

Uzunovics miniszterelnök vasárnap reggel érkezik vissza Beogradba és még vasárnap délelőtt tanácskozik fog Nincsics külügyminiszterrel. A külügyminiszter vasárnap este utazik Genfbe.

A közlekedésügyi miniszter Kotorban

Kotorból jelentik: Jovanovics Váza közlekedésügyi miniszter pénteken Kotorba érkezett s ott megtekin-

tette a kikötő kibővítésére folyamatba tett előmunkálatokat. A minisztert Kotorban és a környéken nagy ünnepekkel fogadják. Jovanovics tárgyalt az Adria-vasút kiépítéséről is és szombaton visszatért Beogradba.

Előkészületek a csehszlovák képviselők fogadtatására

Cserni beogradi csehszlovák ügyvivő szombat délelőtt felkereste Trifkovic Márkót, a parlament elnökét, akivel megbeszélte azoknak a csehszlovák képviselőknek a fogadtatását, akik a parlament meghívására szeptember első felében érkeznek Beogradba. A száz tagu csehszlovák képviselő-delegáció érkezésének végleges időpontja még nincs megállapítva.

Pasics—Radics—Pribicevics-kormányról írnak a lapok

Zagrebból jelentik: A zagrebi sajtóban olyan kombináció merült fel, amely szerint

Pasics szűkebb környezete és a Radics-párt együttes akciót in-

ditottak Uzunovics megbuktatására

és új kormány létesítésére, amelyben Pacics, Radics és Pribicevics hívei vennének részt. E hírek szerint Szibenik agrárreformügyi miniszter azért érkezett Zagrebba, hogy az erre vonatkozó terveket Radics Istvánnal megbeszélje.

A *Bácsmegyei Napló* zagrebi munkatársa kérdést intézett Szibenik miniszterhez, aki a leghatározottabban egyszerű kitalálásnak minősítette a hírt. Kijelentette, hogy utazása teljesen magánjellegű és birtokára való utaztában csupán folyó ügyekről informálta Radics Istvánt. Szó sincs arról — mondotta — hogy a Radics-párt ne támogatná az Uzunovics-kormányt, amelyet a mai viszonyok között a legmegtehetőbb alakulatnak tart.

Arról sem lehet szó, hogy a horvát parasztpárt Pribicevicskel bármilyen kombinációba bocsátjkozzon

és elfelejtse azokat az erőszakosságokat, amelyeket Pribicevics a horvát néppel szemben elkövetett — mondotta Szibenik miniszter.

Nem adják vissza a szombori apácázárdát

A közoktatásügyi miniszter visszavonta a múlt héten kiadott rendeletét

Régi panasza a szombori katolikus hívőknek, hogy egy rendelet, amelyet még Pribicevics közoktatásügyi minisztersége idején adtak ki, megfosztotta a szombori apácákat az iskolájuktól. A kegyes nővérek polgári iskolája évtizedeken át fejtett ki nemes kulturmissziót Szomborban s mindig megbecsülés kíséretében az apácák tanító munkáját, amelyet a multban nemzetiségi és vallási különbség nélkül vettek igénybe a szomboriak. Pribicevics rendeletével halálra ítélte az évtizedes iskolát, az iskola épületét is elvette az apácáktól s ebben helyezték el a női tanítónépzőt.

Minden iskolaév elején megindult a deputációzás, kérvényezés, hogy az elvett iskolát adják vissza az apácáknak, azonban a kívánság nem talált meghallgatásra. Az idén már úgy látszott, hogy teljesül a

szombori közönség vágya. A szombori radikálisoknak a bunyevác-sokác párt egy részével kötött paktumának is állítólag egyik feltétele volt, hogy az apácák kapják vissza az iskolákat.

Néhány nappal ezelőtt megérkezett Szomborba a közoktatásügyi miniszter rendelete, amely akként intézkedett, hogy a szombori tanítónépzőt és a tanítónépzőt egyesíteni kell, a leányiskola költözzék át a tanítónépzőbe, ami által felszabadult volna az apácázárda. Az intézkedés Szomborban általános megelégedést keltett, annál meglepőbb, hogy most új, az előbbi igazságos és méltányos rendeletnek ellentmondó miniszteri rendelet érkezett Szomborba.

A miniszter visszavonta előbbi rendeletét s elrendelte, hogy a tanítónépző továbbra is mint önálló

iskola működik — az apácázárdában.

A szombori katolikusok most még egy deputációzásra készülnek s remélik, hogy a miniszter majd ezt a rendeletét vonja vissza, hogy az előbbi, igazságos rendeletét emelje érvényre.

A dobrovoljacok

nem hagyják el földjeiket

A petrovozelői dobrovoljac-gyűlés határozatai

Bacsopetrovozelőről jelentik: A petrovozelői dobrovoljac szervezet szombaton délelőtt tíz órakor tiltakozógyűlést tartott a kerületi és járási dobrovoljac szervezetek bevonásával. Az ülésen Malataski Szima, a járási szervezet elnöke elnökölt. Az elnök javaslatára elhatározták, hogy üdvözlő táviratot küldenek Ófelsége Alekszandar királynak és táviratban közlik Ófelségével, hogy *ő az egyedüli, akiben még bíznak a dobrovoljacok.*

Novakovic Péter, a szentai járási szervezet elnöke kijelentette, hogy *mindenki a dobrovoljacok ellen van és őket mindenki el akarja nyomni.* Kifejtette, hogy az összes dobrovoljacok sérelme, hogy *Petrovozelőn negyvennégy dobrovoljactól és nyolcvan agrárreflektánstól el akarják venni a földet.* Ez az eljárás igazságtalan és mindent meg kell tenni, hogy ezt a rendelkezést ne hajtsák végre.

Csobanics Bránko, a noviszadi kerület elnöke beszélt ezután. Ismertette a dobrovoljac kérdést a korfui deklarációtól kezdve a legutolsó időkig. Kijelentette, hogy az agrár törvények olyan intézkedéseket tartalmaznak, amelyek egyfelől földet adnak a dobrovoljacoknak, másfelől visszaveszik tőlük. A telepek nem kapnak házat és nem kapnak termelési eszközöket és így nincs módjukban okszerűen és gazdaságosan megművelni a földet. Anyagi eszközök híján sokan egyáltalán megsem kezdenek földjük művelését, ha pedig bérbe adják a földet, akkor elveszik tőlük. A dobrovoljacoknak mindent ígérnek, de semmit sem adnak nekik. A legutóbbi választások után a vajdasági radikális képviselőkben is csatlakoztak.

Doroszlavacski Mita dr. a sztaribecsei dobrovoljac szervezet elnöke volt a következő felszólaló, majd Vidakov Bózza a magyarországi optások sérelméről beszélt. Elmondotta, hogy Adán negyvenöt olyan optás család van, amelyek nem kaptak sem földet, sem házat. Ezek közül *hét család már vissza is költözik Magyarországra.*

Csanak Tódor telepes után Csobanics Bránko határozati javaslatot terjesztett be. A javaslat tiltakozik az ellen, hogy százhuszonnégy családot tönkre akarnak tenni és el akarják kergetni őket az őket jogosan megillető földről. *A dobrovoljacok nem mennek el földről, hanem megvárják a csendőroket.* Kéri a kormányt, hogy memorandumukat juttassa el a királyhoz, mert remélik, hogy Ófelsége nem fogja tűrni, hogy a harcra tett ígéretet mások megszegjék. A határozati javaslat azzal végződik, hogy a dobrovoljacok abban az esetben, *ha sérelmeiket nem orvosolják, semmiért sem állnak jól, legkevésbé a nem kívánt következményekért.*

A gyűlés egyhangulag elfogadta a határozati javaslatot és elhatározták, hogy azt elküldik a miniszterelnöknek, az agrárreformminiszternek, a hadügyi és szociálpolitikai minisztereknek és a parlament elnökének.

A gyűlés ezután rezolúciót fogadott el *Iszkruljev* Tósa petrovozelői jegyző ellen, aki szerintük a dobrovoljacok elensége és a magyarokat támogatja a dobrovoljacokkal szemben. A dobrovoljacok kéri a jegyző felváltását.

Az ügyészség körözőlevelet bocájtott k a szubotica vasuti panama két fővádoltja ellen

Durman mérnököt, aki önként jelentkezett, a vizsgálóbíró letartóztatta

A szubotica vizsgálóbíró néhány nappal ezelőtt, mint jelentették, öt vasutigazgatósági főtisztviselő és egy szarajevói bankár ellen elfogatási parancsot adott ki a vasutigazgatóságon kiderített fapanamából és egyéb visszaélésekből kifolyólag. A rendőrség a vizsgálóbírói végzés alapján letartóztatta *Fekete Lajos* és *Kovacs János* főtisztviselőket, míg *Kiss Jenő* önként jelentkezett az ügyészségen.

Durman Milán mérnök, aki letartóztatásának elrendelése napján Dubrovnikban volt, értesülve a rendeletről, rögtön visszautazott Szubotica-ra és pénteken délután jelentkezett az államügyészségen, ahol letartóztatták. *Kiss* és *Durman* a vád szerint összeköttetésben álltak több szuboticaival céggel, akik az államvasutak részére szállítottak és részükre megszerezték az államvasutak rendelkezéseit, amiért honoráriumot kaptak. A letartóztatottak tagadják,

hogy szabálytalanságot követtek el, vagy az államkincstárt megkárosították.

A többi vádlottat, mint ismeretes, többmillió dináros panamával vádolják. *Kovacs*ot és *Feketét* még nem hallgatták ki, mert *Mamula Brankó* és *Tupanyanin Milorad dr.*, a fővádoltak még nem kerültek meg. A szarajevói rendőrség távirati jelentése szerint *Tupanyanin* néhány nappal ezelőtt ismeretlen helyre elutazott. *Mamula* szintén uton van és eddig nem sikerült ráakadni.

A szubotica ügyészség szombaton délelőtt körözőlevelet adott ki *Mamula* és *Tupanyanin* ellen.

Az ügyészséghez érkezett jelentések szerint *Tupanyanin* és *Mamula* pénteken éjjel Szubotican tartózkodtak. Ezt mindjárt jelentették a rendőrségnek, de mire a rendőrség emberei a jelzett helyre érkeztek, a két vádlott már eltűnt. Mindketten állítólag Beogradba utaztak.

„A SÁRGA SÁTÁN“

EGY SUHANCFIU PÁLINKÁVAL HALÁLRA ITATOTT EGY KISGYEREKET

Bezdanból jelentik: Pénteken *Stragalics Ferenc* tizenöt esztendőes bezdani fiú édesapja lakásán egy nagy üveg tizenhét fokos erős pálinkát talált. Először maga is jót húzott az üvegből s minthogy az ital izlett neki, megkínáta kis öccsét, a nyolc éves Ivánt, majd a szomszédban lakó *Kovacs József* nevű kis ötszendős gyerekeknek is vitt át pálinkát s a kisfiúval két és féldecit itatott meg az erős italból. Ugy *Stragalics*

Iván, mint *Kovacs József* elvesztették eszméletüket, a pálinka megmérgezte őket. *Stragalics Iván* szombatra magához tért, *Kovacs József* azonban tizenkét órai szenvedés után meghalt, anélkül, hogy eszméletre tért volna.

Stragalics Ferenc mikor megtudta, hogy a kis gyerek meghalt, megszökött a faluból s most sehol sem találják. Szülei attól félnék, hogy öngyilkosságot követett el.

Jugoszlávia vatikáni konkordátuma október elsejéig létrejön

Az egyházi birtokok, iskolák, az ószláv liturgia és a Szent Jeromos-intézet kérdése — A jugoszláv biboros kinevezése még nem aktuális

A *Bácsmegeyi Napló* zagrebi munkatársa főpapi körökben a Vatikánnal folyó konkordátum-tárgyalásokra vonatkozólag a következő értesítéseket szerezte:

A konkordátum-tárgyalások Jugoszlávia és a Vatikán között pillanatnyilag szünetelnek, mert a jugoszláv delegáció, amely *Szimics* követ vezetésével tárgyal Rómában, képtelen volt újabb instrukciókért fordulni Beogradba. Azt hiszik, hogy a függő kérdéseket sikerül elintézni október elsejéig és akkor az egyezés létrejöhet és a konkordátum aláírásra kerülhet. A tárgyalások öt főkérdés körül mozognak. Első az egyházi személyek hadkötelezettségének kérdése.

A Vatikán követeli, hogy a papnövendékeknek ne kelljen katonai szolgálatot teljesíteni és általában minden papi személy mentes legyen a hadkötelezettség alól. Az egyházi javak agrárreformja tekintetében a Vatikán azt a követelést állította fel, hogy az állam fizessen teljes kártérítést a felosztott egyházi: káptalmai, püspöki, pannonvédeli és lelkészi birtokokért.

Hivatkozik a Vatikán azokra a kedvezményekre, amelyeket a Lengyelországgal létesített konkordátumban vívott ki, amely a földeknek a napi áron való megváltását irányozza elő. Ezenkívül az államnak kétséget kizáróan kellene garantálnia az egyházi birtokminimumot.

A felekezeti iskolák kérdése különösen a Vajdaságban fontos, ahol a katolikus egyház számos elemi és

középközlő iskolát alapított. Erre vonatkozólag az a kívánsága a Vatikánnak, hogy

az állam ismerje el az egyház jogát iskolák alapítására és fenntartására.

Nézeteltérés áll fenn az ószláv nyelv használatának kérdésében.

A jugoszláv delegáció követeli, hogy a konkordátumban szövezzék le az ószláv liturgia használatának engedelménét.

Míg a Vatikánnak az az álláspontja, hogy ezt ne a konkordátum, hanem egy *függőlekező megállapodás* foglalja magában, mint az 1914. évi szerb konkordátum esetében történt.

Legnagyobb nehézségek a római Szt. Jeromos-intézet körül mutatkoznak.

A kormány úgy tervezi, hogy a Szt. Jeromos intézet vezetését a Vatikánnal egyetértésben fogja kinevezni, míg a Vatikán teljes szuverenitást akar fantar-tani magának

az intézeti rektor és személyzet kinevezése terén, úgy hogy az intézet csak névleg legyen jugoszláv jellegű.

Munkatársunk érdeklődött afelől is, hogyan áll a jugoszláv biboros évek óta emlegetett kinevezésének ügye. Erről azt a felvilágosítást kaptuk, hogy

a biboros kinevezéséről addig nem lehet szó, míg a konkordátum alá nem írták.

Igy korai még minden kombináció, amely a kinevezendő biboros személyéről szól.

Beogradból jelentik: Az olasz la-

pok olyan jelentéseket közölnek, hogy Jugoszlávia és a Vatikán között újból megindulnak a konkordátum ügyében, valamint a Szent Jeromos-intézetre vonatkozó tárgyalások. Ezeknek a jelentéseknek az az alapjuk, hogy *Pellegrinetti* beogradi pápai nuncius jelenleg Rómában tartózkodik s ugyanott van *Szimics* vatikáni követ is, akik pénteken hosszasan tárgyaltak a függő ügyekben. Az ellentétes kérdésekre nézve a múlt évi konkordátum-tárgyalásokon azért nem jött létre a megegyezés, mert a jugoszláv delegáció nem volt ellátva a kellő instrukciókkal. *A minisztertanácsnak még ma sincs kialakult álláspontja a vitás kérdésekben.*

Apatin

kegyelmet kér a kormánytól

Apatin község lakossága az árvíz következtében a teljes kétségbeesés stádiumába jutott. Az 1924. évi árvíz súlyos következményeit sem heverte még ki a valamikor gazdag és jó életben élt polgárság, amikor az ideai katasztrófa meglepte. A kormány minden ígérete csupán ígéret maradt, úgy hogy a magas adókkal sújtott község a maga erejére támaszkodva nem képes azt a 2.500.000 dinárt megfizetni, amit a sürgős munkálatok megkívánnak. Az Apatin—szontai ármentesítőtársulatnak nincsen pénze, viszont a gazdáknak nincs módjukban a társulati járulékat kiegyenlíteni.

Apatin és környékének válságos helyzete most arra indította a község vezetőit, hogy a kormánytól *kegyelmet kérjen*, mert ez az egyetlen, ami megmentheti. A kormánytámogatás kieszközlésére a napokban népes deputáció készül Beogradba, ahol *Trifkovic* Márkó házelnököt, a járás radikális listavezetőjét kéri fel intervencióra. A küldöttség memorandumot ad át a kormánynak, amelyben kifejtik, hogy a *malária-tészkek* súlyos *Apatint* sokkal kisebb összeggel segítheti ki a kormány, mint amelyet az állam adóban vesztené akkor, ha koldussorsban hagyja elpusztulni a községet.

A memoraandum kifejti, hogy a veszély még korántsem múlt és hogy az újonnan tervezett védővonal 22.000 hold prima termőföld végleges elvesztését jelentené.

A község lakossága bizakodik az illetékes körök szociális hajlandóságában és reméli, hogy a kormány nem enged elpusztulni a legvirágzóbb bácskai községek egyikét.

Befejeződött

a ljubljani sakkongresszus

Az országos sakkverseny eredménye

Ljubljánból jelentik: A jugoszláv sakk-szövetség ljubljani kongresszusa véget ért. Ezzel egyidejűleg befejeződött a kongresszussal kapcsolatos bajnoki sakkverseny is. A sakkverseny eredményei a következők:

A. csoport: 1. *Kalabár* (Varasdin) hét pont, 2. *Rupnik* (Ljubljana) hat és fél pont, 3. *Riesel* (Vukovár) hat pont, 4—8. *Agapljesev* (Zagreb), *Birt* (Maribor), *Te-kavcsics* (Ljubljana), *Tóth* (Vrsac) öt és fél pont, 9. *Jerosov* (Ljubljana) négy és fél pont, 10—11. *Atyimovics* (Beograd) három pont, 12. *Mrzlikar* (Ljubljana) két pont. *Kozamara* visszalépett.

B. csoport: 1. *Rozsics* (Zagreb) kilenc pont, 2. *Furlani* (Ljubljana) nyolc és fél pont, 3—4. *Dernovsek* (Ljubljana), *Singer* (Zagreb) hét pont, 5. *Kurzinszki* (Noviszad) hat pont, 6—7. *Poljakov* (Zagreb), *Fogelnic* (Ljubljana) öt és fél pont, 8—9. *Didzinszki* (Zagreb), *Vidmar* *Ciril* (Ljubljana) négy és fél pont, 10. *Tumics* (Maribor) három és fél pont, 11. *Marjanovics* (Pancsevo) három pont, 12. *Jonke* (Karlovac) két pont.

Kalabár és *Ruzsics* két játszmát fognak játszani az országos bajnokságért. A *szejjáték-versenyben* első lett *Agapljesev* (Zagreb), második *Singer* dr. (Zagreb).

„VIKTORIA“ gramofonlejtőt
Kralja Aleksandrova ulica 6. alá
helyezte.

HIREK

Kérelem

Tisztelettel kérem mindazon urakat, akik annakidején szívesek voltak kulturális mozgalmunkban való részvételüket mint előadók nálam bejelenteni, hogy — amennyiben ezt még nem tették volna — előadásaik tárgyát és pontos címét a szeptember hó 19-én kezdődő előadási sorozat gondos előkészítése és a megfelelő díszpozióik megtétele céljából velem haladéktalanul közölni kegyeskedjenek.

A nemes cél és közös ügyünk nevében appellálok az igen t. előadó urak lelkiismeretességére és kérem azonnali szíves értesítésüket.

Szombor (Mite Popovića ul.), 1926 VIII/28.

Testvéri üdvözléssel

Prokopy Imre

*

— **Jakovljević Milorád belügyminiszter inspektor Szubotícán.** Szombaton este Szubotícára érkezett Jakovljević Milorád belügyminiszteri inspektor. Jakovljević vasárnap utazik el Szubotícáról, hogy folytassa vajdasági körútját.

— **Aljegyzői áthelyezések.** Sajkás-Szent-Ivánról jelentik: Ráity Szvetiszláv bácsbodrogvármegyei alispán legújabb rendeletével Jovanovity Sztóján itteni aljegyzőt Lality községbe helyezte át. Baszta György lalityi aljegyzőt Lokra és Sztójadinovity Milán loki aljegyzőt Lalityra helyezte át ugyanazon minőségben.

— **Radikális pártvacso-ra Szubotícán.** A szubotícai radikális-párt VI—VII. körű szervezete szombaton este a városligeti vendéglőben vacsorát rendezett, amelyen megjelentek Gyogyevics Dragoszláv főispán, dr. Radonics Jován és Jurics Márkó képviselők is. A pártvacso-ra alkalmából az egész városligetet kivilágították, a nagyvendéglőt pedig, ahol évszáz személyre volt terítve, feldíszítették. Az első felköszöntőt dr. Miatov Milorád ügyvéd mondotta, utána dr. Radonics Jován és Jurics Márkó köszöntötték fel a megjelenteket, mint a radikális-párt tagjait és buzdították őket a további kitartásra. A radikális-párt kerületi szervezetei részéről dr. Klein Adolf, a zsidó hitközség elnöke szólalt fel és tartalmas beszéd keretében buzdította a megjelenteket, hogy tartanak ki a radikális-párt zászlója mellett. A hajnali órákig eltartott kedélyes vacsorán még Futó Béla és mások is felszólaltak.

— **Határozás.** Novibecseről jelentik: Dellór Dragomir, a vrbászi gimnázium igazgatója hétfőn, 76 éves korában meghalt. Temetése szerdán volt, amelyen képviseltette magát Trifunovics Misa közoktatásügyi miniszter is, akinek az elhunyt tanára volt. A közoktatásügyi minisztert Lalosevics Dusan miniszteri inspektor képviselte. A gimnázium ideiglenes igazgatójává az elhunyt leányát, Dellór Dánát nevezték ki.

— **Megölte feleségét válóperének tárgyalásán.** Rómából jelentik: Tragikus eset történt a minap a ferrarai törvényszék egyik tárgyalótermében. Giacomo Giuliani vasutas ellen válópört indított fiatal felesége. A válópörre az adott okot, hogy a férj mindig elkártyázta a fizetését és amikor adósságokat is csinált, arra kényszerítette feleségét, hogy szüleitől szerezzen pénzt. Egy ízben azzal akarta megfélemlíteni apósát és anyósát, hogy elvált feleségétől, ha nem adnak neki pénzt; és a válás ürügyén féltékenységi komédiát rendezett lakásán. Valami megbízással feleségéhez küldött egy fiatalembert, aki nem is sejtette, hogy csak eselvetésből küldték. Azután berontott feleségéhez és nagy lármát csapva, hűtlenséggel gyanúsította meg. Az asszony ezután megindította a válópört, mely a minap került volna tárgyalásra. Mikor a bíró maga elé szólította a házastársakat, a férj hirtelen revolvért rántott elő és kétszer rálőtt feleségére, aki vérző sebekkel rogyott össze. Beszállították a kórházba, de ott rövid idő múlva meghalt. A gyilkos férjet letartóztatták.

— **A noviszadi Nemzeti Színház heti műsora.** A noviszadi Nemzeti Színház e heti műsora: Hétfőn: Ekvinokció, kedden: Az utolsó keringő, szerdán: Tatárjárás, csütörtökön: Bogics Vitomir, a beogradi Nemzeti Színház művészeinek vendégiellettével; A szerelmes asszony pénteken: Bajadér, szombaton: Ekvinokció, vasárnap: Marica grófnő.

— **Repülőszerelesség a boszniai katonai gyakorlaton.** Szarajevóból jelentik: Rajlovác mellett a szarajevói garnizon hadgyakorlatot tartott, amelyen tizenkét repülőgép is résztvett. Az egyik Bregue típusu aeroplán lezuhant és kigyulladt. Jankovszki pilóta és Mikec megfigyelőtiszt súlyosabb sérüléseket szenvedtek, a repülőgép teljesen elégett.

— **Beiratkozások a szubotícai zárdaiskolába.** A szubotícai iskolánövérök apáca zárdájában a beiratkozások úgy az elemi, mint a polgári osztályokba szeptember 1., 2., 3. és 4-ik napján mindenkor délelőtt 8—12-ig és délután 2—4-ig lesznek. A szubotícai és vidéki szülőket felkérjük, hogy az iskolánövérök elismerten jó iskoláját támogassák.

— **Vizsgák és beiratások a titeli polgári iskolában.** Titelről jelentik: Az itteni polgári iskolában a javító és pótvizsgák augusztus 30-án, a felvételi vizsgák augusztus 31-én, a beiratások pedig szeptember 1—2. és 33-án történnek. Szeptember 5-én »Veni Sancte« és 6-án kezdődnek a rendes előadások. A felvételre jelentkezők száma oly nagy, hogy az igazgató helyszűke miatt kénytelen sok tanulót visszautasítani. A szülők deputáció útján párhuzamos osztályok nyitását fogják kérni a közoktatásügyi minisztertől.

— **Postamesterváltozás Lokon.** Lokról jelentik: A posta- és távirtdaügyi miniszter Márcsity Jelica itteni postamesternőt saját kérelmére állásától felmentette és helyére özvegy Jankovity Zsivka loki lakost nevezte ki postamesternőnek.

— **Tűz.** Kasza István loki gazda nádfedeles háza kigyulladt és mire segítség jött, a tető teljesen leégett. A gazda — aki a családjával a szálláson tartózkodik — csak másnap értesült a tüzesetről. A kár biztosítás útján megtérül. A csendőrség megindította a nyomozást annak megállapítására, hogy mitől keletkezett a tűz.

— **Magyarország atlétikai bajnoksága.** Budapestről jelentik: Az Üllői-utí pályán szombaton megkezdődtek Magyarország atlétikai bajnokságai. Résztvevő eredmények: 200 méter: 1. Hajdu FTC 22.1 mp. (országos rekord beállítva). 2. Fluck BBTE 22.3 mp. 3. Veres. Távolugrás: Püspöki MAC 706 cm. 2. Balogh MAC 687 cm. 3. Somfai 686. Rudugrás: 1. Karlovics 370 cm. 2. Farkas 340 cm. 3. Hadházy. Gerelyvetés: 1. Szepes 61 m. 2. Gillány 56.42 m. 800 méter: 1. Barys BBTE 1 p. 59 mp. 2. Szigeti 2 p. 02 mp. 3. Magdics 2 p. 01.8 másodperc. 5000 méter: 1. Grosz MTK 15 p. 47 mp. 2. Papp FTC 16 p. 01 mp. 3. Piros (Cegléd). 400 m. gát: 1. Somfai MAC 57.4 mp. 2. Berik 58 mp. 3. Dönes 58.1 mp.

— **Befejezték a vizsgálatot a szombori vámcasások ügyében.** Szomborból jelentik: A szombori vámcasások miatt letartóztatott Mezei Izsó szombori vámpeditőr, Mezei Izsoné, Popovics Bránkó vámspektor, Sztójkov Bogdán aranyelováci, Sztantics Valjko szubotícai vámtiszt, valamint Bröder Mátyás szombori vámpeditőr ügyében befejeződött a vizsgálat. A vizsgálóbíró Sztójkov Bogdánt szabadlábra akarta helyezni, a vádtanács azonban nem hagyta jóvá a vizsgálóbíró határozatát.

— **Betörés Vrsacon.** Vrsacról jelentik: Vakmerő betörés történt szombaton Vrsacon. Ismeretlen tettes világos nappal, a déli órák alatt betört a Péter király-terem lévő Vig Simon cipőüzletébe, felfeszítette az íróasztal fiókját és az abban lévő 5600 dinárt elvitte. A pénzt Vig Simon aznap kapta postán a »Szloga« temetkezési egylettől, amelynek vrsaci képviselője, kiosztandó temetkezési segélyek címén. A betörést valószínűleg olyan személy követte el, aki tudott a pénz megérkezéséről. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Dobrovolljác emléksobrot állítanak fel Romániában.** Szomborból jelentik: A román kormány elhatározta, hogy Dobrudzsában emléksobrot állítat a dobrovolljácok emlékére. Az ünnepségen Bácsbodrog-vármegye küldöttségileg képviselteti magát. A küldöttség ezüstkoszorút helyez a szoborra.

— **Az oszijekai kémkedési pör vége.** Oszijekéről jelentik: Az oszijekai törvényszék befejezte a tárgyalást Sebők Ferenc huszonkét éves pécsi illetőségű fiatalember ügyében, ki ellen az volt a vád, hogy mint a magyar hadsereg aktív zászlósa, Jugoszláviában kémkedett. A zárt tárgyalás után a bíróság szombaton bűnösnek mondta ki Sebőköt és két évi börtönre ítélte.

— **Modern szálloda épül Paragavo mellett.** Szomborból jelentik: A vármegye kiküldött bizottságától szombaton vette át a paragavói kőbányát a Bazalt R.-T. noviszadi cég. A társaság a kőbánya mellett elterülő erdő szélén modern szállodát akar építtetni és a szépfekvésű vidéken kiránduló helyet létesít.

— **Vámraktár lesz a szombori állomáson.** Szomborból jelentik: A szombori tőzsde kérte a szubotícai vasutigazgatóságot, hogy engedélyezze a szombori állomáson egy vámraktár föléállítását. A szubotícai vasutigazgatóság hozzájárult a tervhez és így rövidesen elkészül a szombori vámraktár ami lényegesen megkönnyíti az áruk elvámolását.

— **Elfogott bundatolvaj.** Apatinból jelentik: Kovacsin Pál sztapári lakos feljelentést tett a csendőrségen, hogy értékes téli bundáját ellopták. A csendőrség a tolvajt Bogdán Imre szentai napszámos személyében letartóztatta.

— **Kloroformos rablótámadás egy német rabbi ellen.** Párisból jelentik: A Páris—cherbourgi gyorsvonaton péntek éjjel kloroformos rablók kirabolták Neumann Mihály német rabbit, aki Amerikába utazott. A tetteseknek nyomuk veszett.

— **Rodolfo Valentino halála miatt egy beogradi hivatalnok öngyilkos lett.** Beogradból jelentik: Kovacsics Jelka tizenkilenc éves hivatalnok szombaton délelőtt Lysollal megmérgezte magát. Súlyos belső sérülésekkel beszállították a kórházba. Levelet hagyott hátra, amelyben szüleinek azt írja, hogy nem tudja túlélni a Rodolfo Valentino halálát. Az orvosok remélik, hogy Valentino beogradi szerelmesét sikerül megmenteni az életnek.

— **Öngyilkos törvényszéki bíró.** Budapestről jelentik: A hívősvölgyi kirándulók egy fára felakasztva találták Gazdik Róbert budapesti törvényszéki bírót. Megállapították, hogy a bíró, aki az igazságügyminiszteriumban teljesített szolgálatot, öngyilkos lett. Az öngyilkos nem hagyott hátra levelet és hozzátartozói azt hiszik, hogy tetét idegbaja miatt követte el.

— **Windischgrätz házi őrizetbe helyezését kéri.** Budapestről jelentik: Ulain Ferenc dr. Windischgrätz herceg védője beadványt intézett a táblához, amelyben kéri védecének házi őrizetbe való helyezését. A kérvényt Ulain azzal indokolja, hogy Windischgrätz súlyos beteg, azonkívül családja és anyagi ügyeit is sürgősen rendezni kell. A tábla a jövő hét elején dönt a beadványról.

— **Szabadlábrahelyezték Pálffy bankár feleségét.** Budapestről jelentik: Az itélőtábla szombaton elrendelte Pálffy Sándorné azonnali szabadlábrahelyezését. Az indokolás szerint nem látszik szükségesnek Pálffy német letartóztatása, mert ezt egyrészt az előrelátható büntetés nagysága sem teszi szükségessé, másrészt Pálffy német két kiskorú gyermekét kell gondoznia. Pálffy német szombat délután már elhagyta a fogházat.

— **Öngyilkos lett egy előkelő állami tisztviselő özvegye.** Beogradból jelentik: Szombaton öngyilkosságot követett el Beogradban Radovanovics Anka, egy előkelő állami tisztviselő özvegye. Az ankle karfájára akasztotta fel magát. Mire rátaláltak, már halott volt. Nagy nyomora miatt vált meg az életől.

— **A noviszadi újságírószekció elítéli a szerkesztőségek elleni támadást.** Noviszadról jelentik: A noviszadi újságíró egyesület választmánya szombaton rendkívüli ülést tartott, mely foglalkozott a *Bácsmegyei Napló* és a *Délbácska szerkesztősége* elleni rombolások ügyével. A váasztmány egyhangulag elfogadott határozatban kimondotta, hogy a legsúlyosabban elítéli a sajtó szabadsága elleni durva támadást és felhívja a hatóságokat, hogy a legszigorúbb megtorlással éljenek. A Kottas és Jevgyevics Dobroszláv közti affért a választmány a szekció becsületbírósága elé utalta.

— **Becskerek város szlávája.** Becskerekről jelentik: Szombaton ünnepekte Becskerek város szláváját. Reggel kilenckor istentisztelet volt a görög keleti szerb templomban, tizenegykor pedig felvonulás a városháza elé. Az üdvözléseket Alekszics Bogoljub polgármester fogadta.

— **Beiratkozások a szubotícai tanonciskolába.** A szubotícai iparos és kereskedő tanonciskolába az 1926—1927. évre az alábbi sorrendben lesznek a beiratások naponként 4 órától 7-ig a »Kakas«-iskola épületében: szeptember hó 6-án és 7-én a faipari tanoncok, 9. és 10-ikén a kereskedő tanoncok, 11-én szabóipari tanoncok, 13. és 14-én a leány tanoncok, 15. és 16-án a cipészipari tanoncok, 17., 18. és 20-án a fémipari tanoncok, 21., 22. és 23-án a vegyesipari ököszítő és I. osztályok, 24. és 25-én a vegyesipari II. és III. osztályok. A tanoncok tartoznak magukkal hozni a szerződést, a régi és új ellenőrzőkönyvecskét és a beiratási díjért járó száz dinárt.

— **Abd el Krim elindult a számüzetésbe.** Casablankából jelentik: Abd el Krim az Abda gőzessel megérkezett Marseillebe, ahol átszállt a Thyers fedélzetére. A Thyers Reunion szigetére fogja szállítani Abd el Krimet.

— **Kedvezőek a magyar terméseredmények.** Budapestről jelentik: A földmívelésügyi minisztérium szombaton újabb termésjelentést adott ki, amely megállapítja, hogy a legutóbbi becslés óta félmillió métermázsával javult a buza és szőlővetézer métermázsával a rozstermés. Kedvezően alakult az árpa és zabtermés is, csak a tengeri kilátásai romlottak és nem javult a szőlőtermés sem.

— **Tűzoltónap Apatinban.** Az apatini önkéntes tűzoltóegyesület szeptember 8-ikán kaszárnyaépítésének javára tűzoltónapot rendez. Az ünnepség műsora: 5 órakor reggel: Zenés ébresztő. Félnyolc órakor délelőtt: Az egyesületek gyülekezése a kaszárnyában. Félkilenc órakor: Ünnepi istentisztelet. Fél tízkor: Az új kaszárnya ünnepélyes beszentelése. Az ünnepi beszédet Bischof Antal egyesületi lelkész tartja. Délután: Fél-egy órakor: Közös ünnepi bankett a Lindenmayer-szállodában. 3 órakor: Gyülekezés a kaszárnyában a gyakorlat megtekintéséhez, melyet az Apatini Önkéntes Tűzoltóegyesület fog bemutatni. 5 órakor: A gyümölcs- és szőlő-ünnepély megnyitása és a tűzoltózena hangversenye a kaszárnyában. Félkilenc órakor este Roulett-bál a Lindenmayer-szállodában 20 értékes táncjutalommal. Beléptidij 10 dinár személyenkint.

— **Munkaszüneti napok és üzleti zárórák Becskereken.** Becskerekről jelentik: A rendőrség rendeletet adott ki, amely a munkaszüneteket és az üzletek nyitási és zárási óráit szabályozza. Eszerint teljes munkaszünet van minden vasárnap, továbbá pravoszláv és katolikus karácsony, husvét és pünkösd első napján és újévkor. Délutáni munkaszünet van pravoszláv és katolikus karácsony, husvét és pünkösd másodnapján. Szent Száva napján és katolikus Mindszentekkor. Az üzletek hétköznapokon május 1-től szeptember 30-ig délelőtt 7—12 és délután 3—6-ig, október 1-től április 30-ig délelőtt 8—12 és délután 2—6-ig tarthatók nyitva. Élelmiszer- és fűszerkereskedések egy órával később zárhatók, de az alkalmazottakat csak heti negyvennyolc órán át szabad dolgoztatni.

— **Egyetlen ökölepással megölte** leányát. Miskolcra jelentik: Sajószöged községben Farkas János kisbíró és Erzsébet nevű leánya között szóváltás történt, mire Farkas János mellbevágta leányát. A leány a földre zuhant és szörnyethalt. Az esetről nyomban jelentést tettek a csendőrségnek, aki azonnal megkezdte a nyomozást. A kisbíró kihallgatták és azzal védekezett, hogy ő civakodás közben csak mellbeütötte leányát. Elrendelték a leány felboncolását annak megállapítása végett, hogy mi okozta halálát.

— **Vérhasszerű járvány Hannover környékén.** Berlinből jelentik: Hannover környékén napok óta terjed egy betegség, amely a vérhashoz hasonlít. Kezdetben azt hitték, hogy az ivóvízben van a hiba és ezért igen sokan áttértek az alkoholfogyasztásra, hogy a fertőzött vizet használatát elkerüljék. Eddig több mint száz felnőtt és huszonöt gyermek betegedett meg.

— **Hétszáz család, kétezer lopás és betörés.** Boroszlóból jelentik: Boroszlóban a legközelebbi napokban két monstre-tárgyalás kezdődik. Egy Böhm nevű kereskedőt a bíróság 700 esetben elkövetett csalásért von felelősségre. A tárgyalás, amelyre 500 tanút idéztek be, hónapokig fog tartani. A másik pör vádlottja Darber betörőrekorder. Darber eddig 200 lopást és betörést ismert be, amelyeket teljesen egyedül követett el.

— **Eljegyzés.** Müller Olly és Ripp Hugó jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A szubotical jogászegylet részvétele a ljubljana kongresszuson.** A szubotical jogászegylet vezetősége értesíti azokat a tagjait, akik a ljubljana kongresszuson részt akarnak venni, hogy szeptember 7-ikén délután 3.50 perckor lesz indulás a szubotical pályaudvarról. A kongresszus résztvevői számára különkocsit ad a vasútgazgatóság.

— **Eljegyzés.** Dr. Schmidt Ádám, a szombori higiéniai intézet főorvosa eljegyezte Jankovics János szombori malomtulajdonos leányát Rózsikát. (Minden külön értesítés helyett)

— **A szubotical Francia Klub estélye.** A francia klub vezetősége értesíti tagjait és barátait, hogy szerdán szeptember 1-én este fél tíz órai kezdettel hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez a Bárány-szálló helyiségeiben. Azok, akik az idő rövidsége miatt nem kaptak meghívót, tekintsek ezt az értesítést meghívónak. A francia klub vezetősége egyben tudomására hozza a tagoknak, hogy szeptember 1-től kezdve a francia klub helyiségeit a Bárány-szállóba helyezte át, ahol azok egész napon át rendelkezésre állnak.

— **Eljegyzés.** Bruck Miklós Szubotica-Békéscsaba, eljegyezte dr. Deutsch Ionát Békéscsabáról.

— **Elmarad a becskerekéi hadkötelesek szemléje.** Becskerekéről jelentik: Vasárnap reggelre szemlére hívták össze a becskerekéi 22—50 éves hadköteleseket. A városi tanács szombaton kidoboltatta, hogy a szemle elmarad.

— **A noviszadi postaigazgató jubileuma.** Noviszadról jelentik: A noviszadi posta- és táviratigazgatóság tisztviselői kara és személyzete, szombaton meleg ünnepségekben részvételével Sárics Iván postaigazgatót, huszonöt éves hivatali jubileuma alkalmából. Galjer József postafelügyelő biztosította az igazgatót a személyzet szeretetéről és ragaszkodásáról és átnyújtotta a tisztikar díszes emléktárgyát, egy díszes kiállítású emlékkönyvet. Sárics Iván meghatottan köszönte meg az ünnepséget.

— **A noviszadi »Vitrum« tükrögyár kiállításának megnyitése.** A noviszadi kiállítás zsűrije az aranyérmeket egyhangulag ítélte oda a »Vitrum« tükrögyárnak. Együttal a szakértői kritika a közönség megalapozásával találkozott, mert aki a noviszadi kiállítást megtekintette, az megállapíthatta, hogy a »Vitrum« tükrögyár pavillonjának akadt a legtöbb csodálója. Ezzel magyarázható az is, hogy a mai rossz gazdasági viszonyok mellett is a gyár aránylag nagyon szép megrendeléseket kapott

— **Beiratkozások a szubotical gimnáziumban.** A beiratkozások szeptember 1., 2. és 3-án délelőtt 8—12 és délután 3—6 óra között fognak megtörténni a szubotical gimnáziumban. A tanári bizottság csak egészen kivételes esetekben vehet fel szeptember 15-éig tanulókat. A beiratkozásnál szükséges a keresztlevél vagy születési bizonyítvány és az utolsó iskolai bizonyítvány, azonkívül minden tanuló tartozik kitölteni egy bejelentési ívet, amelynek 5 dináros okmánybélyeggel és a szülő aláírásával kell ellátva lenni. Az előadások szeptember 14-én kezdődnek. A javítóvizsgák 25 és 26-án, míg a magánvizsgák augusztus 27-én, a kiegészítővizsgák pedig augusztus 30-án és 31-én lesznek. Írásbeli vizsgák szeptember 6., 7., 9. és 10-én lesznek, 11-én és 13-án pedig a szóbeli vizsgák a magasabb osztályok tanulói számára. A női gimnáziumban a beiratkozások szeptember 3. és 4-én 8—12 és 3—6 óra között lesznek. Azok, akik a női gimnáziumba akarnak beiratkozni, báriniméi kéréssel a fiugimnázium igazgatójához forduljanak.

— **Az ál Krupp báró.** Newyorkból jelentik: Néhány héttel ezelőtt Amerikában feltűnt egy magát báró Krupp Frigyesnek nevező ur, aki csakhamar a newyorki előkelő társaság egyik legkedveltebb tagja lett. »Krupp báró« meglátogatta Fordot is, az automobilkirályt, akinek megígérte, hogy anig neki befolyása lesz a Krupp művek vezetésére, addig ott nem fognak ágyukat gyártani. A meghatott automobilkirály erre egy díszes gépkocsit ajándékozott a pacifista fegyvergyárosnak. Az esseni Krupp-cég azonban tönkretette az amerikai Krupp karrierjét, kiadván egy kommunikét, amely úgy szól, hogy a Krupp-család egyetlen tagja sem tartózkodik Amerikában.

— **Ha berug a miniszterelnök és könnyelmű ígéretet tesz.** Kopenhágából jelentik: A dán »Socialdemokraten« volt szerkesztője, Wulf, egy röpiratban az a vádolta meg Stauning miniszterelnököt, hogy egy irónak részegen nagyobb állami támogatást ígért, anélkül, hogy a többi miniszternek, vagy a dán országgyűlésnek véleményét kérte volna. Wulf feljelentést tett Stauning ellen az igazságügyminiszternél és a parlament pénzügyi bizottságánál és követeli a miniszterelnök azonnali lemondását.

— **Amerikába nem szabad külföldről revolvért vinni.** Newyorkból jelentik: Coolidge elnök megtiltotta, hogy külföldön gyártott revolvereket bevigyék Amerikába területére. A békés amerikai polgároknak meglesz tehát az az elégtételük, hogy százperentes amerikai fegyverekkel lövik őket agyon.

— **Szüreti mulatság Vrbászon.** A vrbászi katolikus egyesület vasárnap, augusztus 29-ikén este a Tábori-féle vendéglőben nagy szüreti mulatságot rendez.

— **Rádióval dolgozik a bécsi tüzoltóság.** Bécsből jelentik: A bécsi tüzoltóság az első, amely hosszas kísérletezés után szolgálatába állította a szikratelofont. Egy tiszt kocsira leadóállomást, hét szerkocsira pedig felvevőállomást szereltek fel és így az uton levő, vagy a tűznél dolgozó kocsik a központtal vagy egymás között állandó érintkezést tarthatnak fenn. A kísérletek bebizonyították, hogy 22 kilométeres körzetben úgy a leadás, mint a felvétel céljaira kifogástalanul alkalmazhatók a 30—60 méter hosszú hullámok. A bécsi tüzoltóközpont időnkint »Öfa« jelzést fog kibocsátani és arra kéri a belföldi és külföldi amatőröket, hogy ha ezt a jelzést felfogják, értesítsék róla a felvétel helyének pontos megjelölésével a bécsi tüzoltóság parancsnokságát.

— **Gondnokság alá helyezték Fedák Sári leghüségesebb udvarlóját.** Budapestről jelentik: A hivatalos lap szombati számának közlése szerint Degenfeld Imre gróf budapesti lakost a budapesti törvényszék gondnokság alá helyezte. Degenfeld Imre gróf, akinek valamikor tizenhatezerholdas földbirtoka volt, viharos és költséges életmód után jutott el addig az állomásig, amelyet a gondnokság alá való helyezés jelelt.

Degenfeld gróf Fedák Sárral való tizenöt éves barátsága után Kiss Erzsit, művészi nevén Sugár Edith táncosnőt, egy pesterzsébeti fűtő leányát vette feleségül. Fedákra elköltötte vagyonának nagy részét és annak maradványait később feleségére áldozta, aki azonban a teljes vagyoni összeomlás után elhagyta. Degenfeld ettől kezdve morfnista lett, majd vallási téboly tört ki rajta, úgy hogy családja előbb szanatóriumba küldte, most pedig gondnokság alá helyezését kérte.

— **Eljegyzés.** Reitzer Inci és Zoranics Félix repülőfőhadnagy, Noviszad, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A Revü legújabb száma ma jelent meg a szokottnál nagyobb terjedelemben, kitűnő tartalommal.** A főbb cikkek a következők: Henri Duvernois: »Mégis!« — Winterry jubilál. — Hogyan vonult fel a női divat a noviszadi löversenyen. — Mindennap bosszankodunk (öt illusztrációval). — Dr. Szabó Juci nálunk is rendel. — Hogyan képzel el a masamód-lány a charlestont? (Humoros képsorozat). — Fővárosi élet Szubotican. — Egy diszkrét levél, amelyre nem vigyáztak jól a címzett. — Illusztrációk a »Bonjour Páris« című filmből. — A Zeneegyesület hangversenye. — A nagyságos asszony tornázik és ritmust tanul. — Vesznics, a Nemzeti Színház dramaturgja az új színi szezonról. — A strandszépségsverseny új eredményei. — A lap mindenütt kapható. Egyes szám ára csupán két dinár

— **Orvosi hír.** Dr. Tibor Ervin szombori orvos külföldi utjáról visszaérkezett. Rendeléseit a szokott időben tartja meg.

— **A Baranyai Menekültek Gazdasági Egyesületének szubotical csoportja** augusztus 29-ikén, vasárnap délelőtt tíz órakor a szokott helyen igen fontos ügyben rendkívüli közgyűlést tart.

— **Pótvizsgák és beiratások a vrbászi gimnáziumban.** A vrbászi állami főgimnáziumban a javító- és pótvizsgák augusztus 26-ikán folytak le nagy sikerrel. A pótvizsgán a jelentkezők négy százaléka bukott csak el. A beiratások a gimnáziumban szeptember elsején kezdődnek 3-ig bezárólag.

Takarékoskodhat talán is a fával, ha »Zephira« kályhát használ lakásában. Kapható Barzel vaskezelkedésben, Subotica. Telefon 123. 5123

Dr. Schlossberger Sándor opartör, nőgyógyász, rendelők és Bántrenlaboratóriumát a Szubotica utca 123. sz. alatt helyezte.

— **A gyomorfájás, gyomornyomás, bélsárpangás, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelv, kábultság, fülzúgás, halvány arczsín, rossz kedv a természetes »Ferenc József« keserűvíz használata által elmúlik.** Az orvosi világ a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a »Ferenc József« vízről, mert hatása megbízható és rendkívül enyhe. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Herzl Rózi iparművésznő** szeptemberben kézimunka-, rajz-, batik-, divattervezés és kartonázs kurzust nyit. Jelentkezni lehet Strossmajerova ul. 11. II. em. — Iparművészeti műhelyem mindennemű megbízást olcsón, szépen és izlésesen végez.

— **Halálos repülőkatasztrófa Olmützenben.** Prágából jelentik: Borzalmas repülőszerencsétlenség történt az olmützi repülőtéren. Egy öttagú repülőraj szállt fel gyakorlatozásra és amikor ezeröttszáz méter magasságba jutottak, két gép összeütközött. A gépek lezuhantak és mélyen befuródtak a földbe. A pilóták szörnyethaltak.

— **Az iskola kezdete.** Minden szülő féltő gondal ügyel iskolába járó gyermekének egészségére és ezért nagy figyelmet kell fordítani a megfelelő ruházatra. Iskolásgyerekek számára nincsen higiénikusabb, praktikusabb és amellet olcsóbb a kötött ruhánál, amely óriási választékban állandóan raktáron van Klein Jenő speciális trikó- és harisnya-áru üzleteiben Noviszadon, Vel.-Becske-reen és Szentán.

— **Megtalálták a hemofília gyógyítási módját.** Madridból jelentik: E Osegui és Lopis spanyol orvosok a vérzőkór új gyógymódját találták fel, amelyet nagy sikerrel alkalmaztak egy laboratórium kísérletek, mint a madridi orvosi klinikán végzett kísérletek alkalmával. Az új gyógymód a vitaminok alkalmazásán alapul és a betegséget igen gyorsan gyógyítja. A spanyol orvosok új gyógymódjukat a különböző külföldi orvostársulatokban és orvoskarokon is bemutatják.

— **Biztosítsa kasszáját** betörés, rablás ellen Rossija-Fonciera-nél Szubotica Noviszad, Vel.-Becskeerek.

— **Magyarnyelvű radikális hetilap indul Apatinban.** Apatinból jelentik: A apatini radikális pártszervezet kezde menyezésére legközelebb magyarnyelvű radikális hetilap indul meg Apatinban.

— **A szubotical műkedvelők csoportja közli a Revü legújabb száma.** A lap változatos, színes tartalommal jelen meg. Sok érdekes cikke között folytatják ismertetését Winterryről, a kiváló hírtényérjáról és grafofogusról, aki jelenleg Noviszadon tartózkodik.

KINTORNA

Egy városszerte ismert tolvaj elment a csodarabbihoz és megkérte, hogy adja rá áldását.

— **Hogy adhatnám én rád az áldásom — szolt a rabbi — amikor mindenki tudja, hogy te egy nagy tolvaj vagy.**

— **Talán mégis rám adhatod az áldásod — szolt a tolvaj és egy nagyobb pénzösszeget tett az asztalra.**

— **No majd megpróbálom — határozta el magát a rabbi és rátéve kezét a tolvaj fejére, így szolt:**

— **Ha a jó Isten valakit arra ítél, hogy kárt szenvedjen, te legyél a Jóisten eszköze hozzá.**

*

— **A fiatal pár hazajött nászutról és az asszonykától kérde valaki:**

— **Nos, édesem, hogy izlik a házasságot?**

— **Ugyan kérlek, az első házasság után nem lehet még helyes ítéletet mondani.**

*

— **Apa, anya és gyermek összesen husz évesek. Hogy lehet ez?**

— **Halljuk.**

— **Egyszerű. A gyermek újszülött, az anya tizenkilencéves, az apa nyolc éves önkéntes.**

*

— **A hadigazdag lovagolni tanul és miután nagyon bátortalan, sok baja van vele a lovásznak.**

— **Az ördögbe is — mondja neki — maga sose fog megtanulni lovagolni. Hogy lehet olyan ügyetlen valaki, hogy mindig leesik?**

— **Bocsánat — mondja a hadigazdag — de a levegőben igazán nem maradhatok lógva.**

NYILT-TÉR

A Baranyai Menekültek szubotical csoportja ma vasárnap délelőtt 10 órakor

fontos ügyben

rendkívüli taggyűlést tart a szokott helyen. Minden tag okvetlen ott legyen.

A vezetőség.

FÜGYOMORRA FEL PÓHÁR
SCHMIDT HAUER FÉLE
KESERŰVIZ
Jó étvágyat, kellemes közérzet és munkakedvet biztosít.
Főlerakat: Minerálla, M. Matić i Drug Noviszad
Ustavska ulica 29. Telefon 489.

SPORT

Siflis lesz a jugoszláv válogatott kapusa

Beleslin és Kulundzsics is kombinációba jönnek a Románia elleni válogatott összeállításánál

Zagrebból jelentik. A szeptember tizenkettedikére elrendelt olimpiai napra Zagrebban városközi mérkőzést rendeznek Beograd és Zagreb válogatottjai között. A két csapat ugyanabban az összeállításban szerepel, mint ahogy a ljubljani királyi serlegmérkőzésen játszottak és a mérkőzés elé rendkívül nagy érdeklődéssel néznek, mert a zagrebiak meg akarják mutatni, hogy győzelmük megérdemelt volt. Beograd pedig arra törekszik, hogy beigazolja, hogy a ljubljani mérkőzés eredménye nem volt reális.

Külön fontosságot kölcsönöz a mérkőzésnek az is, hogy triálnak tekintik a Zagrebben október 3-án lejátszandó jugoszláv-román mérkőzést, amelyet a királyné vándorserlegéért rendeznek. Pandakovics szövetségi kapitány, aki már most intenzíven foglalkozik a hatalmas feljavult Románia ellen kiállítandó válogatottal, kijelentette a Bácsme gyei Napló munkatársának, hogy a beogradi és zagrebi játékosokon kívül még három játékos jöhet számításba a válogatásnál: Siflis, Beleslin és Kulundzsics. Közülük Siflisnek van a legtöbb esélye. Minden valószínűség szerint ő lesz a válogatott csapat kapusa. Beleslin a center posztján, Kulundzsics pedig, mint háttvéd jöhet kombinációba.

Mi lesz vasárnap? A szubotici alszövetség területén hét másodosztályú bajnoki mérkőzés kerül lejátszásra. Szuboticián a Hakoah—Postások, Pincérek—Sloga találkoznak a Bácska-pályán. Moravicán a szubotici Ferrum játszik az

ottani Jugovity-el. Csantavir a Kanizsai AC-t látják vendégül, Sztaribecsen pedig a becei Soko mérkőzik a Vrbászi Amateurrel. Somborban a Sombori GD Stanisics csapatával méri össze rejét. Hodzsákon az ottani Hodzsáki Sport a Szombori ZsAK-ot látja vendégül. A bajnoki mérkőzéseken kívül Szuboticián a SAND atlétikai versenye lesz a legkiemelkedőbb esemény. A versenyen népes mezőnyök indulnak. Az atlétikai verseny 3 órakor kezdődik; utána a SAND—Bácska ifjúsági csapatai játszanak. A mérkőzést komoly futballkörökben is nagy érdeklődés kíséri.

Hirzer az MTK-ban. Budapestről jelentik: Hirzer, e kiváló magyar csatár, aki a turini Juventus csapatában játszik, váratlanul megjelent Budapesten és tárgyalásokat kezdett az MTK-val és az FTC-vel. Valószínűnek tartják, hogy Hirzer az MTK-hoz szerződik, ahol balösszekötőt játszana.

A Vrbászi SC súlyos vesztesége. A Vrbászi SC-ot egymásután érik a játékoselhagyások. Huttenberger Sámuel, a Vrbászi SC kitűnő balösszekötője megvált egyesületétől és Zemunba költözött. A Vrbászi SC-t rövid időn belül a harmadik játékosa hagyja el, amit az őszi szezonra aligha fog kiheverni.

A vrbászi Amateur Sztaribecsen. A Vrbászra kisorsolt II. osztályú bajnoki mérkőzést az eredeti tervtől eltérően Sztaribecsen fogják lejátszani az Amateur az ottani Soko ellen. A mérkőzés favoritja a hazai csapat.

KÖZGAZDASÁG

A tőzsdék egységes szokványokat kívánnak

Noviszadról jelentik: A zagrebi tőzsde már öt évvel ezelőtt követelte a hazai tőzsdék szokványainak egységesítését. Azóta különösen a noviszadi tőzsde sürgeti, hogy a szokványokat egységesítsék. A zagrebi tőzsde majd minden évben ankéteztett ebben az ügyben és dr. Krujacs Iván kereskedelmi miniszter is belátta a tőzsdeszokványok egységesítésének fontosságát. Január hónapban Beogradban az összes tőzsdék részvételével újabb értekezlet volt ebben az ügyben, amelyen megbízták a zagrebi tőzsde titkárságát, hogy készítse el az erre vonatkozó törvénytervezet.

A tervezet azóta el is készült és a kereskedelmi miniszter elé terjesztették, azóta azonban további lépés nem történt, míg most ezzel az ügygel hozzák összefüggésbe, hogy a kereskedelmi miniszter meghívta a kereskedelmi államtitkár, dr. Koszics Mirkó egyetemi tanárt, a noviszadi kereskedelmi és iparkamara főtákarát, Dr. Krujacs miniszter ugyanis dr. Koszicsra akarja bízni az új tőzsdetörvény, a kamarákról szóló törvény és az új ipartörvénytervezet elkészítését. Dr. Koszics Mirkó tudvalevőleg már dolgozik a kartell-törvény tervezetén.

Vizesés — mint elektromosság fejlesztő

Az omiszi elektromos telep, mint ismeretes a dalmáciai Cetinja folyó esését használja ki energiatermelésre. A telep kiépítését még a háború előtt megkezdték és akkor készült el a telep technikai berendezésének egy része is. Az omiszi művek hidrotechnikai részét akkor külön duzzasztó zsillipekkel és a vizesésre szolgáló alagutakkal látták el, míg a gépberendezés két gépezetséggel, egyenként 18 lóerővel lett kiépítve, ami a teljesítmény egyharmadát jelentette. Az elmúlt év december havában az omiszi művek igazgatósága tárgyalásokat kezdett a legnagyobb répgyárakkal a telep teljes kiépítésére. A tárgyalások eredményeképpen a Ganz-féle villamosági részvénytársaság ez év április havában megkezdte a háború alatt félbeszakított elektromos telep teljes kiépítését.

A berendezés első részével már elkészült a Ganz-gyár, amely ezzel a teljesítményével bizonyította versenyképességét. A omiszi telep a technika esődjára. A Ganz villamosági részvénytársaság teljesítményének bizonyítására szolgál, hogy ez már a negyedik

nagyobb megbízás, melyet a »Sufit« (D. D. za iskoristivanje vodenik snaga Omis dugirat) telep tulajdonosai adtak a Ganz-féle villamosági részvénytársaságnak. Ezek: 1903-ban Jaruga (Krka esése) 7000 lóerő. 1906-ban Manojlovac (Krka esése) 26.000 lóerő, 1922-ben Omis (Cetina esése) első kiépítése 40.000 lóerő, 1926-ban Omis (Cetinja esése) második kiépítés 60.000 lóerő. Az omiszi telep teljesítő képessége ezzel az új építkezéssel, az új, legmodernebb és leggazdaságosabb gépek beállításával 100.000 lóerőre emelkedett.

Az újonnan megrendelt vízi turbinák 110 méter esésnél egyenként 30.500 lóerőnek megfelelő energiát termelnek 375 percenkénti fordulat mellett. A turbinák speciális szerkezete a Ganz és társa Danubius villamosági részvénytársaság konstrukciója, a beépítési munkálatokat is ugyanez a gyár végzi. Ezekkel a turbinákkal közvetlenül kapcsolatos villamos generátorok 3600 voltos 50 periodusú forgóáramot fejlesztenek. Az átviteli feszültség 80.000 voltos lesz. E célból a Ganz-gyár négy igen nagy transzformátort készít egyenként

42 kilovatt amperes tartós terheléssel. Ezen transzformátorok közül kettő a feszültséget 3800 voltról 80.000 voltra emeli, másik kettő a vezeték végpontján levő 80.000 volt feszültséget 15.000 voltra transzformálja le. Ezzel a feszültséggel történik az energiameennyiség szétosztása is.

A Ganz-Danubius villamosági részvénytársaság teljesítményét a szakkörök a legnagyobb elismerés hangján fogadták és az omiszi elektromos telep az új és nagyarányú berendezkedés folytán Jugoszlávia első nagy gyártelepe lett.

Tarifamérséklést követelnek az exportőrök. Beogradból jelentik: A beogradi exportőrök szombat délelőtti gyűlést tartottak, amelyen az alkakivitel körül felmerült nehézségekről tárgyaltak. Ebben az évben Délszerbiában rendkívül jó almatermés volt és az exportőrök mintegy ötszáz vagon almát vásároltak össze, amelyet Görögország és Olaszország részére adtak el, azonban az alma fuvarja Szaloniki kikötőig vagononként kétezernyolcszáz dinár és ezt a magas tarifát nem bírja el az áru, úgyhogy attól kell tartani, hogy ezt az ötszáz vagon almát nem lehet leszállítani. A gyűlés elhatározta, hogy hétfőn küldöttség keresi fel a földművelésügyi és a kereskedelmi minisztert tarifamérséklésért.

Árlejtések. Noviszadról jelentik: A szubotici Tisza hadosztály szeptember 8-ikán Szubotica, Veliki-Kikinda, Szombor és Becekerék helyőrségei számára husellátásra pályázatot hirdetett. — A mezőgazdasági iskola szeptember 9-re 30 vasagy, 60 gyapjutakaró, 120 lepedő, 60 párna áthuzat, 60 szalmazsák, 60 törülköző, továbbá szeptember 11-re hus, kenyér, zsir és más élelmiszerekre, október 1.—április 1-ig terjedő időre árlejtést hirdetett. — A noviszadi építésügyi igazgatóság ablakfüggönyökre szeptember 24-ikén árlejtést tart. — A szubotici vasutigazgatóság szeptember 22-ikén festék szállítására hirdetett pályázatot. — A szombori építési szekció szeptember 13-ikán Szombor—Bozdán, Batina—Udva országút javítására 802 ürméter kő szállítására hirdetett pályázatot. Előirányzott összeg 234.236 dinár. — A zemuni egészségügyi főraktár szeptember 14-ikén különféle orvosi cikk beszerzésére pályázatot hirdetett.

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)
Vasárnap, aug. 29

Bécs (531): 11: Zenekari hangverseny. 16: Népies hangverseny. 20: Szinielőadás.

Milanó (320): 17.35: Jazzband. 21.12: Koncert. 23: Jazzband.

London (365—1600): 15.30: Hangverseny. 18.45: Zenés mise. 20.15: Karének. 21.15: Grieg-est.

Breszlau (418): 8: Reggeli zene. 11: Evangélikus istentisztelet. 16.30: Katonazene. 20.25: Hangverseny. 22.30: Táncczene.

Róma (425): 10.30: Egyházi zene. 17.30: Jazzband. 21.10: Fauszt, Gounod operájának előadása.

München (485): 11: Harangjáték. 12: Szórakoztató zene. 15.15: Koncert. 16.25: Karének. 17.30: Hangverseny. 19: Koncert. 20.30: Hangverseny.

Berlin (504): 6.30: Reggeli zene. 9: Ünnepi mise. 11: Karének. 17: Tarka délután. 20.30: Hangverseny. 22.30: Táncczene.

Budapest (560): 9.30: Hírek, szépségápolás. 10: Ünnepi mise a belvárosi plébániatemplomban. 11.30: Koncert. 15: Gyermekmesék. 17.02: George Daudin. Molière vígjátékának előadása. 19: A Fainszövetség előadása. 20: Kabaréelőadás. 22: Jazzband.

Hétfő, aug. 30

Bécs (531): 11: Koncert. 16.15: Hangverseny. 20: Koncertakadémia.

Milanó (320): 16.35: Jazzband. 21.12: Operaelőadás. 22.15: Jazzband.

London (365): 16.20: Táncczene. 18: Koncert. 19.25: Régi angol zene. 20.10: Szinielőadás. 20.50: Hangverseny. 22: Koncert.

Breszlau (418): 16.30: Koncert. 20.25: Zongoraest.

Róma (425): 17.30: Jazzband. 21.25: Koncert.

Leipzig (452): 16.30: Délutáni koncert. 20: Carmen, Bizet operájának előadása.

Sekici rádiólerakatunk

címe

Leopold Klein

KONRATH D. D.

rádiószaküzlet Subotica

München (485): 16: Siegfried, Wagner operájának előadása, az ünnepi játékokon.

Berlin (504): 17.30: Koncert. 20.30: Vidám est.

Budapest (560): 9.30, 12 és 15: Hírek, közgazdaság. 17.15: Cigányzene. 18.30: Rádióüzenetek. 19.30: Filharmónikus hangverseny.

TŐZSDE

Zürich, aug. 28. Zdrilat: Beograd 9.125, Páris 14.95, London 25.1475, Newyork 517.75, Brüsszel 14.30, Milanó 16.85, Amsterdám 207.55, Berlin 123.425, Bécs 73.20, Szófia 3.75, Prága 15.35, Varsó 57.5, Budapest 72.50, Bukarest 2.525.

Szentl gabonaárak, aug. 28. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 257.50 dinár. Ótengeri 150 dinár. Zab 125 dinár. Takarmányárpa 130 dinár. Sörárpa 142.50—150 dinár. Rozs 152.50 dinár. Köles 85—90 dinár. Muharmag 110—115 dinár. Repce 330—335 dinár. Óbab 115—120 dinár. Ujjab 140—150 dinár. Heremag 1940—1960 dinár.

Budapesti gabonátőzsde, aug. 28. A határidőpiacon a forgalom csendes, az irányzat lanyhaságra hajló. Hivatalos ármegállapítások ezer koronákban: Magyar buza szeptemberre 370, októberre 370—370.5, zárlat 370—370.5, márciusra 400—401, zárlat 399—400, májusra 401—405, zárlat 404.5—405, magyar rozs októberre 247—250, zárlat 250—251, márciusra 271—273, zárlat 273—274. A készárupiacon is szűk keretek közé szorult a forgalom, az árak olcsóbbodtak. Hivatalos árfolyamok ezer koronákban: Buza 345—367.5, rozs 235—240, árpa 215—225, zárlat 190—210, tengeri 260—265, repce 540—560, korpa 162.5—165, köles 220.

Csikágói gabonátőzsde, aug. 28. Buza szeptemberre 133.375, buza decemberre 136.625, buza májusra 141.5. Tengeri szeptemberre 76.875, tengeri decemberre 82.5, tengeri májusra 88.5. Zab szeptemberre 37.25, zab decemberre 41.25, zab májusra 45.375. Rozs szeptemberre 96.25, rozs decemberre 101, rozs májusra 106.75.

Newyorki gabonátőzsde, aug. 28. Buza őszi vörös 145.125, buza őszi kemény 149.375. Tengeri 88.875. Liszt 725—775. Irányzat alig tartott.

MÉSZ

közismert jesenicai darabos, fehér dinár 5.800 vagonként franko minden bácskai vasútállomásra szállít

BRAĆA KRAJAČEVIĆ
Novisad. Telefon 165

4338

TÜKÖRGYÁRUNKAT

137 FUTOŠKI PUT
szám alá (villamos megáll) helyezettük át 7400

VITRUM NOVISAD
Telefon 407.

NYILTTÉR

Uri hölgyek,

akik választékosan, párisi eleganciával, sikkesen és egyéniségűkhöz illően akarna költözöködni, rendeljék toaletttjeiket

ELLA GARAY

ELSŐRENDŰ DIVATTERMÉBEN

Aleksandrova-u. 9. (Halbrohr-ház), hol a legpazarabb kiállítású toalettek, kosztümök és kabátok mérsékelt áron, garancia mellett készülnek.

30 éve fenálló női kalapüzletemet a nagy házbér miatt kénytelen voltam áthelyezni

Kraj Aleksandrova ulica 1. szám alá

az udvarban (Leibach-ház, balra az udvarban, volt Bácsmegyei Napló nyomdája.)

Megérkezték nagyon szép újdonságaim! Gyászkalapok raktkon. — Rendelések és alakítások gyorsan és pontosan elkészítetnek a legolcsóbb áron. Gyermekruha készíttéssel is foglalkozom.

Kérem a b. hölgyközönség pártfogását

Fekete Karolina

7659

Roba stečajne mase prezaduženika Milana Branjevačkog bivšeg trgovca iz Novog-Bečaja u nabavnoj vrednosti od 131.653 din. 50 para i u prometnoj ceni od 103.263 dinara, nadalje i dućansko nameštaj u nabavnoj ceni od 22.800 dinara i u prometnoj ceni od 4200 dinara će se predavati na ofertalnoj licitaciji.

Reflektanti su dužni svoje zatvorene pismene ponude — posebno za robu i nameštaj — sa odustanicom od 10.000 dinara odnosno 500 dinara do dana 4. septembra 1926. god. i na dan licitacije do 10 sati pre podne bilo kod potpisane stečajne staraoca u Novom-Bečeu, bilo kod predstečajnog poverilačkog odbora dr-a Josipa Goldmana advokata u Vel.-Bečkereku predati.

O podnesenim pismenim ponudama rešavaće poverilački odbor 4. septembra 1926. god. posle podne u 3 sati u advokatskoj kancelariji predstečajna dr-a Josipa Goldmana u Vel.-Bečkereku.

Poverilački odbor može slobodno birati od podnesenih ponuda, može sve i odbiti, ovlašten je eventualno održati i usmenu licitaciju, osnovom koje će služiti najviša pismenim putem ponudjena svota.

Nakon odluke poverilačkog odbora kupac je dužan kupovnu cenu i pristojbu u roku od 24 sati staraocu stečajne mase isplatiti i nakon toga robu odnosno nameštaj odmah preuzeti i dućanski lokal izprazniti.

U protivnom slučaju kupac gubi svoju odustanicu i roba (nameštaj) se na novo prodaje na njegovu štetu i trošak.

Staralac nije odgovoran za količinu i za kakvoću robe i kupac je dužan istu na licu mesta u faktičnom stanju primiti.

Roba može se pregledati sa posredovanjem staraoca stečajne mase.

Novi-Bečej, 22. avgusta 1926. god.

Dr. Aleksije Bačmedjevi
advokat, kao staralac.

7542

A Subotičai Önálló Iparosok és Polgárok Betegségélyző Egyesülete

mely már 3 éve fenáll, tagokat naponta felvesz, tagdíj napi 2 dinár.

Orvosi rendelő és tagfelvétel, Trumbićeva (P-tófi) ulica 8. Az udvarban.

6852

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy helyiségünket a Jevrejska ulica 6. sz. alól a Jevrejska ulica 14. sz. alá helyeztük át és ennek következtében az iroda és a tőzsde nyolc napon át zárva lesz. Emiatt kérjük a n. é. vevőközönségünket, hogy legyen elnézéssel, amiért ez idő alatt nem állhatunk a rendelkezésére.

Azon t. vevőinket, akiknek az állami sorsjáték III. osztályának sorsjegyeit be kell cserélniök, kérjük, hogy a Vogel Henrik üvegüzletéhez forduljanak, amely korábbi üzletünk mellett, a Jevrejska ulica 8. sz. alatt van.

Biro »RAD«

7701 dohánytőzsde és sorsjegyarúsítás.

Milan Mudrić kr. sudski izvršitelj Senta.
Izvrš. br. 315/1926.

Dražbena objava

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će one pokretnine, koje su usled odluke broj 3838/1926. Senčanskog sreskog suda u korist ovrhovoditelja Stevan Popović zastupan po advokatu dr-u Ivan Aradski protiv ovršenika radi namirenja 3636 din. glavnice i spp. popisane i na 16.100 din. procentene i zaplenjene, poimence sobni nameštaj na temelju odluke br. Gn. 7397. 1926. senčanskog kr. sreskog suda na javnoj dražbi predati.

Dražba će se održati dne 10. septembra 1926. god. pre podne u 11 sati u Senti.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar po §-u 107. i 108. zak. čl. LX. iz 1881.

Senta, dne 20. avgusta 1926. godine.

Milan Mudrić

7202

kr. sudski izvršitelj.

Meghívó

Az Első Vojvodinai Temetkezési Egyesület 1926. augusztus hó 29-én d. u. 3 órakor a „Hungária“ kávéház helyiségében tartja meg

rendkívüli közgyűlését

melyre az egyesület tagjait ezennel meghívja

Futó Béla

elnök.

7587

Tárgysorozat: Az elnökség és az igazgatósági tagok lemondása.

Meghívás: Az egyesületi tagok személyazonosságukat kényvel igazolni tartoznak.

A már három éve fenálló Subotičai Önálló Iparosok és Polgárok Betegségélyző Egyesülete napi 2 din. tagsági díj ellenében Önnek és családjának teljesen ingyenes orvosi kezelést és gyógyszert ad. Tagul felvétetnek iparosok, kereskedők, tisztviselők és polgárok. Tagfelvétel és bővebb felvilágosítás az egyesület irodájában, VI. Trumbićeva ul. br. 8., az ipartestület udvarában.

Az ismeretlenség homályába rejtőzködő névtelen levelezőlap íróját a nyilvánosság előtt szólítom fel, hogy magát nevezze meg, mert módot akarok neki adni, hogy denunció állításait akár a bíróság, akár a közvélemény előtt megismételhesse és bizonyíthassa.

Ha azonban továbbra is gyáván, ismeretlenül óhajt maradni, úgy csak megvetésemet tudom személye iránt kifejezni.

Névtelen levélírók jellemüket árulják el!

Subotica, 1926. augusztus 28.

Palatinus János
kőfaragó.

7691

A t. vásárlóközönség szives tudomására adom, hogy külföldi (Páris, Zürich, Bécs) bevásárlási utamról visszatértem, ahol nagymennyiségű őszi és téli újdonságot, selymeket, férfi és női szöveteket vettem és szeptember hó 5-én nyitom meg az üzletemet a Strosmajerova utcában, huspiac, a volt Vujkovics Pájó-féle helyiségben.

Nagyon kérem a t. vásárlóközönséget, hogy új vállalkozásomban támogatni sziveskedjenek és én minden lehetőelkövetek, hogy a bizalmat ki is érdemeljem. Áruimat elsőrendű helyeken vásároltam és áraim nagyon mérsékelték.

Teljes tisztelettel

Vujkovics Péro

7633

a Székely és Vujkovics cég volt cégtulajdonosa

Vladimir Romanov kr. sudski izvršitelj u Subotici.
Izvrš. br. 546/1926.

Dražbena objava

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će one pokretnine, koje su usled odluke broj G. 1650/1926. subotičkog kr. sreskog suda u korist ovrhovoditelja Hugo Reveš zastupan po advokatu dr-u Franji Hirta protiv ovršenika radi namirenja 100.000 din. glavnice i spp. popisane i na 18.250 din. procentene i zaplenjene, poimence nameštaj, razne srebren stvari na temelju odluke broj Gn. 10899/1926. subotičkog kr. sreskog suda na javnoj dražbi predati.

Dražba će se održati dne 1. septembra 1926. pre podne u 9 sati u Subotici VII. krug, Pašićeva ulica br. 3.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar po §-u 107. i 108. zak. čl. LX. od 1881.

Subotica, dne 14. VIII. 1926. god.

Vladimir Romanov
kr. sudski izvršitelj.

7652

KINTLEVŐSÉGEI BEHAJTÁSÁRA

SZÁLLITUNK CÉGNYOMÁSSAL ELLÁTOTT FELSZÓLÍTÓLEVELEKET

SZERB-CIRIL, HORVÁT, MAGYAR ÉS NÉMET NYELVEN

400 drb (100—100 minden nyelven)	Din. 140'—
800 „ (200—200 „ „)	200'—
200 drb egy nyelven	60'—
500 „ „ „	100'—
1000 „ „ „	160'—

SZÁLLÍTÁS UTANVÉTEL

MINERVA-NYOMDA R. T. SUBOTICA

Olajfestmények és rézkarcok

kizárólag nagy mesterektől, Budapesten,
Derótya-u. 10. Szépművészeti Rt. vezetője

Fränkel Ernő

Kedvező fizetési feltételek

7681

Keresünk 7692

az itteni kerület számára kerületi képviselőt - OFFICIAL DAELER -

Kényelmes irántali foglalkozás Szakismeret fő okleveles. Német nyelvismeret szükséges. Kereset havonta 100—150 d. íár, mellyel foglalkozásunkat is. Érdek önként FORDSYST. M 150'— íárge aitt intervensz. az INTERRE LAM d. d. hirdető irodáj. az ZAGREB. 1—78., Stramčarova-utca 6.

„PÁRIS“

KALAPUJDONSÁGA

a legnagyobb igényeket is kielégítik

SZENDI JOLÁNKA

Sza utca, Pašićeva-utca 9.

Keresünk

HARMONIA
SZABÓEGÉDE

finom munkára

Ajánlatok a Fővelköz címre küldendők. Székesfehérvár, 10. Bortolika Szeleja K. és J. Zagreb, Da ma Iska 6.

7694

HÁZASSÁG

Férfihezmenne jó családból származó intelligens gyermektelen özvegy...

32 éves csinos, intelligens, gazdag, gyermektelen özvegyasszony...

LEVELEZÉS

Novisadi szőke kislány levelezne szórakozás céljából intelligens fiatalemberekkel...

FOGLALKOZÁS

Urhölgy felvétetik szerb-magyar nyelvtudással, délutánra vagy egész napra...

Fiatal intelligens urinó elvállalna nagy gazdaság önálló vezetését...

Kereskedősegéd, jobb megjelenésű, ki Bácska és Bánátban utazott...

Házmesternek gyermektelen házaspárt felveszek...

Provisionsvertreter für an iedem Fenster und Türnötigen patentierten...

Főmolnári állást keres folyó évi október hó 1-i belépésre...

Helvi képviselő a szuboticaia piacon képviselőket provizióra elfogad...

Cukrász 16 éve a szakmában dolgozó elsőrendű munkaerő állást keres...

Perfekt szakácsnőt keresek szept. 1-re...

Fiatal kenyérsütősegéd azonnalra vagy szept. 1-re...

Vizsgázott stabilgépész malomba, fűrésztelepre állást keres...

Felsőpariskolát végzett, beszél szerbül, magyarul, németül...

Platzvertreter (in) für Bačka, Banat, Kroatien mit Din. 2000...

Könyvelői vagy pénztárnoki állást keres fiatalember ötéves praxissal...

Tanonc aranyművesnek felvétetik, Szende, Aleksandrova ul. 11.

Házvezetőnőnek ajánljuk 40 év körüli nő elmenne tanvára...

Főtechnikus, ki a szakmájában teljesen jártas, szept. 15-re állást keres...

Mérlegképes könyvelő, magyar és német levelező azonnali belépésre...

Közéiskolát végzett leányt gyógyszerész laboratóriumba felvesz...

Bewährte Pedagogin, sprachkundig, musikalisch, besten Referenzen...

Almolnári állást keres azonnali belépésre jó bizonyítványokkal...

Almolnári állást keres azonnali belépésre jó bizonyítványokkal...

Iskolás gyermekek német nyelvben való szakszerű tanítását elvállalom...

Utazóknak, ügynököknek, kik az egész Vajdaságot beutazzák...

Kino-Apparate, neue und gebrauchte, offeriert Furtinger i drug...

Iőmunkás tüziember állandó munkára felvétetik...

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címezhető...

Gabonaszakmász, nőtlen fiatalember 40.000 dinárral jó gabonatermő vidéken...

Vállalok: könyvlefejtést, mérlegkészítést, elpanyagolt könyvek rendbehozását...

Keresek bizalmas állást jó referenciák mellett 15-20.000 din. kaucióval...

Manikűrözésben - öndolalásban gyakorolt nő házakhoz munkára ajánljuk...

Manikűrözőnőt és egy bubihajvágót, magas fizetéssel felvesz...

FIFI KRÉM

Főtéri rőfősüzlet, régi, jól bevezetett cég, Vajdaság egyik legtekintélyesebb városában...

Bizalmi állást keres magános, intelligens izraelita nő, mint felügyelőnő...

Vizsgázott gépész állást keres, szivórázmotor kezelésében is jártas...

Társ kerestetik egy rentabilis üzlethez közreműködéssel és némi készpénzzel...

Osztálysorsjátékügynököket keres osztálysorsjegyek eladására...

Nőfodrász- és manikűrözőnőt keresek állandó alkalmazásra...

Képviseletet, lerakatot helyiséggel és nagy telekkel, bármilyent elfogadok...

Fiatal iőmunkás borbélysegédet keresek azonnali belépésre...

Utazót keresünk, ki államnnyelven is beszél, konyhadény cikkkel eladására...

Papucsossegédeket állandó munkára felvesz Kasza Bálint, Feketić.

Fiut tanulónak fizetéssel fölvesz Pieć i Kapista fényképész.

Fiatal segédet és egy kifutót keres, Drag. Li. Jovanović, Cara Dušana 8. Subotica.

Perfekt varrónők, kik több évi szalonbeli gyakorlattal bírnak, felvétetnek állandó munkára...

Englischen Unterricht Einzel und in Gruppen, ertheilt in seiner Muttersprache Mr. Raynbird...

Mosó- és vasalónő házakhoz ajánljuk, Mosást és vasalást otthon is vállal olcsó áron...

VÉTEL-ELADÁS

Keresek megvételre egy tarárt, lehetőleg 2-es számú, Rajčić József Somborski put 6. Tel. 329.

Autó Zebra 2 üléses, használt, jó állapotban elköltözés miatt jutányos árban eladó...

Veszek szivórázmotort 20-25 HP garantált jó állapotban...

Eladók jutányosan szép fekvésű házhelyek, Tálassy-kert, Szegedi-ut, a Menhely mellett.

Modern hálószoba eladó, Vilsonova ul. 22.

Kisebb családi házat keresek megvételre a belterhez közel...

Mechanikusműhely főúton kirakattal, két helyiségből családi okok miatt eladó...

10 kapa szőő házzal együtt a Ferrum közelében eladó...

Eladó 8 HP MAV fogaskerekes cséplőgarnitúra, Megvételre keresek 42 colos cséplőt...

12.000 lakosu községben jőmeneteli, 48 év óta fennálló faüzlet betegséggel...

Eladó egy keveset használt Chevrolet-autó, Salamon Grün, Bačka-Palanka.

Fiajima téli, több fajta, száz métermázsza eladó, Tudakozódní személyesen vagy levélileg...

Iőhangu Beregszászy hosszú zongora olcsón eladó, Cim a kiadóban.

FIFI KOLNI VIZ

Eladó, esetleg kiadó Pállison négy szoba-konyhás lakóház, Dr. Reisz, Vilsonova 54.

Eladó 21/a. hengersizék és 42 colos kő teljes felszereléssel...

Telies szinpadí berendezés átalakítás miatt olcsón eladó...

Alighasznált modern hengerrovátkológépet keresünk megvételre...

Kirchner - fíle keveset használt kombinált abrichter, vastagság és furógép...

Eladó ház 420 □-öl telekkel, forgalmas pékséggel, nagy lakással...

Hálószobabutor, teljesen új, kemény krenkőrís, három nagy spanyolal...

I-a szántóföld, 2 lánca, a szentai országot mentén, eladó, Cim a kiadóban.

Gummiradlis könnyű hintó födeles, kitűnő karban eladó, Seřić, Palić.

6 HP petróleummotor szallagfűrésszel gvári magánjáró jutányosan eladó...

Eladó egy uri divat szabóüzlet eihalalozás miatt jó forgalommal...

Nehezebb esztergapadot keresek megvételre, Cim: Schleif István, Srbobran (Bačka).

Eladó házzal együtt jóforgalmu vegyeskereskedés, piacféren, templomnál...

Boroshordók hatvanhektós és kisebbek iőkurban eladók...

Eladó vagy bérbeadó betegség miatt iőlmenő fűszerüzlet a város központjában...

Eladó szabadkézből egy magánház és azonnal beköltözhető...

Hulladékólmot vesz Szabó szerelő, Zmai Jovina 5. Ugyanott fürdőkályha eladó.

Eladó ház, VI., Stibe Grzića ul. 72, szabadkézből eladó...

Eladnám vagy autóért elcserelelném 10 HP gvári magánjáró...

25-30 HP motort keresek megvételre, Vadócz Károly Bačka-Topola.

A Lika-előtti kocsztrafik eladó.

KÜLÖNFÉLE

Imo a legbiztosabb kőszülék a tojás frissen tartására, egyszerű és olcsó...

Arctiszttálasókat, mit tesszereket, pattanásokat és egyéb bőrbetegségeket...

Joamistaler Radiumszappan, Minden sportolónak ajánlható...

Diákokat és fiatalembereket elfogadunk teljes ellátásra...

Zsidó kóser család elfogad fiut vagy leányt jutányosan teljes ellátásra...

Különbeíratu butorozott szoba előszobával, konyha-használattal...

KORZO MOZI
Augusztus 30-31.
HÉTFŐ-KEDD
Ujdonság! Csak 2 napig!
Dr. SÁTÁN
 5 felvonás egy híres orvos
 naplójából. Főszereplő
LON CHANEY
Jön! Szeptember 1-2. Jön!
Robin Hood
 Douglas Fairbanks filmje

LIFA MOZI
Átalakítás
miatt
Zárva!

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó
 kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
 Csak felblyegzett jellegű leveleket továbbítunk
 Kérdésekódásokhoz válaszbélyeg mellékelendő.

Plisszó és gouvirozást a legújabb bécsi minták-
 kal olcsón és pontosan
 vállal özv. Holländerné,
 Párhuzamos-ut. Czigler-
 ház. 7724

Üzlethelyiség november
 1-re kiadó. Ugyanott át-
 tók ablakok, gerendák
 eladók. Poštanska ul. 4.
 7696

Gyümölcsiacon (Zrinjski
 trg 11.) nagy üzlethelyi-
 ség utcai bejárata, betono-
 zott pincék, raktár, má-
 hely, garage, magtár és
 istálló kiadó. Ugyanott
 kisebb fűszer- és cseme-
 geüzlet berendezés, ágy
 és szekrények eladók.
 7604

két diákot teljes ellátásra
 felveszek. Grün Márkné,
 Trumbićeva ul. 18.

Diákot elvállal tanévre
 teljes ellátással Szabó
 I. IV. kör. Gundulićeva 9.
 7734

Ruganyos vendégágy csak
 10 cm. helyet foglal el.
 Minden esaládnál nélkül-
 özhetetlen. Kapható Su-
 boticán kizárólag Erdélyi
 Antal butorizületében
 IV. Sudarevićeva ulica 9.
 7712

Íróforgalmu vendéglőt ke-
 resek elszámolásra, eset-
 leg bérbe október elsejére
 — Aiánlatokat Molnár
 könyvkereskedésébe ké-
 rek Senta. 7656

Butorozott szoba főte-
 ren 1 vagy 2 uriember
 részére szept. 1-re ki-
 adó. Cim a kiadóhivatal-
 ban. 7729

Kiadó 35 lánc völgyparti
 föld. Bergel Jakab Senta.
 7608

Bérbeadó törvényszékkel
 szemben szegedi ven-
 déglőnek nevezett kores-
 ma. Feltételek megtud-
 hatók Palicsen, Klára vil-
 la. 7413

Vendéglő, hozzátartozó
 melléképületekkel bér-
 beadandó (3 ivószoba, kert-
 helyiség, kocsibeszálló. —
 Értekezik Mita Banduly
 tulajdonos. Perlesz. 7580

Nea-Crem
 legmegbízhatóbb
 arc- és kézápoló

KORONA GYÓGYSZERTÁR
 VÁROSHÁZA
 SUBOTICA

Olcsó kölcsönöket, folyó-
 sít a Toržanska Štedioni-
 ca. Torža. 7558

Beltéren különbejárata
 butorozott szoba elsejé-
 re magános uriembernek
 kiadó. Ugyanott egy pin-
 ce is kiadó. Cim: Inter-
 reklam d. d. Voinovićevea
 ulica 7. 7715

Palicsen két szép, tiszta
 éves lakás 2-3 szoba,
 veranda, mellékhelyisé-
 gekkel szeptember 1-étől
 kiadó. Cim megtudható:
 Kunetz fűszerüzletben Pa-
 licson. 7626

Pékség teljes felszerel-
 sel és lakással azonnal
 átadó. Cim a kiadóban.
 7876

Két széken butorozott
 szoba konyhasználata-
 lal szept. 15-re kiadó, I.
 Kumičićeva 40. 7657

Egy vagy két diákleányt
 vagy fiut teljes ellátás-
 ra elvállalok. Cim: Vil-
 sonova 49. Polgári fiu-
 iskolával szemben. 7723

Első SUBOTICAI
PAPIRZACSKÓGYÁR

Figyelem! Figyelem! Mi-
 előtt külföldre utazna, ke-
 resse fel az »Eros« ált.
 ügyn. irodát Subotica VI.
 Frankopanska ul. 23. ahol
 díjtalan nyervehet minden
 ügyére felvilágosítást. —
 Postán válaszbélyeget ké-
 rünk. 6844

Teljes ellátást lakással ad
 méltányos áron diákok-
 nak az iskolai év alatt
 özv. Löblné. Staribečei,
 zárda mellett. 7655

Palicsen két szép tiszta
 éves lakás 2-3 szoba,
 veranda mellékhelyisé-
 gekkel szeptember 1-étől
 kiadó. Cim megtudható:
 Kmetz fűszerüzletben Pa-
 licson. 7626

F. BEDŐ SUBOTICA ŠENOVIĆ UL. 19.
 TELEFON 436.

**Ajánlja minőség és ár tekintetében első-
 rendű és versenyképes papirzacskóit.**
Kérjen mintát és árajánlatot.

Diáklányt teljes ellátásra
 felveszek. VII. Kraguje-
 vačka ul. 20. 7684

Butorozott szoba 2 sze-
 mélynek vagy házaspár-
 nak kiadó. Ivanova ul. 16.
 7732

Világszabadaom! A fűtőtechnika esodija!

„ZEPHIR“
 fűtőtestű, légfűtéses
folytonégő kályha

Tartóssága örökös!
 Többéves garancia!

Fűtőtest legkellősebb,
 „Zephir“-rel a legolcsóbb!

10 = FÜT = 24
 EGY SZOBÁT ÓRÁN ÁL

LEGGAZDASÁGO, ABB, LEHGIGIENIKUSABB!
 GYÁRTJA:

Barzel Vaskereskedelmi R. T.
 „Zephir“ kályha osztálya
 Subotica — Telefon 123.
 KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!
 Lerakatok mindennagyobb városban.

Teljes ellátásra olcsón
 elfogadok diákokat is.
 VI. Narodna ul. 14. 7670

Beltéren butorozott szoba
 kiadó, esetleg diákokat is
 elvállal jobb iparos csa-
 lád. Cim: Ivanova ul. 10.
 7678

Földieper anatóvek er-
 furti óriás, ananász kap-
 ható. Megrendelhető Rut-
 kavnál, Szegedi szőlők.
 7680

Butorozott szoba, teljes
 ellátással, két diák részé-
 re kiadó. Grád, Bajai ut
 26. 7675

Automobil »Oakland«
 gyártmány, teljesen új
 és hibátlan, tartalékku-
 mikkal és többi tartalék
 alkatrészekkel eladó. —
 Nemzetközi Iroda, Suboti-
 ca, Aleksandrova ulica 9.
 7515

Mittler hővofodrász
 szalonjában vannak csak a
 legjobb férfi munkaerők.
 kik ondolációban első-
 rangnak és hubi háivágás-
 ban speciálisták. Hínes-
 tészetet és paróka készi-
 téseket garancia mellett
 vállalok. Ki jó kiszolgál-
 lásban részesülni akar, az
 csak Mittler szalonba
 megy. 7610

Uj zongorák, pianók
 csakis elsőrendű világ-
 márkát, a leghosszabb le-
 járata részletfizetésre kap-
 hatók 10 éves jótállás
 mellett. Legnagyobb vá-
 laszték az országban. Kap-
 hatók Kain Lajos hang-
 szerkeszkedőnél Suboti-
 ca. Városháza. 706

Két-három diák vagy diá-
 leány lakást és teljes el-
 látást kaphat, uricsaládnál
 a belvárosban. — Cim:
 Weiszné. Telečkoga 5.
 Novisad. 7541

Figyelem! Autótulajdono-
 sok! 25% benzinmegtaka-
 ritást ér el és tiszta mo-
 torja lesz annak, ki
 »Schifu«-t használ. Egy
 tableta 4 liter benzine-
 hez, 50 és 100 darabon-
 ként csomagolva 50 és
 100 dinárért kapható. —
 Minden autótulajdonos
 tegyen próbát 8 tablettá-
 val. Részletes prospek-
 tus 10.— dinár előzetes
 beküldése mellett. Vi-
 szonteladók kerestetnek.
 Bővebbet a képviselőnél:
 A. Stürmer Vršac. 7695

Fűszerekek, vendéglősök, buffék

csakis az elismert „GINGOLD“
 Groschal, Ostseehoring, Rollmops
 s.b. stb. halkonzerveket vásárolj k

Gingold halkonzervgyár Subotica

**Diákokat és fiatalembere-
 ket** elfogadunk teljes el-
 látásra havi 600 dinárért.
 Subotica, Pašićeva ulica
 79. 7577

Ne mulassza el az alkalmat. Női kiegészítők finom
 bőrből 30 dinártól. Női ha-
 risnyák nagy választék-
 ban. Selyem nyakkendők
 28 dinártól. Férfi ing, pri-
 ma anyagból 75 dinártól.
 Jó minőségű férfi zokni 15
 dinár. Gyermekcipők 30
 dinár. Duplán varrott
 szandál minden számban.
 Vujkovic János (volt
 Kis Bazár) Rudićeva 3.
 5883

Utlevelek vizumozását,
 utlevelek elkészítését
 gyorsan és pontosan esz-
 közli Szentán Kaszás Jó-
 zsef nyug. főoszt. Mile-
 tićeva ulica 21. 6972

Varrógépiavítás. Ujjonan
 felszerelt és elsőrangú
 szakember vezetésével
 mellett levő műhelyünkben
 elvállalunk mindennemű
 varrógépiavítást legúj-
 tányosabban és jótállás
 mellett. Singer varró-
 gépraktár. Subotica, Hal-
 piac. 6955

Diáklányokat, esetleg fiu-
 kat teljes ellátásra 600 di-
 nárért elfogad Szénási Ist-
 ván. Senta, Andrija uli-
 ca 20. 7500

Nem létezik
 szeplő, májfolt, pattanás
 és más szépséghibák, ha a
 »Pompadour«-szalóban
 (Városháza-épület) ápolat-
 tatja magát. Női fodrászat
 elsőrangú férfimunkaerők
 által, hajfestés, Innetoval,
 manikűr. Hajszál, szem-
 ölcs végleges eltávolítá-
 sa és soványítás villany-
 nyal.

Iparosok sok pénzt meg-
 takarítanak, ha lakk, min-
 dennemű festék, olaj, veg-
 yészeti anyag, ecsetek,
 láda és minden egyéb
 szükségletüket nagybani
 árban Franjo Forgacs
 Zagreb, Marovska 18. de-
 tail-osztályában szerzik
 be. 6986

LAKÁST KERESÉK
 2-3 szobást, mellékhelyi-
 ségekkel, butorozatlanul.
 Lehet a városban, a szeg-
 edi szőlőkben. Bleszák,
 Mucsv. Nagy-Ferenc tele-
 pen vagy Palicsen. Cim
 közölhető bármikor vagy
 személyesen is megbe-
 szélhető bármely vas-
 sárnap reggel 8-9 óra
 között »Jelena« nőidivat-
 teremben, Subotica, Alek-
 sandrova ul. 11., udvarban,
 földszint. 7082

Uj ruhaüzlet megnyitás
 Suboticán, Rudics-uccá-
 ban, a gyümölcsiacon. —
 Elegáns férfi, női és gyer-
 mekruhák legolcsóbb be-
 vásárlási forrása. Divat-
 os férfiöltöny 550 dinár,
 férfiraglán szövetből 600
 és 700 dinár, covercoat-
 ból 700 és 1000 dinár, di-
 vatos női kabát 550 dinár.
 Gyermekruha 250, esőkö-
 ppeny 250 dinár. Elegáns
 szövetgummiöppeny 475
 dinár. Lüssterkabát 375 di-
 nár, tennisz divatnadrág
 225 dinár. Férfi vászonöl-
 töny 550 dinár. Vidékre
 utánvétellel. Meg nem fe-
 lelés esetén a pénzt vissz-
 szaadom. A safat érdeké-
 ben ügyellen a címre. —
 Földes Samu ruhaáruhá-
 za. 5905

Üzleti
KÖNYVEK
 Legújanyosabban
FISCHER ERNO
 GRAFIKAI MŰINTÉZÉSEI
 SUBOTICA

Elegánsan butorozott szo-
 ba egy személyre azonnal
 kiadó. Cara Lazara ul. 8.
 7687

Szallagfűrészgép Kirch-
 ner-féle 700 mm. 10.000
 dinár. Kombinált, ab-
 richter, vastagsági és
 fűrőgép, 500 mm. széles,
 komplett, 2 szíjjal, 20 ke-
 félfékkessel 19.000 dinár.
 Abrichter 400 mm. 10.000,
 din. Vastagság 400 mm.
 10.000 din. Tűzfapapító
 balta 1 karu 5000 dinár.
 Keveset használtak. Uj
 modern leipzigi gének
 nagy választékban. Ol-
 csó árak! Jellinek Jó-
 zsef Subotica, Paje Ku-
 iundžića 4. 7740

GUMIBÉLYEGZŐT
 bármilyen nyelven készít
 Molnár József Subotica,
 Frankopanska ulica 25.
 Megrendeléseket a Bács-
 megyei Napló kiadóhiva-
 tala is elfogad.

Butorozott szoba kiadó.
 Muči-telep 101. Fehér.
 7716

Üzletfelosztás miatt ki-
 tűnő áruimat olcsón ki-
 árusítom. Raktáron vannak
 finom levélpapírok dobo-
 zokban és mappákban, üz-
 leti könyvek, noteszek, fü-
 zetek, vonalzők, gombfes-
 tékek, ecsetek és a szak-
 mába vágó cikkek, pultok,
 állványok, özv. Székely
 Simonné, Halbrohr ház 9.
 szám. 7624

Keresek november 1-re
 egy szoba-konyhas la-
 kást mellékhelyiségek-
 kel. Cim: Humanik cipő-
 üzlet. 7682.

Pestők és mázóók
 figyelmeztetés!
OLCSÓ VÉTEL
 Üzletfelosztás folytán
 rendkívül olcsón eladók
SABLONOK
Šurman, Beograd
 Kralja Milana 6. Terazija

Csinosan butorozott uc-
 cai szoba magános urnak
 azonnal kiadó. Paje Ku-
 iundžićeva ul. 46. 7699

Legjobb minőségű fehér és arany
FOGAKAT

mindenkinél olcsóbban, legmesszebbmenő garancia mellett
 készítik. Tartós fogtömések. Érzéstelenített foghúzás.

Dent. **SCHÄFFER GÉZA**
 Subotica Kr. Aleksandrova u. 15. Vasuti parkkal szemben.
 Kétemetemes sarokház.
Vidékiek aznap lehetőleg kielégíttetnek.

MAGYAR GONDOK

Hártsuk el a szellem csödjét

A közművelődéssel valahogy különös bajok és napirendre tűzött sűrű akadályok vannak. Az emberséges előrelépés sivar nekirugaszkodásai keserű meddőség állottvízi pocsolójába fulladnak már jó néhány rogyant izmu esztendeje. A nélkülözés sziszifuszi erőfeszítéseire, a panasz halk hurjára, a bajok bilincs-béklyójára — hogy a közöny örögi színjátéka teljes legyen — a szét-huzás rövidlátó akarata rakja föl a pontot. A közművelődés és ebben az esetben a magyar közművelődés problémájának pislogószemü szemaforja — úgy érzem — porbaenyészett szándékok hősi halottait figyeli, az akarat és a magyar nekilendülés jobb sorsra érdemes hullait. Egészen meddő és igen-igen férfiatlan cselekedet volna ennél a pontnál az örök permanens, a gyengék őrzőangyalát: a jajongás fölhangolt kórusát harcba szólítani. Az elhanyagolt közművelődés és lencsében sorvadó tudás nagy árvaházát kellene felszámolni. Likvidálni kellene végre a nagy fogadkozások vakondokpupjait és becsületesen elgereblyézni a félszegen is magasratört gondolat giz-gazos temetőjét.

*

A támasznélkül bukácsoló magyar közművelődés kérdése, Erdélyben páratlan energiájú alakulásokban ébredt új életre, hogy egyszerű és imponáló tetekben fejezze ki az áldozatkészség és rátermettség eredményeit. Az irodalmi tömörülés fegyverzettsége és kitartása tömeges produkciója és bő aratása mind olyan biztatások, amelyek örömmel és felszabadult várakozások ígéretével léptek ki a küzdők terére. Meg kell most már vallani, hogy mi lélegzetünket visszafojtva lestük és lessük meg nem szűnő reménnyel, bizó Erdély buzgó erényű példáját, amely számunkra az egyszerű precedensnél messze tul és jóval többet jelentett. Hittük a termékenységbe vetett hit erejével, hogy a kezdeményezések dus talajba ültették a hitek apró csemetéit és a szívek vérbemártott dugványait. Mi úgy gondoltuk a jóhiszeműség borzongató szent lázálmában, hogy azon a földön, ahol tölgyrengetőbe szökött a szílvós tradíció, ott csak kimenőbe öltözött ünnepnapjai lehetnek a művelődés fegyverzeite katonáinak. A mindennapos szándékokat és cselekedeteket úgy dédelgettük a lelkiük tükrén, mint a világ megváltóját a betlehemi járszol. És mégis meg kellett érní a szét-huzás heródesi kegyetlenségét, amely nem kímélte meg ezen a kiválasztott földön sem a közművelődés zsenje vetését. A panaszos ezuttal Berde Mária, a kftűnő írónő volt, aki nagyon finom emberi hangokat csalogatott ki a nyomtatott betű gazdag és sokhuru instrumentumból. És a szemrehányás egészen rezignált akkordjaival adta tudtára mindenkinek, akit illet, hogy Erdélyben is akadt ember és került klick, amely megokallotta a jóságból fakadt nekibuzdulást és golgotát ácsolt a nagyreményű szárnyalások tövisek útjára. A feljajdulás irgalmatlan rádiója huszonnégy óra alatt futotta be a társatlan magyar nyelvterület tarackos avarját, hirt vinni a boldogtalan és gyászos testvérnarcról, amely a tudományokért lelkesedő fejlődelmek páriáját is irgalmatlan rozsdá méregfogával marcangolja. Mit tagadjuk a fájdalom, minek rejtjük véka alá a csalódás gyertyalángját, amely talán fog nekünk még belevilágítani valamikor megértések és testvéri együttérzések barlangjaiba is. Az egyetlen vigasztalás az erdélyi példában az a felvilágított dacos és magabizó csakazértis, a remény egyetlen igaz csatakiáltása, amely diadalmasan fogja kimenteni a gyereketegségekben vonagló célkilűzést.

*

Miért jutott eszembe ez a nagyon friss erdélyi párhuzam? Itt nálunk, a szemünk előtt, a város lüktető idegrendszerének kellős közepén, a közelmúltban közművelődési csapatot toborzott egy erős táborba a felismert szükség parancsa. A szubotívai Népkör agilis és lelkes és esztéta vezetősége egy kulturbizottság keretében olyan reális terveket kovacsolt össze, amelyek megvalósulás esetén alaposan és győztesen rá fognak cáfolni Bácska és

Bánát nyitott álmoskönyvére. Mert ez a fekete televény, az anyagiasság tobzódo táncszálaja, amelyben eddig jobbadán az anyagi kultura örömkötőreit ropták vidám és gondtalan legények, valóban nem dicselkedhetett el az irodalom és művészetpártolás mecénási díszítő jelzőjével. Nem kétséges, hogy a haladás félreismerhetetlen jele, a föleszmélés magabaszállása és a multak expialásának spontán vágya fogtak itt kezdet, jóvátenni multat, megszépíteni jelent és pompás horizontba építeni jövőt. Azok, akik keserű emlékek és zsufolt impressziók csömörre inklináló torán, lelkesen és önzetlenül vállalkoztak a jogoszláviai magyarság közművelődésének elősegítésére, megérdemlik az elismerés díszszáradának feszes tisztelgését. Még akkor is, ha nem érnék el a megkívánt eredményt.

*

És mégis meg kell mondani, szük-

séges harsogó és messzehangzó szóval megüzenni, hogy a frázisok muzsikájától transzba és teherbe ejtett lelkiismeret rugkapalózva tiltakozik az egyéni hiúság korlátai közé való szorítása ellen. A kisebbségi sorsba terelt magyar jövő »megszépítő messzesége« áll cövekstrázsát azok elébe, akik egyéni szempontokat parittyáznak a magyar kultura élniakarásának táborába. A közművelődés művelődésének problémájába a lehangoló erdélyi példa legfeljebb tanulságot szolgáltatott. Látóknak és hallóknak és a jövőnk iránt aggodóknak. A lelki béke könnyű kölöncével súlyosított jóakaratuaknak. Azoknak, akik homlokuk verejtékével, tiz körmük nekilendülésével és a szó minden babonás varázsával is hajlan-dók megvédeni a magyar jövőt és elhárítani a magyar jövő szellemének csödjét.

Mesterházy Ám rus

A grófi birtok

ria: Baedeker

Olvasom, hogy egy skót urlembert lutrin játsza ki a kastélyát, s ez eszembe juttatta az alábbi régi történetet.

*

Páris egyik legdívatosabb hölgye valamelyik nagykövet bálján megszólítással tüntette ki Jules Janin-t, a híres író, a kritikuskok fejedelmét.

— Mondja csak, Fenség, nagylelkű hangulatban van ön?

— Az állásom s a rangom kívánja meg, hogy ily hangulatban legyek, — felelte mosolyogva az író. — A fejedelmek mind nagylelkűek. Mit szólnának hozzá a kollégáim, ha épen én nem volnék az?

— Nos, hát hallja, — csevegett a szép grófnő. — Bizonyosan hallotta szegény barátunknak, Conte Enrico Lazzarininek az esetét... Hogy ki az?... A legkedvesebb emberek egyike. Toszkánából való, itt él köztünk, a legjobb társaságban, már sok esztendő óta. Oh, de hát nem mindenkinek való a párisi élet! Még minden párisinak se, hát még egy járatlan idegennek!... Hogy mi történt vele?

— Kérdeje ön... Az, ami rendes sorsuk azoknak a külföldieknek, akik a boulevard-jainkon csatangolnak s a cerce-lejtkben kártváznak: önkrement s most itt járkál köztünk pénztelenül, ami bennünket még inkább zseniroz, mint őt. Neki csak pénze nincs, de minket a lelkiismeretünk bánt, mert a társaság mindig oka egy kissé annak, ha valamelyik tagja elkrachol. Érezzük, hogy tennünk kell valamit érte, s mert a férjeink meg az udvarlónk, akik elnyerték a pénzt, semmi érdeklődést se mutatnak iránta, mi — asszonyok — vetjük kezünkbe az ügyét. Összeállottunk mintegy ötvenen, komitév alakultunk (hogy milyen csínossá, onnan sejtethi, hogy én a bizottság kevésbé szép tagjai közé tartozok) s az a tervünk, hogy a derék urat megint talpra állítjuk... Hogyan akarunk rajta segíteni?... Nem is képzeli, minő egyszerű a dolog. Könyöradományt nem nyúlhatunk neki, — sokkal büszkébb, semhogy elfogadná. Szerencsére maradt neki még egy kis nemsokatjövődélmező birtoka Toszkánában, rajta lakóház, valószínűleg csinos hajlék, talán kastély. Istenem, olyan messze fekszik, hogy alaposan nem ismerhetjük. Ő maga igen szerényen nyilatkozott róla, s hiszem, hogy a Chenonceaux-kastély pazarabb szépségű, de hát a talányosan és ismeretlenben is van valami izgató és kíváncsiságotkeltő, s mi elhatároztuk, hogy a birtokot Lazzarini ur javára kisorsoljuk... A módokat kívánja tudni?... Olyan egyszerű a terv, hogy még ön, a genialis ember is megérti. Huszezer sorsjegyet bocsájtunk ki s tiz frankjával árusítjuk őket. Ugy fogynak, mint a brioche. Rotschild ötszáz darabot vett át első szóra... A birtok talán nem ér meg tízszer huszezer, azaz kétszáz ezer frankot, amit majd vételárként nyújtunk át a szegény hajótöröttnek, de annak, aki megnyeri, mindenesetre többet fog érni, mint amennyit a sorsjegvéért adott. A szegény jó Lazzarini pedig, ha öreg napjaira megjön az esze és nem kártázik többé olyanokkal, akik jobban játszanak, mint ő, kint lesz a vízből, szépen

megél a rentéiből s valamikor olyan szép temetése lesz, hogy öröm lesz ott megjeleneni... Helyesli a tervünket, ugy-e? Tudtam, hogy nem fog megkosarazni. Ide hát azzal a tiz frankkal! Cserébe fogadja nyájas mosolyomon kívül ezt a sorsjegyet. De előbb följegyzem a számát: 4325. Azt hiszem, igen jó numerus. Köszönöm.

S a szép asszony már el is libbent az író tiz frankjával, ez pedig a lutricédulát begyúrta a mellénye zsebébe (ahonnan az még azon az éjjelen kihullott), s néhány perc múlva elfelejtette az egész kis ügyet, amely csak akkor jutott megint eszébe, amikor hónapok múltán levelet kapott egy közjegyzőtől azal a meglepő értesítéssel, hogy a tegnap megjelent sorshuzáson a birtokában lévő 4325 számú sorsjeggyel Janin ur nyerte meg a Castello Lazzarini-t, s azzal a felszólítással, hogy eben az ügyben irodájában — rue Lafayette 17 — mielőbb megjelenjen.

Jules Janin nem volt az az ember, aki levelezőlapra (annak feltalálása előtt negyven évvel) házhoz siet, mégis oly gyors tempóban ügetett a közjegyzőhöz, mint a kiadóhoz szokott, ha tiszteletdíjat vagy előleget kellett fölvenni tőle.

Isten hozta és fogadja szerencse-kívánatomat, Mester, — üdvözölte őt a törvények embere. — Különös örömmel szolgál, hogy irodalmunk egyik büszkeségét gazdaggá tehetem. Ugy-e bár, sorsjegyenek a száma: 4325?... Nem tudja? Hogyan? Elvesztette a sorsjegyet? Annyi baj legyen! Ön persze a dolgot nem vette komolyan s nem vigyázott az értékes papirosra, — de bár a vigyázatlanságáért megérdemelné, hogy elesen a nyereménytől, az mégis az öné. A nemes grófnő nem végezt fél munkát. Itt van, uram, a kérdéses szám mellett az ön híres, nagyrabecsült neve. S ezt a számot huzta ki tegnap az urnából egy teljesen ártatlan, mert csak tiszteszdős, kislány. Mindig ilyen szerencséje volt önnek a nőkél?... A birtok, amely tegnapelőtt még Enrico Lazzarini grófé volt, ma már kétségtelenül és vitathatatlanul önnek a tulajdona. Felvezze egészségben s legyen sok öröme tőle! Itt vannak a szükséges okmányok, a telekkönyvi kivonat és a grófnak általam hitelesített nyilatkozata, amelyben beleegyeznek, hogy a kisorsolt ingatlan minden további megkérdetetés nélkül Jules Janin urra, a Journal des Débats nagynevű tárcairójára átírassék.

Janin urnak eddig csak könyvei, képei és egyéb apró műtárgyai voltak, álmában se gondolt arra, hogy valaha uri birtoka lesz. — büszkén vette hát át az uraságát igazoló irásokat, s előre örült, mily irigység tárgya lesz ő, ha szerkesztőtársait legközelebb meghívja néhány hétre az olaszországi kastélyába... Az idén, sajnos, már nem, a szezon nagyon előhaladott, s nem lehet tudni, minő karban van a birtok, nem kell-e egyet s mást tatarozni rajta. De esztendőre... Mily pompásan fognak ott mulatni a barátai s a szerkesztőség bohémjei!... Most pedig első dolga helyszíni szemle lesz, — megtekinti a váratlan örökséget, amelyet a Szerencse istenasszonya juttatott a kezére.

Különben is rég készült Itáliába. Még nem látta ezt a szép országot, pedig élénk kedvet csinált hozzá Valéry urnak, a király versailles-i és trianoni bibliotekáriusának az utazási könyve, amely ép akkor a könyvpiac nagy újdonsága volt. Legyőzte a kezdődő potrohából eredő lustaságát s egy karsu ifjú rugalmasságával tette meg előkészülettel a diadalutrá. Beállított a Débats kiadóhoz, akitől kétezer frank előleget és négyheti szabadságot kért s kapott, s elindult — in Italiam.

Micsoda fölemelő érzés! Mily kéjes boldogság az ígérlet és ígézet e földjére lépni, főleg ha az ember ott, mint triumfátor foglalhat el egy birtokot! Mily gyönyör otthon lenni e megszentelt helyen — Italia diis sacra! — ahol mint vendég és átutazó is olyan boldog az ember! Álmodat kezdett álmodni, — neki is lesz tuzskuluma e klasszikus földön, ahová az elernyedés napjaiban visszavonulhat pihenni, s ki tudja, az ő »buen retiro«-jának a neve nem öröklődik-e ép ugy bele legalább a francia irodalomtörténetébe, mint ahogy a Ciceroé beleszövődött a világhistória lapjaiba? Oh, mi nagyszerű lesz!

Az eset rég történt, 1837-ben, a vasutak csesemőkorában, amikor az acélsínek még nem szántották végig az egész művelt Európát. Bizony, különféle kocsi-alkalmatossággal, dílzsánszal, postakocsival és vetturinóval kellett kocogni az »új földesur«-nak s jó néhány napig tartott, amíg a Lazzarini-birtokhoz legközelebb fekvő városkát elérte. Az ottani nagyvendéglőben (amely jól megtekintve csak szerény kis korcsma volt), azt a fölvilágosítást kapta, hogy a Villa (már itt nem nevezték kastélynak) nincsen messze. Mégis jobb — tanácsolták neki — ha kocsira ül s megbízható vezetőt vesz maga mellé, mert a birtok nem fekszik ép az országút mellett.

Ötvenegy óra múlva a kocsi megállott s a vezető megszólalt:

— Ecco, la Casa Lazzarini!

A jó ember már nem nevezte villának a kastélyt, hanem csak háznak... Oh, de micsoda ház volt ez! Se a Jules Janin ur könyveiben, sem a már akkor is virágzó francia regényirodalom összes termékeiben nem fordul elő nagyobb család, mint az, amely a kritikuskok fejedelmét e kietlen és szomorú helyen érte. Rozoga vityilló s egy elhanyagolt udvar, tele gizzel-gazzal, — ez volt a grófi birtok. Az álbemeli kastély düledező kunyhóvá törpült, a képzeltet nemesi-kuria szemétdombbá züllött s a Lazzarini-uralom egy szegény Lázárnak az éhtanyájává hüppedt. Ez bizony nem volt olyan stáció, ahol az ember, — főleg ha kritikus! — kedvet kap fölkiáltani: itt építsunk magunknak sátrakat, s nem olyan, ahol Janin ur kedvenc poétájának, az epikureista Horáciusznak a receptje szerint procul negotiiis szeretett volna megtelepedni. Ide bizony nem fogja vendégeül hívhatni a barátát...

S ezért a lezüllött piszokfészekért érdeklődött felszáz szép és előkelő asszony! Ezért a hitványságerért vesződték e kedves teremések heteken keresztül!

— Oh, istenem! — sóhajtozta. — Okosabbat is tehettek volna.

Nem, ezt a nyomorúságos tanyát nem fogja birtokba venni! El innen, el!

Visszahajtatott a városba s fölkereste a polgármestert.

— A Cortile Lazzarini tulajdonosa vagyok, — így szólt.

Ő már háznak se merte nevezni, s amlint az »udvar« szót kimondta, elpirult. Érezte, hogy ezzel a jelzéssel is nagyozol.

— Oh, minek az önnek? — kérdezte szánaommal a városka ura.

Jó embernek látszott, s a hangjából meleg szívnek a részvéte szólalt meg.

— Véletlenül jutottam hozzá — felelte szegénylősen az író — s szeretném eladni, mert a rendbehozatalára s a karbantartására nincsen elég pénzem.

— Nehéz lesz, jó uram — mondta a városfő. — Nagyon el van hanyagolva s új korában se ért sokat.

— Mégis, mit lehetne érte kapni?

— Édes keveset, Signor, mert nincsen rá vevő. A gazdája is azért hagyta el tiz év előtt, mert már akkor se hozott semmit, azóta pedig végképp leromlott.

— Igen olcsón adnám — mondta Janin ur.

— Legfeljebb valamelyik szomszéd vehetné meg — mondta gondolkozó arccal a polgármester.

— Kérem, én szeretnék e derék urakkal beszélni — kiáltotta élénken az író.

— Az egyik én lennék — mutatkozott be a sindaco.

— Örvendek. Nos, mennyit adna a Lazzarini-portáért?

— Legfeljebb ötszáz frankot — felelte a város feje. — S higye meg, tulfizetem.

— Nem hiszem — ríposztzott a kritikuskok fejedelme — de az összeget elfogadom, mert — sietek.

Csakugyan, sietett. Alig várta, hogy megint otthon legyen. Valamit veszít ugyan az üzletben, mert az előlegű fölvevett kétezer frankból máris hiányzott háromszáz, de legalább látta, ha kutyafuttában is, a szépséges Italiát, amelyről Dumas és Balzac angyai sok szépet meséltek.

... Nemsokára újból Páris boulevard-jain sétált a szerencsés nyerő s Tortoni-nál keserű kedvvel fogadta a gratulációkat, amelyekkel a barátai s a többi irigyei elárasztották. Távolléte alatt ugyanis az újságok telekürölték a világot a mesés szerencséjével s minden

kalaplengetés, minden barátságos kézlítés azt kiáltotta feléje:

— Szerencsés kópé! Gratulálunk!

Hogy megszabaduljon a szerencsekivánóktól, akik pezsgős vacsorákra is tettek előtte félreérthetetlen célzásokat, végre az egész szomorú esetet az igazsághoz hiven humorosan megírta a Journal des Débats-ban.

A bosszúsága, mert jótáplált, kövérés, mosolygós vívőfigura volt, nem tartott sokáig. Sőt később nevetve emlékezett vissza a szerencséjére, amellyel nem volt szerencséje, s öregkorában, még köszvényes kínjai közt is tréfálkozva emlegette:

— Amikor birtokos voltam...

De lutricédulát többé sose vásárolt s ha jótékony célú sorsjeggyel kínálták, azt azzal utasította vissza:

— Nem veszem meg a világot sem. Félek, hogy nyerek vele.

*

Remélem, hogy aki a skóciai birtokot fogja kihuzni, jobban jár vele, mint Janin ur a magáéval.

Emlékezzünk régiokról

Miletics Szvetozár mentelmi ügyének tárgyalása a magyar képviselőházban

V.

Az eddig közölt részek tartalma: 1876 júliusában tartóztatták le Miletics Szvetozárt noviszadi lakásán. Az összeülő képviselőháztól kéri kiadatását. Tisza Kálmán miniszterelnök azt kívánja, hogy a kormány eljárását is helyeseljék. Simonyi Ernő és Polit Mihály szólaltak fel. A mentelmi bizottság kiadatást javasol. Horánszky Nándor előadó indítványozza, hogy a kormány eljárását is helyeslően vegye tudomásul a Ház. Simonfay János Miletics védelmére kel s a mentelmi bizottság javaslata ellen szólal fel. Ezután kezdi nagyszabású beszédét.

Polit Mihály: T. képviselőház! Az állami életnek mindig voltak és lesznek oly pillanatai, midőn az államnak fentartási ösztöne minden más tekintet háttérbe szorít. Ily pillanatokban úgy az állam, mint az egyén önvédelmi állapotban találhatik és nem ismer más törvényt, mint azon ősi római legfelsőbb törvényt: *salus reipublicae suprema lex esto!* — de ezen legfelsőbb törvény a legveszélyesebb volt és lesz is mindenkor az egyéni szabadságra nézve. Azért a modern államokban az egyén, az állampolgár igyekezett biztosítani személyi szabadságát az állam omnipotenciája ellen s erre az alaptörvényekben biztosítékot kerest és talált.

A mentelmi jognak történelmi fejlődése szoros összeköttetésbe áll az egyéni szabadság biztosításával. Ott, ahol az egyéni szabadság tökéletesen biztosítva van, a mentelmi jogra súlyt nem fektetnek. Ott, hol az egyéni szabadság a bíróság által tökéletesen biztosítva van, úgy a kormány, mint a párt és a faj morális befolyása ellen ott tulajdonképp a mentelmi jog nem is szükséges.

(A mentelmi jog történelmi fejlődésének változása után a szónok így folytatta):

T. ház, Miletics Szvetozár képviselőnek elfogatása nemcsak a mentelmi jogot érinti, hanem összeköttetésben áll egy nagy politikai szituációval. A keleti események nemcsak egész Európa figyelmét magukra vonták, hanem oly természetűek, hogy egész Európa szituációját fészültté csinálják. Lehet Magyarországon szimpáthia a szerbek, lehet a törökök iránt, de antipáthia lehet a szerbek és antipáthia a törökök iránt, de van valami, ami ezek felett áll és ez a hazai iránti kötelesség. (Helyeslés.) Legyenek meggyőződve, hogy mi, szerbek, odalent tudjuk ezt a kötelességet és ezt sohasem fogjuk figyelmen kívül hagyni. Ha a magyar kormány ezen határt megtartotta volna, a szituáció Délmagyarországon egészen egyszerű lett volna, de a magyar kormány egy lépéssel s véleményem szerint egy indokolatlan lépéssel egészen tovább ment.

Azon szimpáthiak, amelyekkel a magyarországi szerbek törökországi fajro-

konaik iránt egészen természetesen viselkednek és azon cselekvények, melyek a magyar törvények szerint nem tilosak, az internacionális jognál fogva pedig tökéletesen szabadok: a magyar kormány ezeket, mint büncselekményeket tekintette. A cislajtháni kormány egészen másképp járt el. Ez a szimpáthiaknak és azoknak, akik ezekkel összeköttetésben állnak, szabad folyást enged. Azért pedig Dalmáciában a helyzet nem rosszabult és a cislajtháni kormány nem restelli, hogy oly intézkedéseket nem tett, aminek a magyar Magyarországon a dolog másképp állított elő. Azon elenszenv, amellyel a magyarországi szerbek Törökországra iránt viselkednek, úgy állított elő, mintha az a magyarok ellen is volna irányozva; (Helyeslés.) sőt, mintha valami conspiráció valami omladina conspiráció léteznék, a mely úgy Törökország, mint Magyarország ellen volna irányozva. T. Ház, legyünk már egyszer tisztában azzal az omladinával. (Helyeslés.) Az omladina, amikor még létezett, irodalmi társulat volt vándorgyűlésekkel. Ezen társulatnak a magyar kormány által megerősített statutumai voltak. Midőn 1871-ben az omladina versecen vándorgyűlést tartott, a magyar kormány kérte és követelte, hogy statutumaikban némi változásokat tegyen, de erre a gyűlés nem állott rá s mivel ne megdelmeskedett, a magyar kormány azt rendőri uton felszolta. Ezóta omladina nem létezik. De vannak befolyásos emberek, akik a sajtó útján befolyást gyakoroltak a szerb politikára Belgrádban és Cettinjében. Dr. Miletics Szvetozár, mint a Zasztava főszerkesztője, bizonyos befolyást gyakorol a szerb politikára Belgrádban és Cettinjében. Ha Miletics egyszerű, vagy másszor levelezőt küldött Belgrádba, vagy Cettinjébe, akkor általában az a hír terjedt el, hogy az omladina ágense, hogy ottan Magyarország ellen agitál. Én nem tudom, hogy milyen büncselekmény ez. Hiszen ha a magyar sajtónak befolyása volna az angol alkotmányra és oda egy levelezőt küldene, sőt ágens: képezne-e ez büncselekményt? Én tovább megyek. Ha Magyarországon tényleg létezne, vagy létezett volna Törökország elleni conspiráció, mint ahogy nem létezett, kérdem: van-e magyar törvények, melyek a conspirációt idegen államok ellen tiltják?

Az ismeretes, hogy minden állam törvényeket csak saját területére, saját alattvalóira alkot; arra, hogy valamely idegen államot akarjon egy állam saját törvénye által védeni: egy állam sem érzi magát hivatva, kivéve a szövetség esetét.

Én, t. ház, ezeket itt nem hoztam volna fel, mert ez az általános büntetőjog és a nemzetközi jog elveiből világos: ha nem léteznék egy miniszteri rendelet, amely éppen ellenkező elveket állít fel. A t. belügyminiszter ur, egy, folyó évi június 30-án kelt rendeletével a szerb

államkölesőben való részvételt és a szerb-török háborúban való részesülést büncselekménynek nyilvánítja, melyek fogságot vonnak maguk után.

Én nem tudom, t. ház, ha talán rossz jogász vagyok, nem tudom, de alig hiszem, hogy ilyen rendelet útján kimondani lehetne. Ugy látszik, hogy maga a miniszter ur is nem annyira a törvényekre hivatkozik, mert hivatkozik ugyan törvényre, melyik azon törvény, melyik ezt tiltaná. Én hiába kerestem a corpus juris-ban, vajjon lehet-e oly törvény, mely tiltaná az ilyen államkölesőben való részvételt, vagy önkéntesen az ilyen háborúban való részesülést: én ezt nem találtam. Maga az 1622. XIX. t.-c. nem alkalmazható a jelen esetre, mert ez az akkori Bocskay-időkre vonatkozik és

azért hozatott, hogy a törökök Magyarországra való inváziója megakadályoztassék. De úgy látszik, hogy a miniszterelnök ur valami általános nemzetközi elvből indul ki, mert ezen rendelet eleje így szól: tekintettel arra, hogy egy állam sem tűrheti el, hogy ellenkezőleg határozott politikájának saját fial egy vele békében élő állam ellen intézett üzemekben, vagy harcban részt vegyenek.

Ez, t. ház, egészen új, mert ennek következtében Angolországban a tiltakozó népgyűlések, melyek általában nem értenek egyet az angol politikával, ezen meetingek mind büncselekedetek volnának. A nemzetközi jog legnagyobb tekintélyei az én véleményem helyességét bizonyítják.

A párisi ucca

Paris, augusztus hó.

Naponta ezer esemény száguld keresztül rajta, de azért a párisi ucca változatlanul egyforma. Ezeket az embereket nem hozza ki a sodrúkból semmiféle szenzáció. Nem szörnyülködnek és nem állnak meg fecsegni. Az újságból értesülnek arról is, hogy a mellettük levő házban gyilkosság történt. A benszülőtteket különben sem érdeklik a párisi dolgok. A legelőkelőbb francia napilapok szudáni kalandokat és izgalmas utelírásokat közölnek az első oldalon. És folytatásos szerelmi regényeket. Most sentimentális hullám öntötte nyakon Páris, akár a múlt szezonban a hő és a fagyhullámok. A párisi szenzációkról én rendszerint a Bácsmegyei Naplóból veszek tudomást.

*

Vasárnap délután az egész francia fővárost ellehetné lopni. A párisiak kirándulnak, valósággal menekülnek a környékbeli nyaralókba. Az uccák pedig üresek és kihaltak, akár Topolán vasárnap délután.

*

Ami nagyon jellemző. Az uccai illemhelyeken nagyhangu, tarka plakátok kényszerítik megállásra a járókelőt. Nálunk odahaza legfeljebb a Meinel babkává merészkedik ilyen módon tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy ő főzve milyen zamatos. Itt a nemi specialisták versengenek egymással és szakszerű, eredményes kezelést ígérnek, *jótállás mellett*...

*

Az ember megy az uccán. Egyszer csak mellette terem egy elegáns ur és rejtélyesen püsszegve a kezébe nyom egy rózsaszínű, parfümös cédulát. Az illatos papíron egy nemi specialista ajánlja diszkrét, különbejáratu rendelését. A röpirat ezzel végződik: »Köszönőlevelek ezrei!« Igy dolgoznak a párisi orvosok. A tüdő, gége és más specialisták már *nyitabban* lépnek fel és a házszám mellé kiírják a nevüket is.

*

Minden ötlépésre van egy mozi. Óriási a konkurrencia és csak ezzel magyarázható meg az a nagy és dus program, ami egy ilyen filmes műintézetben látható. A Boulevard des Capucinesen egy elsőrendű jegy öt frank. Beültem *délután 3 órakor* és kijöttem *éjfél után tíz perccel*. Nem azért hagytam már ilyen hamar ott, mintha vége lett volna az előadásnak, hanem mert *időközben megéheztem*. Ez nem vicc. Itt ugyanis nincsenek szünetek és felvonásközök. Akkor megy be az ember, amikor akar és addig marad, ameddig jól esik. A darabok folytatódóan következnek és mindig másik jön. Ez egy párisi specialitás. A szünetes és előrelátó mozilátogatók vacsorát is hoznak magukkal a zsebükben. Én láttam összesen hat vigiátékot, három társadalmi drámát és hét és fél természeti fölvetelt. Pont a felinél hagytam ott az egyiptomi királysírokat éjfél után, amikor éppen a Tuthankamon mumiájára került a sor. A mumiát holnap folytatom.

*

A párisi állatkertben végeladást rendeztek. A medve eladó, a jaguár eladó és a majmok is eladók. A majomketrec fölött egyébként még egy tábla lógott, ezzel a szöveggel:

A majmoknak se fagyaltot, se újságot adni nem szabad!

A fagyaltot még értem. De mennyiben befolyásolhatja egy majom emésztő szerveit a »Figaró« vasárnapi száma?

*

A körutak forgalma szédületes. Csupa elegáns, drága kocsi fut a Champs Elyseesen. Mind francia márka. Az előkelő luxusautók között ma délután közkerültséget keltett egy Ford.

*

Páris városa ankétet hívott egybe a drágaság ellen. Ugyanakkor harminc százalékkal emelt a városi vasut, a posta és a villamos.

*

Az Eiffel-torony a világ egyik leghatalmasabb rádióállomása. A párisiak mégsem szeretik a rádiót. A sok zaj, láрма zavarja az elektromos hullámokat és valami szörnyűséges kinszenvedés hallgatni a párisi rádiókoncerteket. Más pedig a leadóállomás erős hullámai nem engednek egzisztálni, úgy hogy Párisban csak Páris lehet hallgatni és tiszta időben, vasár- és ünneppanokon, ha a gyárüzemek szünetelnek, a vidéki állomásokat. Külföldet mindössze két metropolis, London és Róma képviselik. A készülékek mind régi típusúak. A multkor résztvettem egy nyilvános rádióhangversenyen (a nagy cégek naponta rendeznek ilyen ingyenes koncerteket), ahol, mint a »technika legfrissebb csodáját« mutogattak egy nyolclámpás apparátust. Ugyanígy készüléken én már *tavaly ilyenkor hallgattam Szuboticán* Európa összes állomásait, azzal a különbséggel, hogy a *szuboticiai sokkal élvezhetőbb volt*. A párisiak ugylátszik nem olyan nagyigényűek.

*

A párisi ucca leglármásabb alakja a *handlé*. Tulharsógia az autók túlkét és zivataros időben a mennydörgést is. Kis kordét tol maga előtt és szünet nélkül gajdol. Szívós és jelentéktelen, akár a fű, amely a kopár sziklán és a sinek közt is kihajt. Vízet facsar a kösziklából is és lehuzza a kávéházi vendégről a kabátot.

— *Őn nem akarja eladni a ruháját?* — mondja megrökönyödve — de uram, az istenért, hát akkor *vegyen legalább egyet!* — és már huzza is elő a kordéból a komplett estélyi öltözetet. Ezenkívül uzsoraüzletekkel foglalkozik és kefével. Rólam nem ment le addig, míg én is be nem vettem a kefét és a végén rámszórt egy teveszőrű ruhakefét. Állandó permanenciában van. A handlé jön a hajnalhasadással és eltűnik az alkonnyattal.

*

A Szajna partja tele van amatőr halászokkal. Ők képviselik a viziromantikát a füstös gőzhajók és uszályok között. Ülnek angyali türelemmel a nádbot végénél és ha rezzen a víz, sietve felgombolyítják a félkilométeres spárgát. Azután: csalódottan dobják vissza a pom-pásnak ígérkező zsákmányt, a lyukas tenniszcipőt. Minden halász kukacokkal van felszerelve. A mi halászuunknak, aki az ablakom alatt horgászik délutánonként, speciális kukacokkal van tele a két zsebe. Estig azzán kimásztak belőle, a fölére, kezére, Orrára és az öreg úgy nézett ki, mint egy elhanyagolt ementháli sajt.

Tamás István

Tanger és a balkáni Locarno

Irta: Dr. Seltmann Rezső

Ha a legutóbbi napok athéni eseményeit még oly figyelemmel tekintjük is, ennek az operettszerű puccsok koránt-sincs meg az a jelentősége, mint két másik eseményé, mely nem hat ugyan a szenzáció jellegével, de annál komplikáltabb és annál szorosabb összefüggésben áll a világpolitika nagy horderejű eseményeivel, ugyszintén a genfi kongresszus őszi előmunkálataival, melyek épen most vannak küszöbön. Mindkét diplomáciai esemény tulajdonképpen a közp-tengeri vajudó és megoldatlan problémák körébe vág.

Tanger, marokkói kikötő, még mind-össze félszázezer lakosságot számlál, de amelynek fontossága az angol külpolitika, nevezetesen az indiai ut miatt Gibraltár mellett elsőrendű fontosságú már több, mint száz év óta. Geográfiailag Tanger az u. n. »spanyol zóna« körébe tartozik, azonban politikailag ki van véve a spanyol protektorátus alól és a három év előtti rendezés intenacionális közigazgatási területé tette azt meg, ahol az angolok követet tartanak. Jóllehet Spanyolország már 1923-ban ratifikálta ezt a szerződést, de a óta is minden igyekezettel azon van, hogy Tangert megkaphassa. Ez évben a spanyol külpolitika minden intrikájátka ezt a célt szolgálta. Így az olasz-spanyol szerződés melyet a mult hóban kötöttek, nem lehet másnak tekinteni, mint Anglia és az egész Népszövetség ellen irányított revolvernek, de magát a genfi tagságkérdést sem. A spanyol külpolitika egyrészt formailag a genfi követelményekhez tartja magát, de csak azért, hogy pressziót gyakorolhasson. Ezért utazott Alfonso király Párisba és Londonba, anélkül, hogy pozitív engedményeket sikerült volna kapnia Chamberlaintól. Az eseménygazdagnak ígérkező genfi tanácskozásnak ősszel nem kis gondot fog okozni Tanger végleges hovatartozásának tisztázása, mert míg egyfelől Anglia és Franciaország e kérdésben a jelenlegi állapot fentartását kívánják, az olasz-spanyol földközi-tengeri politika Spanyolországnak juttatná azt, jóllehet Olaszország nyíltan külön igényeket támasz és csupán presszionálni akarja azt a spanyol igények elismerésével.

Ez a csendes ellentét, mely az olasz és francia közp-tengeri politikában állandóan megnyilvánul, nem zárul le Tangernél, sőt ott csak kezdődik, de folytatásán épen a legutóbbi időkben láhattuk és látjuk a Balkánon. Az olasz-spanyol szerződésre ugyanis itt válaszolt Briand, a Romániával kötött szerződésben. Emellett azonban tárgyalások vannak folyamatban Beograddal és Lengyelországgal és Franciaország célja épen az, hogy Lengyelországot a Balkán érdekköré bevonja francia vezetés alatt, oly módon, hogy Beograd és Varsó közt közvetít. A cél az, hogy Lengyelország Jugoszláviával is a romániaihoz hasonló szerződést kössön. *Nincsiens külügyminiszter varsói útja azért van a legközelebbi jövőre tervezve*, ha a híreknek hinni lehet, már szeptember legelején. Hogy ez által sikerül-e a francia szövetséget elmenyíteni, azt nehéz megmondani. A tények azt mutatják, hogy Jugoszlávia a Balkánon inkább az olasz külpolitikától irányítottatja magát. Erre vall a legutóbb megkötött jugoszláv-görög barátságos szerződés, mely az 1913-i iránynyu egyezmény kiegészítése és megújítása három évre. Ezáltal Jugoszlávia elismeri a görög felségjogot Szaloniki kikötőre és a gevgelli vasuti vonalra, szabályozza a macedon nemzeti kérdést oly módon, hogy a bolgár beavatkozásnak elejét veszi.

Mig az olasz külpolitika célja ezzel a szerződéssel az volt, hogy a jelenlegi államhatárokat és államalakulatokat megtartsa a Balkánon, mert bármilyen nagyobb államközösség Balkánon az olasz érdekek ellen való lenne, addig a francia sajtó épen ellenkezőleg egy újabb balkáni államközösséget lát abban, mely az olasz imperializmus ellen lenne hivatatott fellépni. Viszont az angol sajtó valószínűleg legtisztábban látja a helyzetet, amideő megállapítja, hogy az angol-török u. n. iraki szerződés nyomása alatt kényszerült Görögország Jugoszláviával szemben engedékenységre.

Hogy gazdaságilag mennyire fontos a most kötött szerződés, azt nem szükséges bővebben hangsúlyozni, de politikai jelentőségét sem lehet lekicsinyelni. Az utóbbi a nemzetiségi kérdés megoldása, az előbbi oldalát az a tény mutatja, hogy a vasuti vonal közös használatára vonatkozó megállapodás a szerződés szerint ötven évre szól. Vajon lesz-e ez egy balkáni Locarno kiinduló pontja?

Feleletet erre a jövő adhat, de az általános felfogás már ma is ezt a nézetet vallja. Annyi bizonyos, hogy a Balkán már megszünt a világháború fókuszá lenni s ha a világháborúnak annyi rémes hatása és utókövetkezménye mellett volt kedvező hatása is, akkor a balkáni államok kiépítése és az azok közti ellentétek kiküszöbölése minden esetre ennek számít.

A gazdaság vagy az igazságszolgáltatás csődje

Irta: Dr. Dohány Gyula

A gazdasági válság kísérő jelenségeiben, megjelenési formájában olyan, mint a lázas betegség. Megrázza, elgyengíti a testet, az erős, egészséges, jól táplált szervezet kiheveri, a gyenge elpusztul bele. A gyengébb, nem jól fundált kereskedelmi és ipari vállalatok tömeges pusztulását már sablonos közhelyként emlegetik, mint a válság szükséges következményét.

A tömeges csődök és inzulenciák ellen tehát épen olyan hiába hoznak újból kényszerregezési törvényt, amilyen hiába állott fenn ezelőtt, amíg el nem törölték. Akkor eltörölését sürgette a közvélemény, ma visszaállítását követeli.

Amilyen téves nyomon jártak akkor, amikor a kényszerregezési törvény elleni akciótól, épen olyan tévedésben vannak most, amidőn az újra életbelepítésétől várják a tömeges pusztulás, az inzulenciák és csődök csökkenését.

Ha a közvélemény tisztában lesz avval, mit várhat egy jó új törvénytől, akkor nem fog beállni újból a keserves kiábrándulás. De ha a közvélemény tudni fogja, melyek a határai a törvény várható hatásának, akkor konkrét, pozitívabb és talán termékenyebb formát fog ölteni a kényszerregezési törvény újbóli életbelepítéséért folytatott nagy társadalmi akció is.

Az emberi testet megrázó lázas betegségek nagy részénél az orvosi tudomány csupán arra szorítkozik, hogy a tüneteket enyhítse, mert a rendelkezésre álló mai eszközökkel még a betegség okát megszüntetni sem tudja. Ha enyhíti a tüneteket, a lázat, kevesebb gyenge szervezet pusztul el, ha a betegség maga tovább kinozza is az emberék ezreit. Ugyanígy van az egész Európát most kintő gazdasági válsággal is. Az orvosok, államférfiak és tudósok tömege kintőlódik a gyógyszer megtalálásával, megtalálni nem tudták. És mi is hozhatunk szűz új törvényt, a gazdasági válság általános európai jelenségei közepette az inzulenciák és bukások száma csökkenteni nem fog.

Amit csökkenteni lehet, az a tünetmának enyhítése, az előálló tömeges inzulenciák, gazdasági összeroppanások enyhítése, lefolyásuknak olyan szabályozása, hogy kevesebb gazdasági érték pusztuljon, a közhitel és kereskedői értékek kevesebb leromlást szenvedjen.

Nézetem szerint a régi kényszerregezési törvénynek, ha némileg megfoltozott alakban való újbóli feltámasztása is semmiéle javulást nem fog hozni. A gyenge vagy lelkiismeretlenül vezetett vállalatok bukása továbbra is tömegesen fogja az erős és egészséges gazdasági egységeket is folytonos súlyos veszteségekkel gyengíteni, amíg ezek is fokozatos veszteségek és gyengülések után fokozatosan a bukás jelöltjeinek sorához közelednek, magukkal rántva mind szélesebb és szélesebb körű érdekeket.

Mert a kényszerregezési eljárási törvény régi elvi elgondolása a gyakorlatban nem enyhítette semmivel sem a gyenge egységeket, az összeroppanásnak súlyos kárát az erősebbekre nézve. Sem a csalárd megkárosítás ellen, sem a tisztességesen nyújtott hitel fejében a hitelezőnek adott könyöradomány ellen, ha a formai előfeltételek megvannak, a bíróság intézménye a kényszerregezésben nem tudja megvédeni a gazdasági köröket.

A bíróság intézménye nem képes arra. Nem is lehet a bíróságnak szerepe egy tisztán gazdasági kérdésben, egy kereskedői vagy iparos egységnek a likvidálása vagy szanálása kérdésében ítélőbírói szerepe, ahogyan az eddigi kényszerregezési eljárások formailag kodifikáltak. Sem elég elszakított, sem elég szakismerete, főleg azonban elég ideje nincsen a bíróságnak arra, hogy a gazdasági összemelés esetében a gazdasági kárnak minél szűkebb körre szorítását keressék.

Már pedig, ha törvényt hozunk, közérdekből hozzuk. Ha közérdek az, hogy a tömeges inzulenciák és csődök idejében az államhatalom beavatkozzék a

romlásnak minél kisebb szorításba, akkor nem elégedhetik meg sem a társadalom, sem az állam azzal, hogy egy törvénnyel többet hozzanak, melyben az államhatalomnak segíteni hivatott képviselője, a bíró, mint közömbös néző szemléli a sújtott polgárok kintőlódását és perpatvarát és csupán az állam által előírt formák betartására ügyel. A kényszerregezési törvények legtöbbje, nemcsak nálunk, ebben az alapvető hibában szenved. A megkárosított hitelezők tömege vagy kénytelen elfogadni könyöradományt, vagy mindent elveszteni, mert a beállott kárt, vagy a pláne nyilvánvalóan fennforgó visszaélést elhárítani nem nyújtott módot a kényszerregezési törvény. Mintha csak az államhatalom azt mondta volna: »csend legyen, adok nektek egy törvényt, többet nem tehetek, én nem tudom a kereskedők száz baját meggyógyítani.«

Ha a kényszerregezési törvénynek eddigi koncepciója, akár bizonyos változtatásokkal is, megmarad, akkor az eredmény ezuttal sem lehet más, mert ha komoly a szándék súlyos gazdasági károk elhárítására, akkor más utat kell keresni, mint amelyen eddig haladt a törvényhozás.

A modern gazdasági élet mindig differenciáltabb, komplikáltabb lesz. Szabályozni, kodifikálni a kereskedelmi és ipari élet százezernyi lehetőségét, törvényt hozni, mely kibonyolítson és szánáljon súlyos gazdasági helyzeteket, amelyekben épen az egyes kereskedő vagy iparos alkalmazkodó képessége, gyors cselekvése csődöt mondott, magában véve is lehetetlen feladat. Még lehetetlenebb, ha erre a bürokratikus szervezettől és csak jogászai képzettségű, elfoglalt bíróságot jelöli ki az állam.

A legelasztikusabb és ezért legsikeresebb kormányzati és közigazgatási elvek és módszerek uralkodnak Angliában. Nem véletlen az, hogy az angoloknak nincsen kodifikált polgári törvénykönyvük és ilyet nem is szándékoznak alkotni. Ugy ahogyan politikájukban minden idők és a birodalom minden népének minden váratlan fordulataival szemben gyors alkalmazkodó képesség jellemzi az angolokat, ugy jogszolgáltatásuk is hű tükrök ennek az elvnek. Hatalmas bányászati, forgalmi és ipari szervezet hatalmas munkásseregekkel, kollektív szerződésekkel a munka és türe igen erős harcával nem bírna el kodifikálást és formális jogszolgáltatásnak nem lehetne tárgya. Ezért igen nagy teret engednek egy munkásság, mint a kapitalisztikus szervezet autonóm szerveződéseknek, viták kényszerű ellentéteiben.

Ugyanígy van a kereskedelmi életnek sok terén a »Board of Trade«-nek igen nagy szerepe, hatóságai jogai.

Meg kell csinálni nálunk is a »Board of Trade«-et, a hitelügyletekre berendezett kereskedelem és iparnak »board-ját.« Maga a szervezet gondolata nem új. Hiszen az ipartestületek, a kereskedelmi és iparkamarák szintén kényszerű szervezkedése az érdekközösségek. A hitel védelmére alakult hitelezői védegyletek azonban, melyeknek törvényes kényszerű kiépítésére gondolok, ezek a hitelezői védegyletek a természetes fejlődés folyamán önmaguktól előálló szervei a kereskedelmi és ipari hitelszervezetnek.

Egy napilap hasábjai nem alkalmasak arra, hogy törvényjavaslatokat publikáljanak és propagáljanak. Ha azonban az érdekelt testületek figyelmét fel lehet hívni a napilap nagyobb nyilvánosságával egy sikert ígérő utra, akkor a napilap hasábjai erre legalkalmasabbak. Ezért szeretném röviden felsorolni azokat az elveket, melyek szerint egy egészséges és áldásos új törvény szerintem megalkotandó volna:

1. Minden hitellel foglalkozó kereskedelmi és ipari vállalatot kötelezni kellene az illető tartományi hitelezői védegylet tagjává lenni. Mihelyt valamely kereskedő fizetésképtelen lesz, köteles ezt bejelenteni az illetékes védegyletnek,

mely az ország többi védegyleteit erről értesíti és ezek mind tagjaikat.

2. Ha a bíróságnál végrehajtás, vagy csődöt, vagy kényszerregezési eljárást kérnek valamely kereskedő, vagy ipari vállalat ellen, köteles a bíróság erről az illetékes hitelezői védegyletet értesíteni és ennek határozatát minden további lépést felfüggeszteni.

3. A hitelezői védegyletnek joga van kiküldöttjei után rögtön megvizsgálni az illető fizetésképtelen cég üzemet, könyveit, vagyoni állását, tőle felvilágosításokat követelni. A kereskedelmi és ipari titok védelméről akképen kell ezen vizsgálatok keretében gondoskodni, hogy minden egyes esetben a vizsgálat eredményét egy választott szűkebb bizottság veszi át és ugy ez, mint a kiküldötték a bíróság előtt esküt kötelesek tenni a hivatalos titok megtartására.

A bizottság véleményes jelentésére ezután az egyes hitelezői védegyletekben kvalifikált többségű szavazás történik az érdekeltek részvételével. A szavazás és határozathozatal közelebbi technikai fogantatását a törvénynek a célszerűség szempontjai szerint kell szabályozni.

4. A hitelezői védegyletek által meghatározott egészségügyi feltételek kötelezők egy fizetésképtelen kereskedőre vagy iparosra, mint annak hitelezőire is. Az erről szóló jegyzőkönyv és határozat a bíróságnak bemutatniuk és végrehajtható bírói egyezség erejével bir, melynek fogantatására a védegylet, mint testület bármikor jogosult a bíróság útján.

A védegylet a határozathozatal előtt és alkalmával köteles a fizetésképtelen adóst meghallgatni, vele tárgyalni, észrevételeit a javaslatba hozott véleményes jelentésre a szavazás előtt átvinni és a szavazáskor az érdekeltekkel közölni, akik ugyancsak kvalifikált többséggel utasíthatják a bizottságot újabb javaslat tételére.

A védegyletnek joga van a határozathozatalból kizárni oly hitelezőket, akiknek valódi hitelezői minősége ellen telyei forognak fenn, miről a választott bizottság szótöbbséggel dönt.

Joga van határozathozatal helyett véleményes jelentést tenni az államügyészségnek, a csőd megnyitását kéri a bíróságnál, mely esetben véleményes jelentése alapján közvetlen vádemelésnek és bizonyos határidőn belül főtárgyalásnak kellene bekövetkeznie, ha visszaélés forog fenn.

Nézetem szerint ezek azok az elvek, melyekre felépítve egy új kényszerregezési törvény egyfelől tisztességes egységeket pusztulását tudná elhárítani, másrészt megakadályozná, hogy egy újabb formális törvény hézagai között a lelkiismeretlen visszaélés széles utat taponson azoknak, akik a törvényt pókhálónak tekintik, melyet bátor repülésel át lehet szakítani annak a légynek, mely elég erős ehhez, míg a gyenge, vergődő, becsületes egységeket megfulladnak szorításától.

APRILY LAJOS:

LEVÉL

Mi itt a tél Szép titkát kerestük halott talukban, hó-hullámokon, s beporozott az erdők zuzmarja, lelkünk a tél lelkével lett rokoni. Ajándékozhat színt és dalt a nyár is: fehér hazánk a vad-nyomos határ. December és dér. Madaram a holló, monumentális, büszke gyámszadr.

Ha meghalok, nagyon megváltozom majd: dtszállok egy kis kék felhő-közön és a tavasz lelkére rátáldlok s a fiatal tavaszba költözöm. Fénnyel jövök vagy fuvalom-zenével s a hó megindul tél házakon. Lerdzom az akácok zuzmarájd s a jégcsapok vizét megcsorgatom. Lecsapok a hó-rejtő fűz-berekre s a varju-tábor messze kergetem, felvillanok egy csiklandó sugárban s a néma pdsztort megnevettem. A barna felhő buskomor szivébe csóvát dobok, hogy zivatar legyen — s egy éjjel diadalmasan leszálok felleg-vizekre szomsz Órhegyen. Halomba, zapor-gyöngyösen letétem, ami virág van száz vadrózsán, és virradatkor órids csokorral, bedobom a lednyok ablakán!

GRANDHOTEL
„BELLEVUE“ SPLIT
1926. ŐSZI SZEZÓN AZ ADRIÁN
45 MODERN BERENDEZETT SZOBA
ELSŐRENDEŐ KISZOLGÁLÁS ÉS ELLÁTÁS
ELŐNYÖS ÁRAK
NEMZETKÖZI TALÁLKOZÓHELY

Bánát közbiztonsága

Napról-napra jönnek a jelentések a bánáti községekben elkövetett borzalmas és kegyetlen bűncselekményekről: rablógyilkosság, betörés, utonállás, rablás, néha tömegesen, néha csak szórványosan. A bánáti lakosság felizgatott fantáziája még meg is toldja: *meg nem történt rémtettekkel* kibővíti, kiszinezi, szenzációs, de képzelt részletekkel megtűzdeli és a végén már minden ismeretlen emberben bűnözőt, utonállót sejtnek és a szomszédjaikra is bizalmatlanul tekintenek. Csak aki a tárgyilagos sajtó közléseit fogadja el tényeknek, az látja be, hogy nem olyan borzasztó a helyzet, nem szűnt meg a közbiztonság és nem tért vissza a régi rablóvilág a bánáti sikon.

Ilyenkor, augusztus végén mindig így szokott ez lenni. A kukorica az idén a sok esőtől talán még magasabb, mint máskor és még jobb rejtékhelyet nyújt az elvetemült tolvajoknak. Nem kell hát csodálkozni azon, ha most egyszerre tömegesen fordulnak elő bűncselekmények.

Ami mégis gondolkodóba ejthetné a polgárságot, az legfeljebb a nyomozás eddigi teljes eredménytelensége. Már második hete, hogy a csendőrség és rendőrség teljes erővel nyomoz és még mindig semmi pozitív nyom nincsen, a betörések pedig közben megismétlődnek. Ez az eredménytelenség már-már csüggedést kelt a közvéleményben, ami csak elősegíti a tulzolt hírek terjedését és az emberek azt hiszik, hogy védtelenül ki vannak szolgáltatva a gonosztevőknek.

Pedig sem a rendőrség, sem a csendőrség munkájában nem lehet találni semmi kifogásolni valót. A becskerekai rendőrség például olyan páratlan teljesítményt végzett ezen a két utolsó héten, amellyel megmutatta hatalmas energiáját, nagyszerű tudását és azt, hogy itt mindenki a helyén van. A rendőrség egész tisztikara, detektívtestülete és legénysége két hét óta ugyszólván éjjelnappal talpon áll, fáradhatatlanul dolgozik, amerikai méretű hajszát olytat a banditák után és igazán nem rajtuk mulott, sem az ügyességükön, sem az energiájukon, hogy a hajszolt gazemberek még mindig nincsenek a kezeik között.

Ha valahol hiba van, azt nem a nyomozás vezetőiben, hanem a viszonyokban, a rendszerben kell keresni. Elsősorban abban, hogy a becskerekai rendőrséget, a főkapitánytól egészen a közrendőrig oly mizerábilisan fizetik, amelyre nincsen példa Európának talán egyetlen városában sem. Hogyan várhassanak nagy eredményeket attól a rendőrségtől, amelynek létszáma minimális, amelynek kapitánya 1300 dinárt kap kézhez minden elsején, ahol egy detektív havi nyolc-kilencszáz dinárért teszi kockára éjjel és nappal az életét.

Amellett a mi rendőrségünk minden komoly segédeszköz nélkül szűkölködik. Nem áll egyetlen ló, egyetlen autó a rendőrség szolgálatára, a költségvetését redukálták és megtörtént, hogy mikor valakit el kellett innen toloncolni, a kitoloncolt volt kénytelen fedezni a maga és a kísérő rendőr utiköltségét, mert a rendőrségi költségvetésben nem volt rá fedezet. Költségvetési redukcióval, hiányos felszereléssel és éhező rendőrszervezőkkel nem lehet megjavítani a közbiztonságot és ilyen körülmények között senki se csodálkozzék azon, hogyha nincsenek meg olyan könnyen a tettesek, mert éppen ellenkezőleg az volna a csoda, ha egykettőre hurokra kerültek volna.

Meg kell még azt is említeni, hogy a nyomozó hatóságok nem veszik kellő mértékben igénybe a sajtó támogatását. Számos tapasztalat nem egyszer igazolta már be, hogy a sajtó mennyire segítségére lehet a rendőrségnek és a csendőrségnek a nyomozásban. Hányszor jelentkeztek már tanuk a sajtó közlései nyomán, akik segítettek rávezetni a bűnösök nyomára. Hány új és fontos adatot hozott napvilágra az újság riportere. Csak legutóbb is az adai szörnyű gyilkosságot a *Bácsmegyei Napló* munkatársa derítette fel. Mindenütt a világon tudják és méltányolják a sajtó szerepét és nem a sajtó, hanem a nyomozás érdekében történik, hogy a rendőrségek a legkisebb bűnügyekről is tájékoztatják az újságírókat, ilyen nagyobb bűncselekményeknél pedig, mint amiben most nyo-

moznak, napról-napra részletes kommunikációkat bocsátanak ki a sajtó részére a nyomozás állásáról.

Nálunk azonban titkolóznak, többnyire csak a már teljesen felderített bűncselekményekről adnak ki információt, a föl nem derített eseteket pedig lehetőleg elisikaszt-

ják a nyilvánosság elől. Ismételjük, hogy ez nagyon hibás fel fogás, amellyel igen sokszor ártnak a nyomozás sikerének is. Egy nagyobbanyu bűncselekmény részletes ismertetése nem szenzációhajhászás, hanem ma közérdek igazi szolgálata.

Dr. Hesslein József

Ember az állatban

Levél Nóra kisasszonyhoz

Kedves Nóra, Voronoff mestertől értesültünk, hogy kegyed a világon van és egy olyan tisztelt család tagja, amelyet Darwin óta mi emberek őseinknek tekintünk. Ön majom, helyesebben: maga orangután! Minden sértő szándék hiányzik e mondatból. Ön Nóra kisasszony, akkor sértődne meg, ha nem neveznék orangutánnak, mert hogy Ön valójában az és magácska erre épp olyan büszke, mint az ember, hogy embernek, a ló, hogy lónak született. Jól tudom, hogy az Ön kedves családjában ha valakit nagyon meg akarnak sérteni, így rikácsolnak reá majomnyelven:

— Te ember!

Az őserdőben uralkodó törvények paragrafusai szerint ez bizonyára a súlyos becsületsértés tényálladékait kimeríti. Maga, Galambom (remélem, eltűri az alulírott bácsitól ezt a bizalmaskodást?), már elhagyta az őserdőt, megismerkedett a civilizációval, sőt mondhatom, előharcosa lett az emberek tudományának. Nagy fába vágta fejszéjét, Kisasszonykám! Illetve, hogy nem is Ön, hanem Voronoff professzor ur az, aki fejszéjét a nagy fába vágta és aki kézzelfoghatóan és szemmel láthatóan azt akarja a világnak bebizonyítani, hogy megfelelő előkészítés után és beavatkozásra — no, el ne piruljon! — majomnők is embergyermeket szülhetnek.

Miután pedig ismerem emberfajtam indiszkrét természetét és jól tudom, hogy az Önhöz intézett teljesen privát, óh, de mennyire privát, levelet mások is elolvassák, a gyöngébbek kedvéért bemutatam Voronoff professzor urat, aki ime egy orangutánból, hogy is mondjam, kísérleti nyulat csinál, azaz hogy egy ártatlan orangutánleánykát anyává tesz és azt várja tőle, hogy emberkét vajudjon az emberanyáktól származó emberek csodájára. Tetszik tudni, hogy Voronoff mester arra pályázik, hogy kétséget gyújtson a költőben, aki azt énekelte volt, hogy: »Nem szül gyáva nyulat Nubia párdúca!« Voronoff előtt nem is akadt volna ilyen párdúc Nubiában, de engedjék meg párdúcaim és párdúchölgyeim, Voronoff után már lehet erről is csevegni. Csak éppen meg kell fogni egy illető nubiai nősténypárdúcot, meg kell operálni olyformán, hogy méhébe egy nyulacskaából azon frissen kivágott, petefészket transzplántálunk, melynek megtörténte után egy deli nyulurit felbízattunk, hogy udvaroljon és kezdjen benső viszonyt az így preparált párdúchölgygel, majd meglepődne a költő és báb egyaránt, hogy e párdúc mama bizony egyebet sem szült, mint nyulakat. (Ebből is látszik már a zsidók világméretű törekvése. Mindenben csak a zsidóknak akarnak kedvezni, párdúcbőr helyett nyulbőr születik, mert egyes zsidók a velük született gyávaságuknál fogva nem a dicső párdúcbőrrel, hanem sokkal szeledebb és ártatlanabb nyulbőrrel kereskednek falvainkban.) Nézzék csak, én itt leplezetlenül tárgyalom a születés kényes misztériumát, de szinte biztosra veszem, hogy Nóra kisasszony, mint a mai kor gyermeke, nem hisz a gólyamesében és fel van világosítva nemileg. Nem a gólya hozza a gyereket, hanem a Voronoff... Ugy-e, Nóra?

Hogy ki legyen ez a Voronoff? Egy orosz orvos Párisban, a híres Steinach professor iskolájából, aki állítólag a majommirigyek átültetésével megfiatalítja az öreg embereket, Egy kis Isten, vagy varázsló, tudós vagy szélhámos? Erre a kérdésre adandó helyes válasz még az idők méhében rejlik. Ez a doktor Voronoff legutóbb felállt a stockholmi fiziológiai orvostudományi kongresszuson és ott bejelentette, hogy van neki egy majma, egy orangutánja, akit Norának keresztelt el. (Őn ez, drágaság, akinek most je-

len levelemet írom.) A doktor elmondotta, hogy miket pancsolt össze magával. Elaltatta és felvágta a hasát, aztán elővett egy emberi asszonyból kimetszett petefészket darabkát és, mint az intarziát, beplántálta az ön majomi méhébe. Ön állítólag remekül állotta ezt a súlyos műtétet, felgyógyult és ember lett a talpán. Illetve, hogy precízen fejezzem ki magam: ember a méhén. A durva, szörös orangutánbőr érző női szívet tartott. A professzor azonban nem állt itt meg, tovább ment, oh sokkal tovább merészkedett. Szívesen konstatalem, hogy az Ön orangutángi női becsületén folt nem esett. Nora nem adta oda magát az emberi férfinak, ez — amely szóval a törvényeink jelölik — a fajtalanság nem történik meg. Ezt az Ön reputációja érdekében Voronoff mester is kinyilatkoztatta, ellenben bátor volt azt az édes titkot közölni az egész tudós kongresszussal, hogy Önt, kedves Nóra kisasszony, pardon nagyság, mesterségesen hozta anyai örömeik elébe. És pedig olyan machinációval, hogy születendő gyermekének apja nem hasonlít orángutáng, mint Ön, hanem a teljesen degenerált és sokat vitatott majomszabású emberek közt keresendő. Voronoff szerint Nora három hónap óta anyának érzi magát, amilyen fenékű anyának legfeljebb csak az a majomszasszony érezhette magát, aki a Darwin-féle fejlődési elmélet teljes tudatában, közvetlen ősanja volt az embernek. Vagy ha boncoljuk a dolgot, Voronoff, az ember, az Ön testét ugyszólván csak kibérelte, emberi petét ültetett el benne, emberi apától következett be a megtermékenyülés, úgy, hogy most Voronoff, az ötlet apja, arra esküszik, hogy az idegen talajban egy cívett mag gyümölcse: *emberi magzat*. Pláne, ha maga Nora hisz az emberi babonában és áldott állapotában megcsodálja Voronoff mestert, akit ezért a merész és bizarr kísérletéért lehetetlen mindenkinek nem megcsodálni. Így aztán mérget lehet venni arra, hogy a születendő gyermek Voronoffra fog hasonlítani.

Nem foglalkozom itt azokkal a gorombaságokkal és insinúciókkal, amikkel a többi mirigy-irigy doktorok Voronoffot, a mirigyek doktorát Stockholmban illeték. Minek egy leendő anyát izgatni azzal, hogy talán mi is a tudós professzorok álláspontjára helyezkedvén, nem bizunk Nora majomföltötti vállalkozásában, miszerint bennünket egy egészséges embergyermekkel fog megajándékozni. Ezt a tulajdonos hipotézisnem szabad még embriójában megölni. Várjuk türelmesen meg a hat hónapot, amikor Nora bevonul a szülészeti klinikára vagy felmászik egy fa tetejére hogy fájdalommal megszülje az ó kakuk-emberfiókját...

Az ön különös esetében Nóra leányasszony, voltaképpen nem történt egyéb, minthogy az a fránya muszka orvos visszafelé forgatja a Darwin-féle filmet. Amit fantasztikus regényírók képzeltek el vad fantáziájukban, annak most élő keretét és való tartalmát igyekszik teremteni az ember. A mitológiai csodálványok, a félig ember, félig ló, a halfarkban végződő szirének, vajjon nem egy ilyen Voronoff-féle kombináción alapulnak? Kedves Nóra! Ön ne törődjön az Ön körül háborgó hullámokkal, Önnek, mint született orangutánknak még nem kell gondolkoznia, Ön minden állati ambíciójával ne törődjön mással, mint a szíve alatt hordott emberrel! Milyen lesz, szörletlen vagy szörös, négykezü vagy kétkézű, keverék vagy tiszta faj, mit keres itt a földön, milyen hivatást fog választani, melyik politikai párthoz fog csatlakozni, kikkel fogja a rokonsá-

got fentartani? Az emberrel, vagy szülő szülejével? Mindezek a kérdések a jövőben választ nyernek. Ne vájunk az események, azaz Voronoffék örvendetes családi eseménye elé. Lássuk a medvét!

Még egyre akarom Önt megkérni egyetlenegy Nora. üzenjen a fajtestvéreinek, az őshazában levő majmoknak, akik tudvalevően előszeretettel majmolják az embert, nehogy eszükbe jusson a Veronoffot is majmolni. Beszélje le őket arról, hogy az őserdőbe tévedt emberen ugyanezt a kísérletet kipróbálják. Vagy felesleges a majmokat erre figyelmeztetni? Merthogy a majomtársadalomban sürgősebb problémák megoldásán törik a tudósok a fejüket. Például, hogy eltöröljék a törvények amaz embertelen paragrafusait, amelyek alapján súlyos börtönre ítélik a megcsépett nőket, akik a szerencsétlen gazdasági körülményeiknél fogva és mert az apák nem akarnak tudni a gyerekről, a nyomoruságra születendő gyermekeiket nem akarják a világra hozni.

Voronoff mesternek adja át kiváló üdvözlőmet, Önnek Nóra kisasszony minden jót kíván

Eos.

A vidám árvíz

— Fürdőlevél —

Rimske-Toplice, augusztus

Ragyogó, napfényes időben állt meg a vonat a régi kőhid mellett Zidani-Mostban. A *Savina*, a világ legkedvesebb folyócskája, kissé meghízott, mióta nem láttam, de azért vidáman csobog az autó mellett, amely röpt bennünket Rimske-Toplice-re, a híres, régi Römerbadba. Éppen annyi időnk van, hogy körülsétáljunk, bejárjuk a régi, kedves helyeket, a Ruski-putról lenézünk a Savina aranyos zöld völgyébe, kényelmesen megebedelünk és aztán visszaautóznak Zidani-Mostba a zagrebi vonathoz, amely tovább visz, le a tengerpartra.

De mire a feketekávénál tartunk, elbujik a nap és még végig se szívtuk a cigarettát, már zuhog az olmos hegy eső. Eleinte menydörög, villámlik. Azt hittük, nyári zivatar, amely el fog vonulni. Indulni kellene, de nyitott autón, zivatarban — mindenki lebeszél — maradok.

A felhők mind sűrűbbek, az eső olyan sulyos, mintha nem is víz, hanem higanysznék a felhőkből. Már nem látni a hegyeket a völgy tulsó oldalán. Este lesz, éjszaka, a felhők ott gomolyognak körülöttünk. Szinte nem is lehet látni hogy esik, mint valami hideg gőzfürdő úgy áll körülöttünk a víz. Reggel se szűnik. Meg se próbálok elutazni. Sajnálom az autót, a podgyászomat, meg aztán ilyen időben mindenütt egyformán rossz. Várunk. Az eső úgy esik mintha soha nem tudná abbahagyni. Hi rek érkeznek, hogy a Száva kiöntött hogy elsöpörte a vasuti hidat, hogy Zagreből nem jönnek már vonatok, hogy a Száva három métert áradt, majdhogy hét méteres az áradás — ellenőrizhetetlen hírek.

Este lesz. Kint változatlanul zuhog Bent a szobában vidám családi kör: grammofon, tánc, csak itt-ott komolyodnak el az arcok pár percre, mikor egy-egy új vendég áll be ujjabb rémhírekkel. Tíz órákor megérkezik a házigazda öccse. Zagreből jött. Végre egy szemtanu. Ez az utolsó vonat, amely őt hozta. Zagreb felé megállt a forgalom. Tartóztatják, de még az éjjel tovább akar menni Celjébe. Félti a házat. Izgatott. De azért öt perc múlva már úgy táncol, mintha ez volna az egyetlen gondja. Éjjelkor minden rábeszélés ellenére nekiindul. Félóra múlva vissza jön, nem lehet átmenni a pályaudvarra, kiöntött a Savina. Köpenyek, ernyők — nekiindulunk mindannyian megnézni.

Az eső kissé szűnőben van, kísértálunk a völgybe, a hidon még át lehet menni, de a hid másik oldalán vagy egy méter magasan áll a víz. A folyóparti kertecskék víz alatt, a babnak csak a karója látszik. A postának már az ablakán ömlik be a víz, az ugyanazon házban levő Posta-vendéglő földszintes nagytermében vígan hullámszik az ár. Odébb a kuglizó kicsit magasabban áll.

A felső vége alig három-négy lépés a töltéstől. A bátrabb férfiak, néhány tüzoltó, ott ugrálnak át, azután a Posta-vendéglő kerti-asztalain keresztül egyikről a másikra ugorva jutnak be az épületbe »menteni«.

Először a leveleket helyezik biztonságba, azután az ágyneműt, a postás-kisasszony toilletjét viszik részben az emeletre, részben földobálják a szekrények tetejére: odáig csak nem jut el a víz.

Közben néhány ember tutajt ácsolt össze, valahonnan egy csolnak is került. Ezzel először is a postások malacait viszik szárazra, aztán vidáman indul a forgalom a hid és a vasut között. Összeszedik az asztalokat, a székeket, amik lassanként uszni kezdenek. Valakinek eszébe jut a telefonközpont, az is ott van a posta földszintes szobáiban. Szerencsére elég magasan van, csak a központos kisasszonynak volna kicsit kényelmetlen a kapcsolás. Valaki rászánja magát, belegázol a vízbe, bekapcsolja a kastélyt, Zidani-Mostot, Celjét, ez most így marad.

Mi is haza megyünk. Alig érünk föl, szól a telefon. A szomszédos Szent Margharetára falunál elvitte a víz a hidat. Furcsa elgondolni: milyen sokszor sétáltunk át ezen a hidon és néztünk a Savina vidám, pajkos, alamuszi vízébe.

Lefekszünk. Reggel ragyogó napfény. Lesétálunk a vízhez. A vonatok még mindig rendetlenül járnak. Sürgönyözni se lehet, utazni se. A víz már apadt jó félmétert. A forgalmat még mindig az ideiglenes tutaj bonyolítja le. Fél Rimske ott ácsorog a hidon és nézelődik. Egy kis sárga daxli sir kétségbeesetten, alighanem a vasutnál lakik és nem mer a vízbe menni. A párja a tulsó partról ad le vészjeleket. Egyszerre csak hősiesen beleveti magát a vízbe és farkát mintegy árbó-

cot, magasra tartva, átuszik hozzánk. A viszontlátás öröme igazán megható. Azán a házaspár sokkal jobb ötlete támadt. A következő fordulónál fölugrottak a tutajra és kényelmesen hazacsolnakáztak.

Vonaton jön. Hangos derütséggel látjuk, hogy a kövér vendég érkezett. Egy kövér házaspár száll le vagy hat darab kézipodgyással. Kétségbeesve állnak a tőltesen és néznek a tengerre, ami tőlünk elválasztja őket. A tutaj elmegy értük. Egyszerre nem férnek föl. Önagysága testsulya alatt így is nagyon mélyre süllyed a kis alkotmány. Találgatjuk: átér-e szárazon? Egyszerre egy nagy fekete kutya kapaszkodik a tutajra. Ez hiányzott. A tutaj lemerül, az utasoknak bokáig ér a víz. A kutyát ledobják, mint valami homokzsákot. Végre megérkeznek. A kövér nagysága káromkodik. Nagyon nehéz nevetni.

Később el akarunk menni Szent Margharetára, megnézni a hidat, de nem jutunk odáig, az autó a templomnál megáll, az ut még víz alatt van. A folyó völgye mindkét parton két keskeny esik, szántó meg veteményes kert, mind el van öntve. Az átlátszó vízben látszanak a muskátlik, a szépmemberkék tarka virágai.

A Savina még mérges. Szézületes gyorsasággal rohan sötétzöld haragjában. Azt mondják, ez egy nap alatt hét méterrel emelkedett. Toporzokol, mint a hirtelenmégű ember, de senki se veszi komolyan.

Délben már gyalog lehet a vasúthoz menni. Ez a szonjastorku föld már fölirta az egész vizet. Ahogy anem sár valahol, az ég tiszta kék senki se hinné, hogy itt árvíz volt.

Holnapra csak a Hotel Novi Posta nagyteremének a fölzott parkett-je mutatja az árvíz nyomait.

röckia

A vajdasági szerb irodalom és a nemzeti kisebbség

Irtta Bogdanov Váza tanár

II.

A háboru által teremtetett állapot sok tekintetben érthetetlen volt. A háboru, melyet a nemzetiségek végleges felszabadításáért is folytattak mindenféle elnyomás alól, olyan eredményt hozott, melyben az elnyomás továbbra is folytatódott.

Nálunk is sokan elcsodálkoztak azon, hogyan lehetséges az, hogy egy nép, mely évszázadokon át küzdött a nemzeti elnyomás ellen és a nemzeti szabadságokért és jogokért, a felszabadulása után megvonja ugyanezeket a szabadságokat és jogokat a más nemzeti-iségektől.

Sokan a szerbek közül is és épen azok, akik legtöbbször küzdöttek a szerb kisebbségi jogokért, bizonyos csalódást érezte az annyira áhitott felszabadulást követő helyzetben. Ennek a helyzetnek a megvilágítására igen alkalmas épen a vajdasági szerb írók egyik legnagyobbjának Zmaj Jovan Jovanovitynak következő verse.

*Utalom, hogy ti szerb nevet viseltek,
Hogy a szerb bankók néktek is szentek,
Hogy szerbek utján szivesen jártok,
Ahol szerbtől jó »hozományt« láttok;
Szerb verejtékből szivesen éltek
És a szerb zsirból megkövéredtek;
De a szerb sóhajt meg nem halljátok:
Mai cincárok, régi cincárok!*

*Ha szabadságért vért a szerb áldoz,
Abból dicsőség rátok sugároz;
És ha Európa a szerbet dicséri,
Mosolygós szótok a tőrészt kéri.
S bárhol szerb vérből gazdag a termés:
Osztráznál vagytok az első s elmés.
Elsők paradén és bért ha láttok:
Mai cincárok, régi cincárok.*

*Cincárok a Balkán-félszigeten a szlávok beköltözése előtt élt őslakók maradványai. Cincár névvel átvitt értelemben jelölik az uzorával és mindenféle alantass kalmárkodással foglalkozó embereket.

Azokat a verssorokat, amelyeket Zmaj intézett Petőfi szelleméhez, épen úgy lehetne ma intézni magához Zmajhoz és a nemzeti jogok többi őszinte harcosához.

*»Ó, Petőfi, te tünemény,
A szabadság meteora,
Rajongtál a szabadságért —
De nem ezért, nem ilyenért.
Elestél a szabadságért,
De egy másért, egy jobbért.«*

Most pedig foglalkozni fogunk Zmaj költésével, aki egész életében küzdött minden igazságtalanság ellen, bármely oldalról jött is az. Küzdött az elnyomottak védelmében és az akkori szerb írók élén igyekezett megtisztítani a fojtogató közéleti levegőt s erre ma is alkalmasak az ő versei.

Zmaj Jován Jovanovity 1838-ban született Noviszadon. Elvégezte a jogot, majd az orvosi tudományokat: mint orvos a Vajdaság különböző helyein folytatott gyakorlatot. Több lapot szerkesztett, sokat fordított magyar írókból, különösen Petőfi és Arany műveiből. Egyike az egész szerb irodalom lejeleméke-nyebb költőinek. Meghalt 1904-ben Kamenicán.

Ahogy ma idézni fogjuk az ő és társainak verseit a kisebbségek védelmére, ép úgy Zmaj és a többi szerb költő annakidején ebből a célból fordította le Petőfinek és más magyar költőknek műveit.

*Mai napon emlékezik
A hívőknek apraja és nagyja,
Hogy szent nyelvek szállottak
Égből az apostolokra.*

*Azért a nyelv, bármelyik is,
Egéből nyerte a fogát:
Vétkezik az Isten ellen,
Aki azon éjtett csorbát.*

*Mind egyik nyelv Istent dicsér
Különbözök csak a hangok:
Hallják meg ezt, értsék meg ezt
Minden népek és államok.*

*Szent Lélek, szállj meg bennünket,
Óvj meg, védj meg minden nyelvet!*

A legegységesebb joga bármely nemzeti- ségnek az anyanyelv korlátlan használata. Jó volna, ha azok, akik ma kívánják vitássá tenni a mi kisebbségeinknek

ezt a legegységesebb jogát, akik napról-napra akadályokat gördítenek a kisebbségek anyanyelvén való iskolázás elé, eltűnjék dalaikat, színházukat, előadásait — megfontolnák Zmajnak ezeket a szavait. De ha már ők ma nem akarnak Zmajra hallgatni, akkor legalább azok a szerbek, akik meg akarna maradni Zmajnak és a többi nemzeti vezérek hagyományai mellett, azok akik még tegnap önfeláldo-

zóan küzdöttek saját anyanyelvük korlátlan használatáért, következetesen kell, hogy védjék mások anyanyelvét és kell, hogy elébe álljanak a mások anyanyelve ellen irányuló támadásoknak. Csak így maradhatnak hívek Zmajhoz és önmagukhoz is.

És mi azt hisszük, hogy ilyenekből több van, mint az előző említett fajtából.

A diplomás varázsló

Dr. Takra bey fakir-mutatóványai a berlini orvosegyesületben

A nyomtatott meghívó, amit a berlini orvosegyesülettől kaptam, feltűnő betűkkel közli a címzettekkel, hogy »az előadással kapcsolatos kísérletek olyan természetűek, hogy azon gyengeidegzetű, vagy áldott állapotban levő hölgyeknek nem ajánlatos megjelenni.« Minthogy az idegeim jók és tudtommal nem vagyok momentán áldott állapotban, a jelzett időben pontosan megjelentem a Foerster-Saalban, hogy végignézzem egy egyiptomi fakirnak, dr. Takra bey-nek a legnevesebb berlini orvostanáro- k, pszichoanalitikusok és parapszichológusok előtt tartott bűvészelőadását.

nyomban megfőzte. Franciául beszélt a hallgatóságához, hibásan, — a himnemű és a nőnemű névelőket állandóan és következetesen összetévesztette — és bizalmi-férfiakat kért a kísérleteinek ellenőrzésére. Az orvosok közül dr. Kröner ideggyógyász és dr. Koerber egészségügyi tanácsos ajánlkoztak, rajtuk kívül két berlini újságíró és én másztunk fel az emelvényre. A fakir mindenekelőtt átnyújtotta egy-egy kezét az orvosoknak, hogy számolják meg az érverését. A doktorok elővették az órájukat, az egyiptomi bey csuklójára biggyesztve a kezüket, nézték a mutatókat, aztán az

A do'og rendkívül rejtélyesnek ígérkezett, különösen az izgatott, hogy végre megtudom, hogy mit jelent az a szó: parapszichológus. Pélórával az előadás megkezdése előtt már ott tolongtam némileg életveszélyesen, a terem ajtaja előtt és sikerült is bejutnom, noha körülbeül kétszáz helyre több mint ötszáz jegyet adtak ki. Az orvosokból és újságírókból álló közönség soraiban számos nő is nyüzsgött, bizonyosságul annak, hogy a berlini lányoknak és asszonyoknak: *Jók az idegeik...*

Amikor a világoskék függöny szét- nyílt, az emelvényen láthatókká váltak a rendes fakir-rekvizitumok, szöges deszka-ágyak, kalaptörök, a padlón homokdomb és erős tömjénzag áradt a közönség felé. Meglehetősen köklér- benyomást tett mindez, csak az nyugtatta meg némileg az egybegyűlt tudósokat, amikor a bey tolmácsa, egy frakkos ur megmagyarázta, hogy a fakiroknál, akik mindannyian ezt a nevet viselik és külsőségeken tradícióistelepből megegyez- nek, széles skála vezet a közönséges uc- cai kigyóbüvölőtől a metafizikai problé- mákon spekuláló filozófusig és Takra bey, aki a konstantinápolyi egyetemen orvosi diplomát szerzett magának, a fakírok legmagasabb osztályába tartozik. A németek általában babonásan tisztelik a diplomát, ezuttal is egyszerre megvál- tozott a hangulat a bey-doktor javára. A magam részéről, nem tehetek róla, az egész kontantinápolyi egyetemen nem hiszem tulságosan.

A tolmács még beszélt, amikor belib- bent a fakir, fehér turbánnal a fején, ezüsttel és lilával himzett keleti öltözék- ben, a lábán fehér strimflit és szandál viselt. Hatalmas alak, barnabőrű, erősen hajlott orral, úgy nézett ki, mintha most rajzolták volna le egy cigarettadoboz tetejéről. Az erős idegzetű hölgyeket

egyik kijelentette, hogy az érverés per- ce-kint kilencvenhét, a másik pedig, hogy száztiz-száztizenkettő. A fakir mosolygott, a közönség tapsolt, nekem pedig eszembe jutott, hogy a szubotical Beograd-kávéházban Lakos György bir- kozójainak, — aki Prof. Mabuse néven járja a Vajdaságot, mint fakir — napjá- ban háromszor lepett meg ezzel a trük- kével, hogy végül is már untam Takra bey- t is kezdtem unni, amikor háromszor, vagy négyszer megismételte ezt a kísér- letet, aztán tolmácsa utján előadta, hogy egész művészete azon mulik, hogy sza- bályozni tudja vérkeringését és a vazo- motorikus idegket alá tudja rendelni akaratának.

A következő mutatóvány érdekesebb volt: a fakir kijelentette, hogy beszü- ntetni életműködését, azzal elsápadt, meg- merevedett és lezuhant a földre, mint egy hulla. Asszisztense előhurcolt egy nagy vastag kőlapot, rátette a bey mellére és kezembenyomott egy hatalmas kalapá- csot, hogy üssek a kőlapra akkorát, amekkorát csak tudok. Engemnem kel- lett biztatni, levettem a kabátom, fel- gyűrtem az ingujjam és rávágtam a kő- re, hogy nyomban szétrepedt. Titokban reméltem, hogy sikerült a fakirt is agyon- ütnöm, de csalódtam, Takra bey pár perc múlva felkelt, levette melléről a kettézu- zott kőlapot és nevetett, hogy neki nem is fájt.

Az orvosok ezután a fakir kérésére megvizsgálták a torkát, az újságírók pe- dig az asztalon fekvő két kalaptűt. Tak- ra ezután az egyik tűt balról, a másikat jobbról beleszurta a nyakába, úgy hogy a tűk hegye a nyelvén keresztül jött ki. Ott találkoztak. Közben folyton beszélt, egyáltalában nem akadályozta meg eb- ben, hogy torka és nyelve át van szurva. Felvett az asztalról néhány kést és be- ledöfközte őket a vállába, a nyakába és

ORVOSI DOLGOK

Villámcsapás

(A mesterséges légzés)

Ezt írták a minap az újságok: egy tudós professzor megállapította, hogy a villámcsapás oka az ég felületén és a földön alkalmazott mesterséges légzés mindenkor életmentő lehet.

a karjába. Egyik sebből sem jött vér. A nézők közt az első sorban felállt egy monoklis ur, egy berlini orvos és felszólította Takra beyt, hogy engedje vérezni sebeit. A fakir egy pár pillanatig várt, aztán csöndesen így szólt magához:

— Most!

A sebekből azonnal megindult a vér.

A monoklis erre fölött az emelvényre, megpiszkálta a sebeket, beleszurt egy tűvel a bűvész hüvelykujjába, aztán vonogatta a vállát, hogy nem érti a dolgot, mert ez a seb is akkor vérezett csak, amikor Takra akarta.

— Magyarizza meg, doktor ur, hogy csinálja ezt! — követelte a varázslótól.

A fakir mosolygott és azt felelte, hogy szívesen megadja a felvilágosításokat neki privátim, de a publikumot kísérletek érdeklik, nem előadás.

Következett a szöges ágy.

— *Le douleur est une opinion*, — jelentette ki a fakir és rátekintett meztelen felsőtesttel a szögekre, ahonnan pár perc múlva aztán sértetlenül felkelt.

Egyik néző vitát kezdett a fakirral és azt állította, hogy Takra nem azért nem érzi a fájdalmakat, mert »a fájdalom csak képzelődés«, hanem, mert nincsen teljesen a tudatánál. A bey erre újra átszurkálta az arcát tűkkel és ilyen állapotban látott hozzá — hogy bizonyítsa teljes éberségét — produkcióinak másik részéhez, a gondolatolvasáshoz. Az első elhibázta, egy ur, a közismert Alfred Döblin azt gondolta, hogy a fakir vegye ki a töltőtollát. A bey odament hozzá és belenyúlt a mellényzsebébe, de a tollat nem vette ki.

— *Falsch!* — mondta diadalmasan Döblin.

A fakir tiltakozott, aztán amikor megértette, hogy miről van szó, megmagyarázta, hogy Döblin hibázta el a produkciót, ugyanis nem a töltőtollra gondolt, hanem arra a szóra, hogy »töltőtoll«, már pedig a bey nem ért franciául. Mindjárt meg is ismételték a kísérletet és Tahra ezuttal csakugyan hibátlanul elvégezte a feadványt, lekapcsolta egy három sorral hátrább ülő hölgy nyakáról a gyöngysort és átadta Döblinnek.

Döblin rögtön visszaadta a láncot a hölgynek.

Biztosan nem volt valódi.

Egy orvosról a fakir megmondta, hogy hat évvel ezeőtt börtönben ült. Szegény professzor kénytelen volt feljönni a pódiumra és nyilvánosan megmagyarázni, hogy nem lopásért, vagy lilomtiprásért volt becsukva, hanem a spartakusz-felkelés alkalmával elfogták és pár napig őrizetben tartották. Még be sem fejezte szavait, amikor Tahra köbeszolt:

— *Van itt valaki, aki együtt ült önnel.*

Nekivágott a teremnek és rövid keresgélés után rámutatott egy szakálas újságíróra, aki azután mindenben megerősítette szavait.

A gondolatolvasás után bejelentette Tahra, hogy most meghal. Szépen lefeküdt egy koporsóba és — tréfa ide, tréfa oda — elhunyt. Legalább is az orvosszakértők egytől-egyig megállapították róla, hogy halott. A koporsót betemették homokkal és így hagyták, teljesen elzárva tiz percig. A tolmács közben bejelentette, hogy Tahra Görögországban huszonnyolc napig feküdt így, a közönség azonban nem volt hajlandó egy hónapig várni és az orvosszakértők is kijelentették, hogy egész mindegy, hogy valaki tiz perc múlva támad föl a halálából, vagy négy hét múlva. A tiz perces dr. Kröner előadása töltötte ki a parapszichológiáról. Lehet, hogy bennem van a hiba, lehet, hogy Krönerben, de legvalószínűbb, hogy a parapszichológiában, mert ma sem tudom, hogy mi az. De meg fogom tudni, mert Tahra, amikor feltámadt, — mert mondanom sem kell, hogy a tiz perc leteltével makkegészségesen tért vissza a tulvilágról — szétosztott kis céduákat azzal, hogy mindenki írja fel rá a címét és hogy mire kíváncsi, ő éjszaka meg fogja a válaszokat álmodni és majd postán elküldi. Megragadtam a kedvező alkalmat és ezt írtam fel a céduára:

— Mi az a parapszichológia és mikor lesznek a Vajdaságban a községi választások?

Ha ezt is megálmodja Tahra bey, akkor csakugyan nagy ember.

D. T.

A múlt héten egy csomó levelet kaptam a *Bácsmegyei Napló* hű olvasóitól: azt kérdeik: igaz-e a fentti megállapítás és lehetséges-e az, hogy ezeket a villámsujtotta szerencsétlen tetszhalottakat elevebben temették volna el?

Ezekben a szeszélyes, bolond, zivataros időkben mi is időszerűnek tartjuk e kérdés beható vizsgálatát, már csak az olvasóközönség megnyugtatójára is. A kiszámíthatatlan véletlen folytán e sorokat épen a tavalyi emlékezetes, rendkívüli ciklonszerű orkán évfordulóján írom.

Mindenekelőtt — úgy vélem — nem fog ártani egy kis ismétlés.

Mi az a villám?

A híres Franklin-féle sárkánykísérletek már százötven évvel ezelőtt kimutatták, hogy a légkör tele van elektromossággal. A derült, kék égboltozat levegőjében is sok az elektromosság, ami a levegő vízpára tartalmával arányosan nő, vagy csökken és csak természetes, hogy a *paradus felhőkben van a legtöbb villámosság*. Egyes felhőkben csak pozitív, a másokban meg negatív elektromosság halmozódik fel. Ha a felhők tulitoldnak a különböző fajtájú elektromossággal, akkor a fizika törvényei szerint a kiegyelítődés elkerülhetetlen. A kétféle villámosság kiegyelítődése szikra alakjában, fénytűnemény kíséretében történik és a *kisülést* csattanás, dörgés kíséri. A légköri elektromosság kisülésekor a szikra, a villám mindig a földdel keresi a kiegyelítődést.

A dörgést tulajdonképpen a sebesen szárguló villám mögött összecsapódó légrétegek csattanása hozza létre. A szijostor suhintásakor is a kísérő hangot a levegő apró részecskéinek összecsapódása okozza.

A fizikusok azt állítják, hogy a légköri elektromosság a különböző felhők (hó, jégtű, víz) surlódása folytán keletkezik.

A villám sohase olyan cikk-cakkos, mint azt a festők ábrázolják, hanem zengős, ágszerűen elágazódó hullámos vonal, amelynek hossza négy-öt kilométer, tehát a mindenséghez képest — elenyésző parányi. A nép még ma is abban a hitben él, hogy a villám valami kő-féle — innen a menykő elnevezés — vagy holmi girbe-görbe tüzes vasszerű nyíl.

Az emberek általában nem a fényjelenségtől, tehát magától a villámtól, hanem a kísérő dörgéstől félnek. Pedig a fény és a vele járó villám fűgőbb mint a hang, úgyhogy mire a csattanást meghalljuk, a villám már régen becsapott valahol. Különösen a gyengébb idegzetű nők félnek a villámlás és mennydörgéstől: vihar alatt félelmükben azt se tudják hova bujjanak. Gondosan becsuknak minden ajtót, ablakot, hogy ne legyen »cug«, valóságos kivilágítást rendeznek a szobákban, imádkoznak és sóhajtozva gondolnak a csendes, havas, hideg tél estekre.

Annyit már a régi jó öregektől is megtanultunk, hogy vihar alatt ne tartózkodjunk magas hegycsúcsokon. Veszélyes villámláskor sik területen nyitott esernyővel, vagy vállon tartott vasvillával, gereblyével ácsorogni, járni. Tanácsos ilyenkor erdőbe menekülni — ha ház nincs közelünkben — huzódjunk meg az erdő alacsony, terebélyes fiatal fái alatt, minél messzebb a magas fenyő, tölgy és jegenyefáktól. A villám gyakran sújt le egyedül álló tanyai házakba is. Helyénvaló, ha vihar alatt a szobában tartózkodók nem a fal mellé, hanem a szoba közepére huzódnak.

Égháboru idején ne telefonáljunk, ne hallgassunk fejkagylóval rádiót, mert a telefon, a rádió drótjába gyakran csap le a villám. Ha a villamos világítás drótját éri a villámcsapás, nem történik nagyobb baj: kiég a biztosíték, vagy a lámpás. Eszerint tehát a nagyvárosok

központ hénulása okozza.

A villámcsapásnál, ha az idegsokk következtében nehéz légzés, erős elsápadással járó gyenge szív működés lép fel, az első segélynyújtás: a mesterséges légzés.

A mesterséges légzés helyes és ügyes alkalmazásával életet menthetünk meg; főképen kísérletet teszünk arra, hogy az orvosi segítség megérkezéseig a légzést és vérkeringést fenntartsuk és ezzel megakadályozzuk a látszólagos halott parányi életszíkrajának elhamvadását. A mesterséges légzésnél a mellüreg véredényeiből a vért a környezet hajszálcereibe préseljük, a szervezetet ellátjuk friss oxigénnel, igyekszünk a légzési és vérkeringési centrum működését fenntartani.

Az eljárás roppant egyszerű, egy kis jóakaratú, gyakorlással minden ember elsajátíthatja.

Mesterséges légzés

Mesterséges kilégzés

Mindenekelőtt is szabadítsuk fel az ájult nyakát, mellkasát, hastájékat a szorító ruhadaraboktól, gallert, övet, derékszíjat távolítsunk el. A tetszhalottat fektessük le a földre lehetőleg a szabadban, vagy ha ez kivihetetlen, szellős, friss levegőjű szobában. A vállá alá pá-

gezzük ezt a műveletet addig amíg a sápadt, vértelen, élettelen arcon meg jelenik az élet pírja, amíg a tetszhalott már maga légzik. A mesterséges légzést néha — felváltott erővel — órákig kell fenntartani (a művelet nemcsak a légzést, hanem a vérkeringési szerveket

Mesterséges belégzés

nát, összehajtott ruhadarabokat teszünk és arra törekszünk, hogy a nyak kife-szüljön, a fej lefelé lógjon. A hátracsúzott nyelvet előre kell huznunk zseb-kendő, vagy ujnyi hosszú, egyik végen összekötött két vékony páncika segítségével. Az élettelen mögött féltérdre bocsájtkozva ragadjuk meg az alkarokat közvetlenül a könyök alatt és nyomjuk a karokat erősen a mellkasra. Ugyanakkor segédünk két kézzel enyhén gyakoroljon nyomást a has felső részére, a gyomortájra, a szivgödörre. E mesterséges kilégzési műveletnél mindig hallható a levegő hangos távozása. A kilégzési műveletet kövesse szabályszerűen a belégzési aktus, amikor a mentő kinyújtja hátrafelé teljesen az ájult egyen karjait és a segéd hirtelen abbahagyja a rekeszizomra ható nyomást. A karok kinyújtása és a mellkashoz való szorítása ritmikusan, szabályos egyformasággal történjék, utánaozzuk időben is a normális légzést. A kilégzéses mozdulatnál olvassunk magunkban *egy kettő* és a belégzésnél folytassuk: *három-négy. Vé-*

is működésre indítja) — amíg önfeláldozó életmentő munkánkat végre is siker koronázza, a látszólagos »halott« kinyitja szeméit és bár érverése és légzése még gyenge, felületlen, de él! Az élet első megnyilvánulása a viaszszárga arcon megjelenő pírosság. Ezek után a szívtáját segédünk vizes ruhával dörzsöli az orvosi segítség megérkezéséig.

Az elmondottakból nyilvánvaló, hogy a villámcsapás áldozatait valóban megmenthetők, azonnal alkalmazott mesterséges légzéssel. A mesterséges lélegeztetés elmulasztásával a villámsujtottból az élet lassan eltávozik, a tetszhalottból igazi halott lesz, még ott a helyszínén.

A villámsujtásos ájulásokat gyakran komplikálják égési sebek, amelyek sajtóságos geometriai formákat mutatnak. Az égési sebek különbözők: néha csak könnyű, ágas-bogas elágazódású halvány vörös pír mutatkozik, máskor megsúlyos, mélybe hatoló harmadfokú égéseket is látunk. Az égési sebeket zsíros, vagy olajos, tiszta kötésekkal látjuk el.

(m. a. dr.)

Felvétel a Messinger Karolin-féle leánynevelő intézetbe Vel.-Bečkerekben

A 25 év óta Vel.-Bečkerekben fennálló, a város centrumában fekvő, minden modern igénynek megfelelő leánynevelőintézet felvesz az 1926/27. tanévre növendékeket, kik az állami, elemi, polgári, kereskedelmi, gimnázium vagy továbbképző tanfolyamot akarják látogatni. Privátoktatás német, francia, angol nyelvben, ének, zongora, kézimunkában, varrásban. Kitűnő ellátás. Szigorú felügyelet. Prospektust kívánatra küld az

Igazgatóság.

A notredamei torony öre — egy nő

Beszélgés Quasimodó utódjával, aki családi uton örökölte magas pozícióját Páris, augusztus hó

Tulajdonképpen a notredamei toronyok örét kellett volna keresnem, hisz a templomnak két tornya van, de a sekrestyés megmagyarázta, hogy az egyikben szoktak harangozni, a másikban csak a főünnepken szólal meg a tizenháromezer kilós nagyharang.

A torony bejáratát egy kék líberias férfi őrzi, aki két frank ellenében megadja az engedélyt a felmenetelre. Szűk, sötét lépcső vezet az égielé meredeken. Az ember csak megy, mendegél, mintha taposó malomban lenne, aztán, amikor már egészen letett a reményről, hogy valaha is megpillantja a napvilágot, hirtelen a kis karcsú balkonon találja magát. Lenn: szédítő örvényben kavargó a város. Fenn: angol turisták tapogatóják az évszázados műemlékek figuráit, az ördögfejeket és a barna arcu szenteket. Jobbról a Szajna ezüst szalagja borul a derekára, három kis hiddal, mint egy arany csattokkal feldisztett őr. Autók és gőzösök zenebonája.

— Nem parancsol képelepkat? — szökött meg egy őszbeborult fejű néni és a hátam mögött egy komplett dohány és levelezőlapos bódét pillantok meg.

— A harangozóval szeretnék beszélni — mondtam.

— Lehet, itt van.

— Hol? — néztem körül a toronyban.

— Itt! — nevette el magát s a saját keblére mutatott.

— ? ?

— Igen, én vagyok a notredamei torony öre. Madame Herbert.

Elmesélte, hogy magas pozícióját családi uton örökölte. Az apja, nagyapja, dédapja, mind harangozók voltak.

— Ismeri Hugo Viktor regényét? Megbotránkozva néz végig. Hogy ismeri-e? Legkedvesebb olvasmánya volt mindég.

— Ha kívánja, elmondom önnek kívülről! Gyönyörű regény, csak persze, sok benne a túzás. A megboldogult Quasimodó nekem rokonom és okmányaim vannak, amelyekkel bizonyítani tudom, hogy a családnak egyenes leszármazottja vagyok.

Most már én jöttem tűzbe.

— Miért nem hozza nyilvánosságra? Hisz ez nagyon érdekes! — mondtam.

Madame Herbert fölényesen mosolygott.

Már husz éve tudja rólam egész Páris. Azt hiszi ez az első interjúm? Huszonnyolc éve hogy én vagyok a notredamei harangozó és azóta irtak rólam kilencvenhárom riportot és egy színdarabot. Egy fiatal francia író, Dubois, megírta az életem történetét és a torony históriáját, mondhatom önnek, hogy óriási sikere volt vele. Háromszáz előadást ért meg. Megalapozta a karrierjét.

— Nő és kapott legalább ön is valamit a tantiemből?

— Igen, egy pár mesés szép tülbevalót vettem nekem a szerző ur.

— Hogy él itt fölnt, ahol a madár se jár?

— De jár. Idejönnek a környék összes galambjai és néha a verebek is felmerészkednek. Nagyon egyhangú élet ez. Naponta ötször harangozok. Közben ülök a képeslapjaim mellett és várom a turistákat.

(Én mindig azt hittem, hogy csak a hegymászókat nevezik turistáknak. De itt Párisban az idegent is turistának csúfolják.)

— Látta a megfilmesített Quasimodót?

— Hogyne! Érdekes és megható film, csak hogy Quasimodó az életben közel sem volt olyan torz és csunya, mint Lon Chaney maszkja. Nekem van egy régi rajzom, azon valóssággal hódító és gusztyos jelenség, épp hogy pupos volt egy picikét.

Ezután megmutatta a harangokat. A tizenháromezerkilós ünnepi haragnak csak a nyelve, amely rőnyire kilógott, ötszáz kilós.

— Manapság nem olyan romantikus itt — panaszkodott a harangozó — egyetlen nagy élményem volt egész működésem alatt egy szerelmes pár, akik levetették magukat a toronyból. Valóssággal szétmúltak az aszfalton.

— Nem szédül?

— Soha.

És kihajolt a csöpp erkélyen. Ég és föld között lebeg ördögi magasban, az Eiffel toronnyal néz farkasszemet, a szél elhossa ide az erdők és ligetek illatát és a notredamei torony öre naponta lenézi az ördögi Babilont, Párist.

Lefelémeket még elmondta, hogy a kulturáért küzd, a sötétség ellen. Ugyanis be akarja vezetni a villamos áramot a toronyba. Ezért a merész lépésért még egyházi körökben is kárhoztatták, de ő nem hagyja magát. Neki tradíciói vannak és fényes multja, amik biztosítják a pozícióját.

— Látja, még liftünk sincs — dohogott — itt csak a légyonot közlekedik.

Tényleg, amikor leértünk már magam is konstátáltam, hogy csinos kis huzatot kapott a fülem. Szives megemlékezésül: a notredamei toronyból.

DIVAT

A bluzdivat

A mindjobban tért hódító kosztümdivatban kapcsolatban lesz fontos problémája hölgyeinknek a most oly sokáig mostoha sorsban levő bluz. Hiszen látunk az utolsó években elég bluzt, mind egyformán kerek fazonban, de most már az új, rövidebb bluzról van szó, amelyik a jövő divatot harangozza be. Ritkán látunk már bluzokat, melyek mélyen a derékon alul érnek és ha már ilyen hosszú modellekről van szó, úgy mindig övvel vannak leszorítva, úgy-hogy az öv alatt kibukkanó rész kis »szoknya«-formát mutat. Minden divatos anyagot felhasználnak a bluzokhoz, főképpen persze selyem, Georgette, china és marokkó crepet.

A kézimunkával disztett darabok (azsurosak, plisszirozottak, himzettek) különösen divatosak és különösen a fess szmoking-kosztümhöz hordva nagyon kedveltek is. Első rajzunk egy ilyen modellt mutat be, amelyik különösen fehér, szürke vagy világos drapp színben elsőrangú hatású. Ennek a bluznak fazonja teljesen a férfiang után készült és egyetlen dísz a beazsurozott, plisszirozott plasztron. A széles bőrv rendszerint élénk színben van tartva, úgy mint meggypiros, buzakék, kőzöld és a magas tetejű gros grain kalap színével egyezik meg. Kézimunka gombok a manzsettán divatosak és csinosak.

A sporthoz is, meg a délutáni viselet-

re is nyugodtan használható az alatta lerajzolt modell, amelyiket ugyanolyan színben csináltathatunk, mint az előzőt és amelyiket a keskeny, színes befogó szegéllyel tehetünk élénkebbé. Divatos és eredeti a dupla bubigallér, amelyik elől egy físzivé szélesedik ki és nagyon fiatalos. A színes befogónak bortnik helyett bőrt is használhatunk, amikor is az egyik csik tarka, a másik aranybőr legyen. (Drapp színű bluzhoz különösen ajánlhatjuk a levendulakék és arany színkeverékét, a hatás elsőrangú lesz!)

Nagyon elegáns és egy plisszirozott szoknyával elsőrangú délutáni toiletté kiegészíthető bluz a harmadik rajzunk. A fazonja egyszerű ingbluz fazon, de a matrógallér alól kibukkanó széles csipke különössé és eredetivé teszi. A csipkéből összeállított labdaszerű alsó ujra különösen felhívjuk hölgyeink figyelmét, ezzel a fazonnal sokat fogunk találkozni a télen. A szürke a legmegfelelőbb szín az ilyen bluz számára, a csipke meg egész világos drapp.

A tarka nyomott selyem divatja olyan nagy, hogy természetesen nem áll meg a bluzoknál sem. Utolsó képünk mutatja, milyen bájos kombinációs lehetőséget nyújt a sima és tarka selyem összetétele. Ezt a bluzt is lehet egy kis plisszirozott szoknya segítségével egy bájos ruhává kombinálni, amit különben minden jumperszerű bluzzal megtehetünk.

A nagy szallagcsokor, mint gallér u, de rendkívül előnyös divat nemcsak a sport, hanem az elegáns délutáni ruhákhoz is. Ezt a csokrot mindig a ruha anyagából és színéből készítjük, mert ellenkező esetben feltűnő és kiabáló benyomást tesz. Legfeljebb a csokor sarkal vannak díszítve egy kis himzéssel vagy valódi csipkével, vagy egy kis aranybőrrel, néha pedig a széle van aranybőrrel szegélyezve, más dísz nem engedhető meg ehhez a fazonhoz.

A bő raglánszabás idén nemcsak a strapa és sportkabát fazonja lesz, hanem idén a különösen elegáns kabátok divatos szabása, különösen az idősebb hölgyek számára.

Az ujjak könyök alatt még bővebbre kiugranak, dacára annak, hogy már fentről meglehetősen bőven vannak szabva. Az ujjak alsó része, éppen úgy, mint a hosszú leig erő sálgallér hi-

mezve lesz, vagy pedig, feltéve hogy a kabát egy tarka selyemmel van bélelve, a bélés selymével lesz díszítve. Ha a tarka selyem helyett (itt különösen favorizálják a barna kabátot, drapp és lila rajzu tarka selyemmel) himzést választunk, úgy idősebb hölgyeink számára nagyon ajánljuk a zsinór vagy zsenília himzést, mint rendkívül decens és elegáns dísz.

TÖLGYFAPARKETTA

mindenféle műanyagban
NORNYOLT TETŐCERÉP
valamint
I. SZERÉMI TŰZIFA
Állandóan a legelőszobában kapható a
FAIPARI TÁRSASÁG
(DRVARSTVO INDUSTRIJSKO D.)
FATELEPÉN, NOVISAD
Örményi ut. — Telefon 208.
A vasúti hidhoz vezető úton, az új vasút épült
tőzszepalotja mögött. 6119

REUMA

Köszönőlevél.

T. Dr. Rahlejev, Beograd, Kosovska ul. 43.

Másfél hónappal ezelőtt kaptam Öntől édesanyám részére egy üveg gyógyszer, amelyet azonnal használtam bevittem és anyám ma már sokkal jobban érzi magát, mint ezelőtt. Az Ön gyógyszer a legjobb, amit eddig reuma ellen használtunk és kérem, hogy küldjön részemre még egy üveggel.

Zagreb, 1925. február 24.

Tisztelettel Anđela Mandrović.

Igen tisztelt dr. Rahlejev Ur!

Az Öntől megrendelt RADIO BALSAMIKA gyógyszert én és édesanyám a legjobb eredménnyel használjuk, fogadjuk tehát dr. Ur legmélyebb köszönetünket Meggyőződtem arról, hogy reuma ellen csak a Radió Balsamika használható, amiért is nagyon kérem, küldjön nekem további két üveg gyógyszert.

Kisac, 1925. december 9.

Tisztelettel Pavle Častvo

A „RADIO BALSAMIKA“ gyógyszer készíti, utánvételt szétküldi „RADIO BALSAMIKA“ laboratórium, Beograd, Kosovska 43. 772

KÖNYVEK

A többtermelés csodái. (Dánia mezőgazdasága.) Dániában csak egymillió lélek tartozik a mezőgazdasággal foglalkozók körébe. Dánia több sertéshúst, vaját s egyéb terményt szállít külföldre, mint Jugoszlávia, ahol közel ötmillió a mezőgazdasággal foglalkozók száma. Természetes is ez, mert Dániában nyolc évi kötelező népiskola után 25 éves koráig minden »paraszt«, férfi és nő, szakiskolákban tanul tovább. A kultúra és a jólét különbözősége okozza, hogy Jugoszláviában a fertőző megbetegedések száma többszörösen meghaladja a dániai megbetegedések számát. Ilyen adatokra utal rá a *Jacobsen* dán kir. államtanácsos által írt »A többtermelés csodái« (Dánia mezőgazdasága) című könyv, mely most dán, német, francia, angol és orosz nyelven jelent meg és amely *Pályi Ede*, az ismert közgazdasági író fordította magyarra. A laikusoknak és szakembereknek egyaránt szenzációsan érdekes és tanulságos könyv az Athenaeum kiadásában jelent meg. Ára 35 dinár. Megrendelhető a Litteraria könyvkereskedésben Szubotica.

A *Kis Brehm*. A nagy Brehm magyar nyelvű kiadása annak idején szenzáció volt. Nemcsak azért, mert tíz kötetes népszerű természettudományi munka jelent meg a magyar olvasó számára, hanem tartalma, kiállítása is szenzációvá avatta a könyvet. Az állatok világát a magyar közönség igazában a Brehm könyvből ismerte meg s a természetnek ez a könyv több imádóját, az élet problémáinak több megértőjét nevelte, mint bármilyen más irodalmi munka.

A változott gazdasági viszonyok lehetetlenné teszik, hogy újra tíz kötetes nagy munka jelenjen meg, noha a magyar Brehm már teljesen elfogyott az alatt a két évtized alatt, amelyik megjelenése óta eltelt. Már Németország is megrövidítette a Brehm-et, noha ott a könyveknek nagyobb olvasó közönsége van, mint a magyar könyvnek. A nagy Brehm kiadója, *Légrády Testvérek* cég s Magyarország egyik legagilisabb könyvkiadója, a *Géniusz* most a tíz kötetes Brehm alapján sajtó alá rendezték a *Kis Brehm*-et, amely egy hatalmas lexikon nagyságú kötetben ismerteti az állatvilágot. A szerkesztés munkáját dr. *Rapács Raymond* egyetemi tanár végezte.

A *Kis Brehm* egyesíti magában a Nagy Brehm összes előnyeit.

Népszerű modorban, élvezetes stílusban, képekkel és színyomatokkal gazdagon illusztrálva ismerteti az állatvilágot ad, sőt. Olvasása a természet minden kedvelője számára elsőrangú élvezet, tudást és ismeretet ad, s természet-imádóvá varázsol. Szerencsésen sikerült megoldani, hogy egy kötet magában foglalja mindazt, amit a művelt embereknek az állatvilágról tudnia kell, úgy hogy számba alig jövő anyagi áldozattal meg lehet szerezni azt a tudást és ismeretet, amely nélkül a modern ember műveltsége nem teljes.

Haynau és Paskisevics. Steier Lajos, volt Torontálmegyei főispán a bécsi császári titkos levéltár aktái alapján Haynau és Paskisevics megírta a 48-as szabadságharc történetét s ebben megvilágítja Görgey igazi szerepét s azt a kevéssé ismert viszonyt, amely a magyar szabadságharc letörésére segítségül hívott oroszok és osztrákok közt volt. Azok a világesemények, amelyeknek sajnos kortársai vagyunk, még mindig nem tették a 48-as eseményeket jelentéktelen epizódokká, s Steier Lajos könyve új, eddig ismeretlen oldalról mutatja be ezt a kort, amelyet az eddigi monográfiák vagy görögütözes, vagy hangosan deklamáló politikusok veszekedésének tüntettek fel. Steier Lajos könyve érdekes, nyílvos olvasmány s olvasása felér akár melyik történelmi regénnyel.

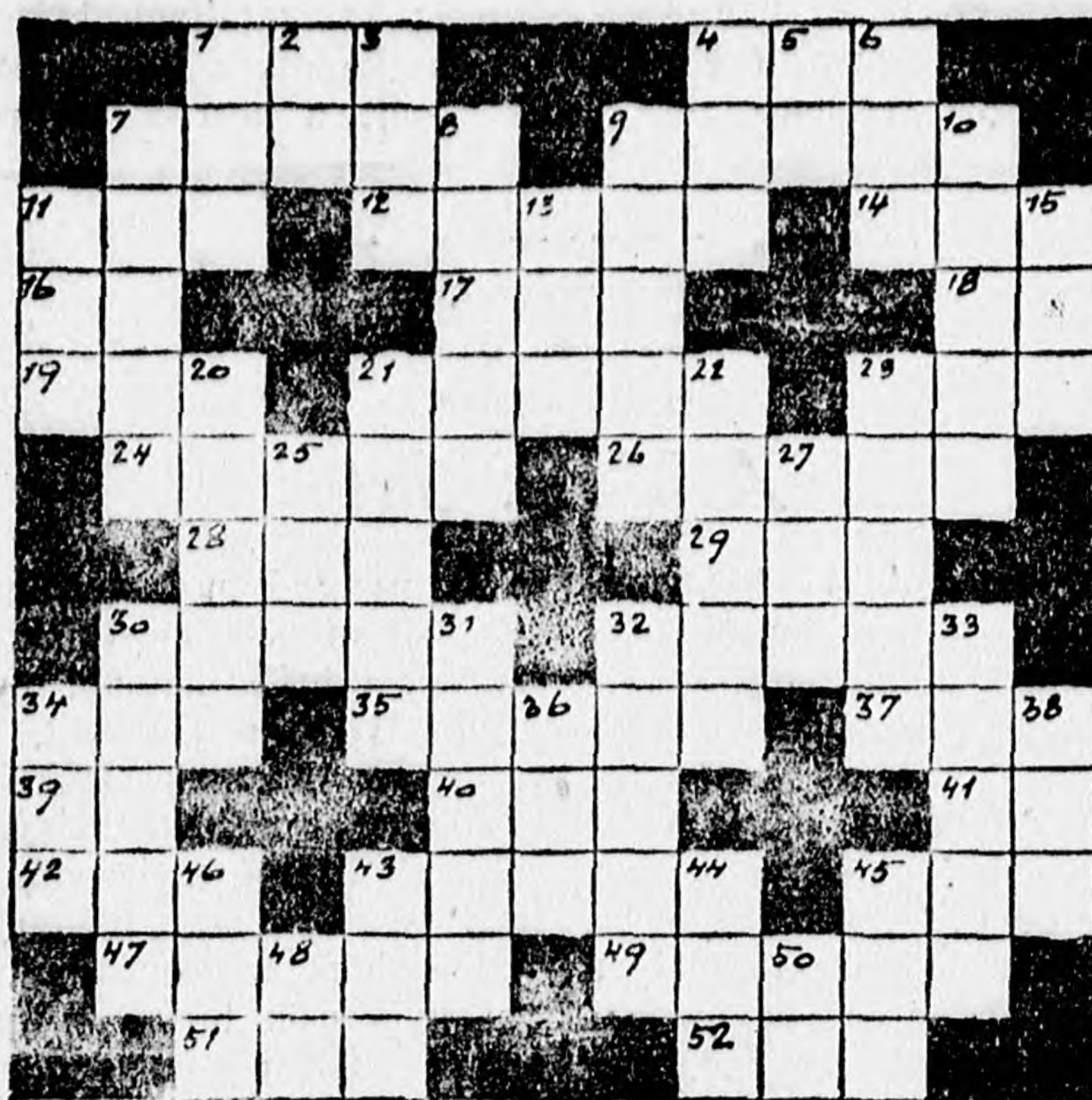
Hatvany Lili: Az az ember... Az előbbi évek egyik legnagyobb könyvsíri-ere fűződik *Hatvany Lili* új regényéhez, amely rendkívül érdekes történetű s szép asszonyt, akit a megnevezetlen vágy hajtat, keresni azt az embert, aki vissza tudja adni számára az

első szerelem illúzióit, s aki az utolsó pillanatban visszaretten attól, hogy a kicirkalmazott, nyugodt polgári jólétben élje le napjait. A történethez vonzó és érdekes keretül szolgál az olasz arisztokrácia és a háború utáni gazdagok

életének sok sztrával megírt érdekes jellemzése. A könyv rendkívül kellemes olvasmány s ez magyarázza nem minden napos sikerét.

A két utóbbi könyvet is a *Géniusz* állította ki nemes izlésességű kiadásban.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Vízszintes:

1. »Lenni« ige perfektuma államnyelven
4. Számnév, németül
7. Leánynév becézve
9. Így is neveznek egy vadállatot
11. Tejből is meg szappanból is készíthető
12. Egyik nagyobb folyóink neve. (A negyedik betű helyett »r« irandó a megfejtésbe.)
14. Hítre tanít
16. Igevégeződés
17. Nemrég elhunyt amerikai detektív keresztnéve (fonet.)
18. Kérdőnévmás
19. Száraz erdei növény
21. Háziasszony enélkül nem megy piacra
23. Betörés ellen véd
24. Csónak szinonimája
26. Róla elnevezett díj megalapítója
28. Van ilyen szó is
29. Ige — mozdony teszi
30. Fiatal legénykékre mondják
32. A latin miatyánk első szava
34. Így hívják a Róma és Hannibál közötti háborút
35. Mértani kifejezés
37. Könyvben sok van
39. Kötőszó — idegen nyelven
40. A vadásznak a vad ez
41. Sporteszköz (fonet.)
42. Be van zárva
43. Lovak, tehének alatt látunk...
45. Helyhatározó szó
47. Így nevezik Dunántul a mézeskalácsot és Bácskában a metéltet
49. Ebből legjobb a prágai

51. Ucca idegen nyelven
52. Egy mitológiai anya neve

Függőleges:

1. Hüvelyes
2. Német prepozíció
3. Egyik a hétvezér közül
4. Kor (fonet.)
5. Korjelző rövidítés
6. Égitest
7. Elutazás előtt ezt teszi mindenki
8. Kishivatalnok
9. Nagy szélvihar — más szóval
10. Afrikai sivatagi vadállat
11. Ilyen por van a lepke szárnyán
13. Zenei hang neve
15. Ez látható a nő arcán, ha zavarba jön
20. Ezen mennek Braziliába
21. Fájó daganat neve — népiesen mondva
22. A szunyog, légy, tücsök stb. is ez
23. A legtöbb kávéház ilyen
25. A cserepes igéje (visszafelé olvasva)
27. Két vége van
30. Bácskai puszta neve
31. Csecsemőnek adják
32. Ilyen szerzetesrend is van
33. Ezzel vizet nem lehet merni
34. Az egyik megnyeri, a másik elveszíti
36. Vízi madár
38. »Szerartás« latin rövidítése
43. Fásított ut — idegen szóval
44. Disznóvágás alkalmával van
45. Régi ürmérték
46. Gyenge az erőssel nem... el
48. A szél teszi
50. Tiltó szó

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. M. Bačko-Petrovoselo. Olomplombákat a következő jugoszláv cégek szállítják: Sajović & Comp. Ljubljana, Ce ovška cesta 26/a, Z. T. Central European Kines Mešice, Slavonija, Ulrich I. B. D. D. Zagreb, Jelačićev trg 25.

K. L. Bačka-Topola. A tenzéri hagyomány beszerzési lehetőségéről érdeklődni fogunk. Patkány és egéirtásra ajánljuk az itteni Pátia szérumgyár által készített patkányirtószereket, amelyeket az a gyár a legkitünőbb minőségben hoz forgalomba.

K. K. Batina. A csendőrségi szolgálatba való felvétel nagyon nehezen megy. Egy évvel ezelőtt kerestek csendőröket, azonban a létszám már be van töltve. Eziránt kérvényt kell benyújtani a hadügyminisztériumba. Az alkoholtól való leszoktatásra ajánlott szerek legnagyobb része humbug, az illető forduljon orvoshoz.

B. H. Senta. A tévesen kézbesített csomagok értékét a posta megtéríteni köteles. A postának nincs joga vizsgálni, hogy egy kereskedő be van-e igevezeve, a cégnek érkezett csomagot kézbesíteni köteles.

H. M. Velikibecskerek. Az ajándéksorsjegyet néhány nap múlva mindenki meg fogja kapni. Az ön nyugdíját nem valószínű, hogy Magyarországon is továbbbírák, van egy rendelet, hogy nyugdíjas külföldre csak gyógykezelés vé-

gett távozhatsz. Igazolnia kell betegségét és meg kell bízni valakit, aki a nyugdíjat itt felveszi. A kezelés 6 hónapnál tovább nem terjedhet. Az 1924 évről fennmaradt nyugdíjhátralékot nem valószínű, hogy megkapja, minthogy erre nincs fedezet.

Z. M. Palics. Leveléből nem értjük meg teljesen, hogy ön megszerezte-e a jugoszláv állampolgárságot. Ha igen, akkor önnek jár a nyugdíj.

J. T. Csantavir. Egyidejűleg irtunk Somborba, hogy ügyének elintézését sürgezzék meg és az eredményről értesíteni fogjuk.

B. E. Bácsko-Petrovoselo. Romániában a viszonyok nem sokkal jobb, mint Jugoszláviában. Az élet valamivel olcsóbb, de a fizetések és a jövedelem is kevesebb. A vízum 30 napi ottartózkodásra jogosít. A honpolgárság megszerzése Romániában nagyon nehéz.

F. Gv. Alibunar. Levelének elintézése azért késelt, mert a szerkesztői üzenetek vezetője szabadságon volt. Ön bármelyik főiskolába beirathat és a beiratkozási igazolványt jogot ad a katonai szolgálat elhagyására.

J. S-né. Sztarakanizsa. A szubotcai tanügyi inspektorátus tényleg feloszlott, mindenesetre megkérdezzük Becskerek, hogy oda megérkezett-e az ön ügye

A. J. Sztaramoravica. Az áprilisi tizenkettőtörvény módosította az előbbi tizenkettőtörvénynek azt az intézkedését, hogy a községi pótdátot nem lehet 200%-nál nagyobb. Ebben a kérdésben nem teljesen világos a törvény intézkedése.

M. M. Csóka. A kérdést így, ahogy ön feladja, nem tudjuk megérteni, azt kell tudnunk, hogy az illető birtok ki-nek a nevében áll és a mostani tulajdonos milyen korlátozással örökölte és hogy ilyen korlátozás fel van-e véve a telekkönyvbe.

P. J. Bač-Topola. A vételár behajtására nincs más mód, mint a per. A főgépész felmondási ideje ellenkező kikötés hiányában 3 hónap. A munkástörvény értelmében 9 óránál több munkára nem kötelezhető és ha az iparhatóság a munkát megtilti, olyan munkát, amelyre szerződésileg nem kötelezte magát, nem köteles végezni.

G. S. Krnyaja. Levelére közöljük, hogy a sorsjegyet idejében meg fogja kapni, Jugoszláviában nincs valorizáció, tehát ha ön 1918 február havában kifizetett 25 korona kincstári illetéket itt Jugoszláviában, az ma is 25 koronát ér.

T. J. Kragujevac. Ha Ön bentmaradt katonai szolgálatra mint legidősebb fiú és csadéftartó kérheti a felmentését. — Egyébként 9 hónapot kell szolálnia. Az ácsmesteri vizgát akár Somborban, akár Noviszadon leteheti, szükséges azonban a 3 évi működés igazolása és az államnyelvnek részben való ismerete.

Ij. P. L. Dubrovnik. Levelére közöljük, hogy élő állatot csak a kutyakocsiban adhat fel és a szállítási költség Dubrovniktól Vrsacig nem sokkal kerül kevesebbe, mint az állatnak az ára.

B. O. St. Kanjiža. Amennyiben Jugoszláviából kiutasítottatja magát, ingóságait elviheti. Magyarországon azonban nem biztos, hogy befogadják. Legokosabb, ha csak utlevéllel utazik és csak a legszükségesebb dolgokat viszi magával és ott eszközli ki a letelepedési engedélyt. Mint magántanuló bármelyik intézetbe beiratkozhat.

R. P. Szubotica. 1. Jelentse be kérvény alakiában a szubotcai katonai ügyosztályhoz, hogy az SHS hadseregben katonai szolgálatot óhajt teljesíteni. 2. Közölje velünk, hogy mikor adta be az illetőségi bizonyítvány iránti kérvényt és milyen szám alatt iktatták azt, hogy megsürgethessük. Közölje velünk teljes nevét és címét is.

Olvasó. Csantavir. Ismételle meg kérdéseit és közölje velünk teljes címét. **Hű olvasó. Senta.** Üzlethelyiségek felmondását a lakástörvény nem korlátozza. A háztulajdonosnak jogában áll az üzlethelyiséget bármelyik évnegyedkor felmondani.

R. M-né. Mali-Idioš. A kért könyv az itteni Literaria könyvterjesztő vállalatnál rendelhető meg.

P. L. Telečka. Egyidejűleg megsürgöttük Somborban ügyének elintézését, az eredményről értesíteni fogjuk.

KRAMARITS ERNA

AZ ÉN UTJAIM

Mint bánatos esteken
ézüstös csillagok az ég testéhez,
hangtalanul simulnak
kristályos folyókba
az én utjaim.

Zengve futnak, mint táradt sikolyok.
letarolt, pusztá réteken
késő, homályos éjjelen,
hallgató, nagy hegyek mögé
panaszos, mely sírok közé.

Az én utjaim
mint árnyak bolyongnak
s mint elfojtott vágyak
fekete úrben
körbe forognak.
Usznak csendes, tükörös tengeren
végtelen, szent vizeken,
akár halottat vivő néma hajók
— melyek partot soha nem érnek
— s vissza sohasem térnek..

és az én utjaim vissza sohasem térnek.

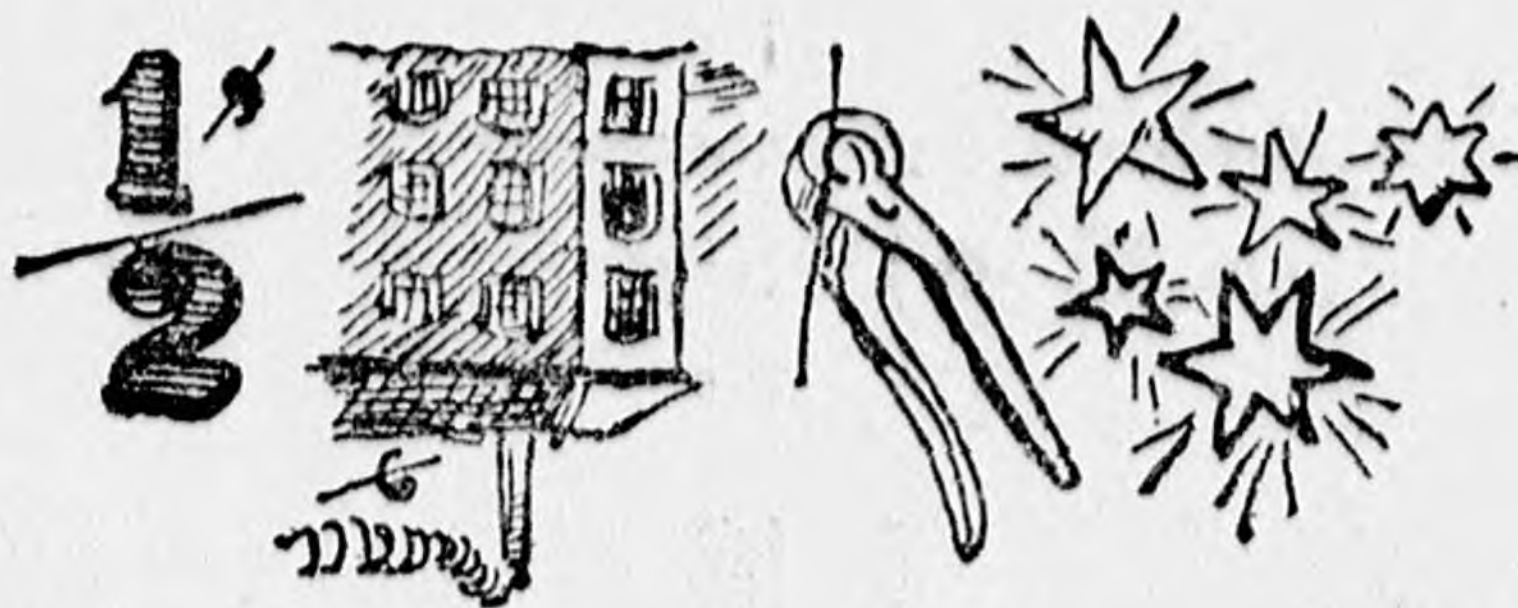
Arvizterületekről

40-50 darab szarvas-marhát kiteleltetésre vállalt nagyobb gazdaság. - Cim a kiadóban. 7531

Cipészüzletem

Áthelyeztem Karadjordje tér 5 sz. alá, a volt Bébé cipészüzlet helyiségébe. Az összes raktáron levő árut mélyen leszállított árban árusítom és megrendeléseket nagyon olcsó áron vállalom. Kérem a nb. vevő- és rendelőközönség szíves pártfogását. Ugyanott két berendezés üvegálmányal eladó. **Thurzó** cipésmester.

REJTVÉNY

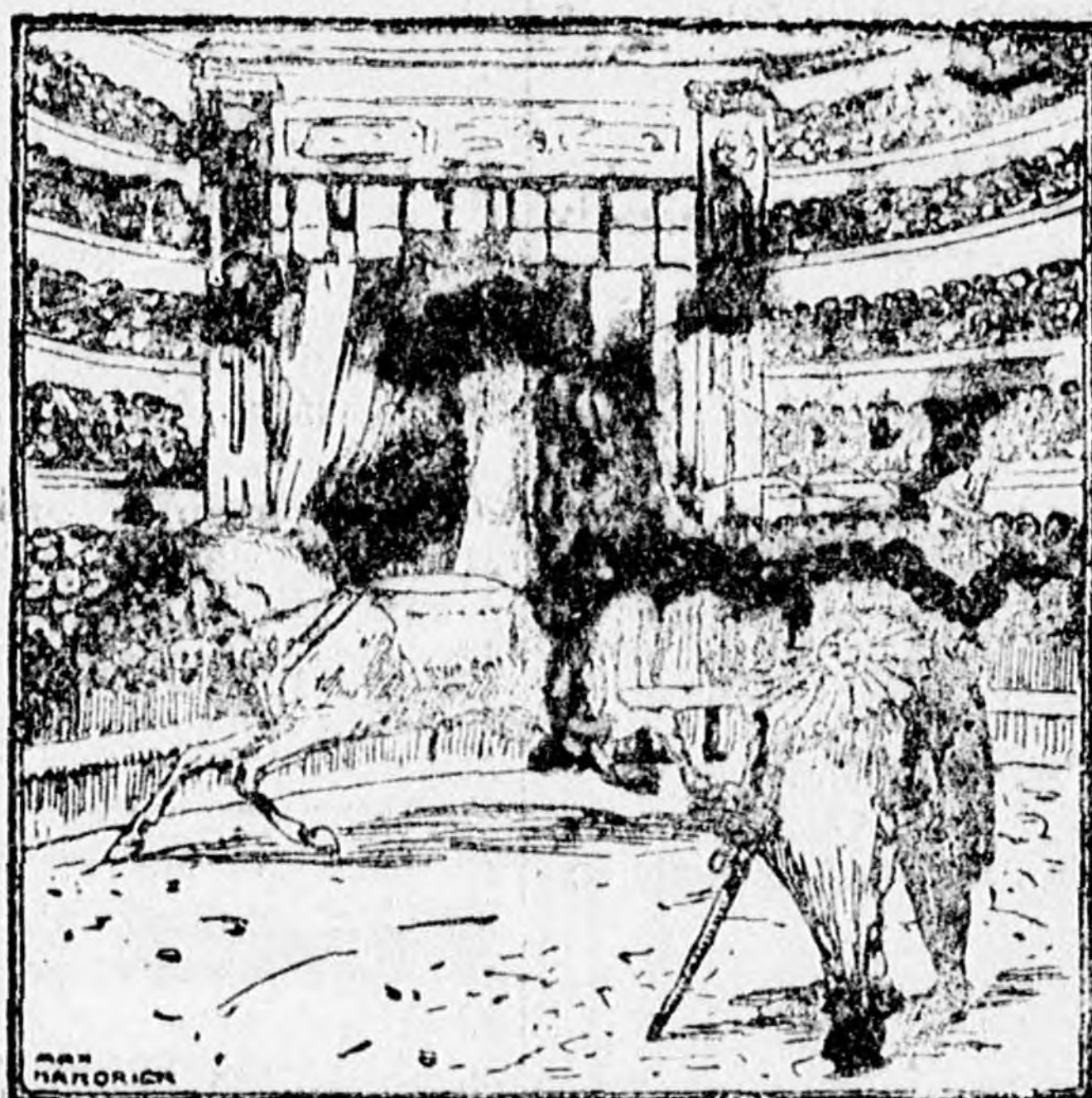
KERESZTSOROS REJTVÉNY

Vízszintes: 1. Béla, 5. Örömteli, 7. Ido, 10. Alakos, 12. Zabál, 14. Li, 14/a. Ir, 15. Naná, 16. Aba, 17. An, 18. Tavak, 20. Mese, 21. Óv, 22. Iz, 23. Náni, 27. He, 27/a. Er, 28. Bele, 31. Avit, 33. Óva, 34. Orel, 35. Hat, 36. Ereki, 38. Red, 39/a. Al, 41. Sál, 42. Horti, 44. Boru, 46. Zs, 47. Ék, 48. Eb, 49. Em, 50. Od, 51. Bru, 51/a. Na, 52. Róma, 53. Izé, 55. Tura, 59. Uráp, 60. Karácson, 61. Res, 63. Aue, 63/a. Ék, 64. Arva, 64. b. Is, 65. Modrusiume, 66. Divat.

Függőleges: 1. Balatoni, 2. Éli, 3. La, 4. Akiba, 5. Ós, 6. Iz, 7. Ibanéz, 8. Dán, 9. Oláh ecet, 11. Orak, 13. Anamita háboru, 16. Av, 24. Nevel, 25. Irak, 26. Terebe, 27. Hit, 28. Bor, 29. Ledob, 30. El, 32. Való, 33. Órás, 36. Esztikém, 37. Irkutz, 39. Sima, 40. Budapest, 43. Tengere, 45. Románia, 47. Er, 51. Bér, 52. a. Óra, 54. Zakó, 56. Usás, 57. Ro, 58. Anoi, 61. Rám, 62. S. V. 64. a. Ad

REJTETTKÉP

Hol a műlovarnó?

A múlt vasárnapi számban közölt rejtettképen a másik munkást megtalálták 18-an.

Az első díjat, egy monogrammot 10 különböző fazonban, a hozzávaló dörzsolóval Leopold Sámuel sentai üzletéből Luluja Jolánka Subotica, Fra Jese trg nyerte, aki sziveskedjék közölni, hogy milyen névre óhajtja a monogrammot.

A második díjat, egy doboz Astra körömlakkot Nagy Bertalan suboticei gyógyszerárúháza Bulyovsies Olga Subotica nyerte meg, aki küldjön be 10 dinár portó költséget a kiadóba.

NETTEL ÉS FARKAS

NOVISAD, KR. PETRA 27.

keres mielőbbi belépésre önálló szűcsmunkást, staffirozónót, valamint egy gépvarrónót. Csak prima munkaerők jelentkezzenek.

LION NOIR CIPÓKRÉM

Valódi francia
Főraktár:
Kaufmann Hermann bórkereskedőnél
Subotica, új helyiség volt „Narod” kávéház helyén
Nagy raktár
mindennemű butor bőrökben

Kiadó irodahelyiség, mely 2 helyiségből áll,

Alek androva ulica 7.
Bővebben telefon 12.

FELLENDÜL AZ ÜZLETE

ha csinos és izléses levélpapíron levelez!

Hogy a kisiparosok és kiskereskedők számára is megkönnyítsük, hogy olcsón szép és tetszetős nyomtatványokhoz jussanak, előnyárakat szabunk meg kisiparosok és kiskereskedők számára.

Szállítunk
500 drbnagy levélpapírt, 500 finom borítékot
összesen 180 dinárért
és 1000 számlát 100 dinárért
összesen 280 dinárért.

Olcsoobb mint ha cégjelzés nélküli papíron levelez
Olcsoobb mint ha papirszeletekre írja a számláit
Minden nyomtatványt két vagy kívánatra három nyelven készítünk. — A szöveget mi lefordítjuk.

Jó papír. — Izléses kivitel.

Vidékre a megrendelés napján elküldjük a nyomtatványt.

Szállítás utánvétel mellett.

MINERVA NYOMDA SUBOTICA

Telivér lóárverés

Dungyerszky Gedeon ébi ménésből az alatt felsorolt számeletti telivérek kerülnek árverésre **szeptember 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor** a novisadi lóversenyterén:

Lady Bobby 1916. kanca, angol import King Propster—Bobette Persimon-tól

Elaté I. 1914. kanca, angol import Lorelo—Mamelas Savenna-tól

Elaté II. kanca, angol import Grand Spion—Elaté I. Lorelo-tól

Drág 1922. kanca Lord Arcy—Mindenem Morpeth-től

Klaris I. 1921. kanca Furcsalegény—Klaris Arcadian-tól

Nevenka 1920. kanca Borax—Mary Agnes

Siroce 1923. kanca, angol import Dibs—Meriligth Fruisquin-tól

Azután 1915. mén Falb—Azértis Dünüre-től

Vuk 1920. mén, a napagedli ménésből Percy—Wunderlich

Ceb 1923. mén Royal Igle—Csobolya Styx-től

Tango 1923. mén Royal Igle—Bolygótüz Doria-tól

Fanyboj 1920. mén Furcsalegény—Bolygótüz Doria-tól

Kanca, elletett 13/III. 1925. Azután—Elaté I. Lorelo-tól

Kanca, elletett 9/IV. 1925. Azután—Fine Mouche Childwick-től

A telivér-árverés után eladásra kerül 16 darab különböző koru fálvör kanca és herélt!

KUTFURÁSI VÁLLALAT

20 évi gyakorlattal bíró kutfurómester vezetése alatt kutfurást és tisztítást vállal úgy helyben, mint vidéken

LÓNÁRT LAJOS

lakatos és vízvezeték szerelő Subotica, Štrosmajerova ul. 20. c. Huspiae

MAGYAR SZALÁMI

kg 80 dinár
Konstantinovic
fűszer- és csemegé üzletében. Volt honvédkaszárnyával szemben. 7124

Tankönyvek

Magyar és német nyelvű iskolák részére. — A Ministarstvo Prosveće által engedélyezve. **KAPHATÓK**
Hitelen tankönyvjegyzéket kívánatra küld:

Lipsitz és Lampel

könyvkiadók Subotica
Iskoláink minden vonásában, viszonteladónak olcsón számíthatjuk. 7523

Hazak

posta közelében lakásokkal, üzlethelyiségek a főtéren és kocsmalakással. Villatellék Palicson sűrűn jutányosan a adók. Bővebben Földes ruházlet

Legelőnyösebben

angol és francia divat szerint

Künstler Ernő

divatszabóságban öltözködhetik
Sokolska ulica 4. 7654

Makulatura

(ujságpapiros)

kb. 20 métermázs, azonnali szállításra

KAPHATÓ

Minerva r. t. Subotica

Zmaj Jovin trg 3

Ki akar érettségizni?

Összevont magánvizsgát tenni?

Teljes anyagi felelősséggel előkészít a

BAROSS-GÁRDOS TANINTÉZET

BUDAPEST, RÁKÓCZI-UT 57/A. INTERNÁTUS.

Utlevelek beszerzését és láttamozását

(vizumozását) — Oroszországot és Északamerikát kivéve — tartózkodási engedélyt, hirdetések a „Sluzbena Novine”-ben, nyugdíjak rendezését és minden egyéb ügyet gyorsan elintézi a suboticei kiállításon kinttintést nyert és a nagyközönség körében közbizalomnak örvendő: „ORION”-vállalat
Beograd, Gospodar Jevremova ulica 6. a
Kalimegdan közelében. 6164

Üzlethelyiségek

örökáron eladó a suboticei főtéren

Alkalmas minden üzletnek és vendéglőnek is.

Földes ruházlet, Subotica

(gyümölcs piac)

MECHANIKAI

prima

KENDERZSÁKOT

ajánl a

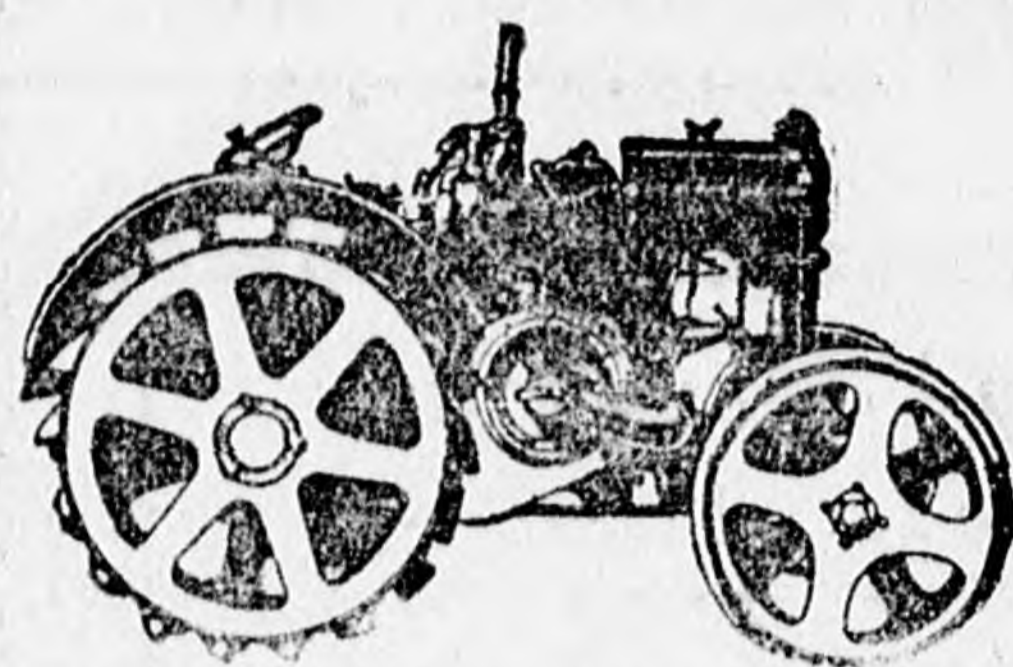
Fonó és Kötélverőgyár r. t.

Odžaci

1341

CASE

A TARTÓS ÉS TAKARÉKOS TRAKTOR

250,000 darab traktort adtak el 1925-ben Amerika és Európa traktorgyárai. A kereslet ezidén még növekedőben van. Az egész világ mezőgazdái meggyőződtek már tehát arról, hogy traktor nélkül modern gazdálkodás lehetetlen. Már tudják, hogy a jó traktor milyen olcsó és praktikus üzemerőt jelent egy a szántóföldön, mint a cséplésnél és vontatásnál.

A Case traktor egyesíti magában a legjobb traktorok minden előnyét. Feltétlenül takarékos egy anyagfogyasztásban, mint fenntartási költségekben. Kezelése egyszerű. Gyorsan és kitartóan dolgozik napi 12—15 órán át anélkül, hogy túlterhelést érezne. Úgy van építve és kidolgozva, hogy tartósság és teljesítmény tekintetében felülmul minden eddig ismert traktort. A gazda részére tehát egy Case traktor vétele igazán gyümölcsöző befektetést jelent.

A Case traktor Jugoszláviában is rohamosan terjed, mivel a legnehezebb viszonyok között is bizonyosságot tett nagy erejéről és takarékos üzemeről. — Kérjen árajánlatot részletes ismertetéssel.

„RECORD“ Ipari és Kereskedelmi R. T.

NOVISAD
Temerinska 6

OSIJEK
Deszatyčina 13

VEL. BEČKEREK
Wilson trg 3

VATTAGYÁR

Inž. S. Eškenazi & Comp.

Telefon 37-71. BEOGRAD Banatska 8-10.

Állandóan raktáron mindennemű vatta, paplanvatta, közönséges és finom gummirozott vatta, táblában és tekercekből, szabók, konfekció és sapkások részére

gyógy- (hidrofil) vatta

drogeriák, gyógyszertárak és kórházak részére

MINTÁKAT KIVÁNATRA INGYEN

7324

VIGYÁZAT JÉGSZEKRÉNYVÁSÁRLÓK!
25% JÉGMEGTAKARÍTÁS! JÓLVANNAK IZOLÁLVÁ,
ELSŐRENDŰ KIVITEL! KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

BRÁČA GOLDNER
JÉGSZEKRÉNY, FABUTOR ÉS REZARUGYAR
SUBOTICA.
FELIRATTAL VÁSÁROLJON JÉGSZEKRÉNYT

Hogy a

JUNIPER

zöld sósorszesz bármely más gyártmány-nál jobb és hatásosabb, erről könnyen meggyőződhet, ha fűszerkereskedőjétől kér egy ingyen próba üvegecskét utasítással.

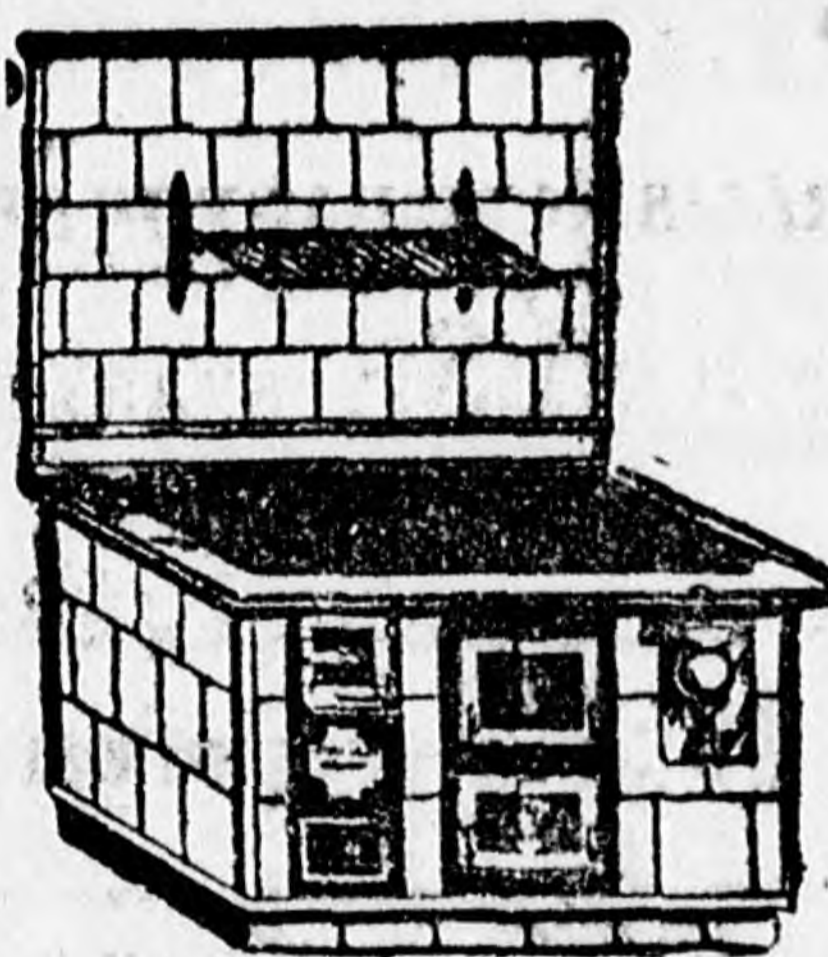
Ahol nem kapható, kérje levélileg

JUNIPER

4912

laboratorium Subotica, Strossmajerova 11.

Fűszerkereskedőknél jól bevezetett jutalékos ügynökök ajánlkozzanak

Minden asszonynak a legszebb meglepetés!
mire a nyári pihenőről visszatér, egy

„KATZKY“ TAKARÉKTŰZHELY!

KIVITELE TELJESÍTMÉNY SZEMPONTJÁBÓL
FELÜLMULHATATLAN!

A legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben
állandóan raktáron.

Szigorúan szabott árak! Kedvező fizetési feltételek!
Illusztrált árjegyzék vagy személyes látogatás kívánatra
ingyen!

„KATZKY“ R. T. vezérképviselője és főlerakata:
HUGO SCHÖNFELD, ZEMUN TELEFONSZÁM:
169 és 147

Ljubljana nagyvásár - Országos kiállítás

1926. szeptember 4-től 13-ig.

LJUBLJANA ŐSZEL Őfelsége a király védnöksége alatt.

Mezőgazdasági kiállítás
Kertészeti kiállítás
Művészeti kiállítás
Egészségügyi kiállítás
Rádió kiállítás
Autókiállítás Iparcikkek

Szept. 5. tenyészmén kiállítás. Szept. 8-9. nemzetközi kutyakiállítás.

Vásárigazolvány ára 30 dinár, az igazolvány feláru utazásra jogosít gyors- és személyvonaton. Kapható pénztintézeteknél, mezőgazdasági szövetkezeteknél, idegenforgalmi irodákban stb. stb.

Az ország legnagyobb kiállítása.

Okvetlen tekintse meg.

7669

Eredeti MWM

Benz kompresszornélküli Diesel-motorok a legjobbak

Jugoszláviában 60 gép üzemben — Vezérképviselő:

BÁRDOS ÉS BRACHFELD NOVISAD Željeznička ul. 105/107

5764

SUBOTICAI GYÁRI LERAKATUNKAT LIKVIDÁLJUK

MORAVIJAKÖTÖTT, SZÖVÖTT, KONFEKCIÓ ÉS
HARISNYA GYÁR R. T.

Aleksandrova ul. 13. sz. (Korzó, volt Kossuth-utca) 9447

szubotikai lerakatában 50%-ig leszállított áron lesz
folyó évi november hó 1-ig**teljes kiárúsítás**kicsinyben
és nagyban

A dinár drága, mulik az idő, siessen a bevásárlással. Ruhák, kabátok, mellények ujjal, Pou-owerek, bluzok, sálak stb.

Megjelent

**Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsde
Kompasz 1926—1927. évre**A Pesti Tőzsde kiadásában
Budapest, Röck Szilárd-ú. 9.

A Kompasz ára 600,000 kor.

Közi az első pengőmérlegeket,
összehasonlítva a békebeli pengőmérlegekkel. — Minden
üzletembernek nélkülözhetetlen**KONTINENTAL
BIZTOSÍTÓ R. T. BEOGRAD**Mindennemű biztosításokat
legelőnyösebb feltételek
mellett vállal

Képviselők:

Subotica, Novisad, Sombor
és V.-Bečkerek**NYUGAT**A magyar intelligencia egyetlen, európai
színtvonalon álló szépirodalmi folyóirala

Minden számában:

egy magyar és egy külföldi regényfolytatás, elbeszélések, versek, tanulmányok, cikkek. Állandó irodalmi, színházi, zenei, képzőművészeti rovatok a legkiválóbb írók és kritikusok tollából.

Megjelenik havonta kétszer

Negyedévi előfizetési ára 130.000 magyar korona

Speciális órajavitásokat
legszakszerűbben végez**Krekus**óra specialista
Subotica
Gyümölcs piac 4.
Aranyművesek
során**Közeleg a tél**Vezettesse be idejekorán a villamos
világítást.A villanytelep gyorsan, szakszerűen és olcsón
elvégzi ezt a munkát.**Telefonszám 508.**Megjegyzés: Figyelmeztetjük áramfogyasztóinkat, hogy villamos szerelőink és szerésszemélyzetünk
SEC jegyű sapkákkal vannak ellátva és kérjük, hogy csak a mi személyzetünknek sziveskedjék az árammérők és vízmérők leolvasását megengedni.

Üzletátalakítás

miatt értesitem a t. községet, hogy csemege és fűszerben szükségletét házam kapubejárata alatt szerkezethi be.

SUGÁR MANÓ
cégSzakszerűen előállított
kitűnő friss**teavaját**

valamint különféle

sajtokatmegrendelésre azonnal
szállítok a legelőnyösebb napi
árban**TÓTH JÁNOS**vaj- és sajtmester sajtgyára
ČESTELK SHS**SZILÁGYI ÉS TÁRSA**árubizományi üzlet
I. ŠENOJE UL. (Bem) 10
Zsák, uj és kölcsönponyvák,
zsinegek,
kenderárak
Leszállított gyári áron**Gazdák!**Az idel nagy esők és áradás folytán ezévből
okvetlenül nagy mértékben fog fellépni a**kemény büzös üszök**

Az üszök ellen egyedül a

„PORZOL“

száraz buzaporzószer

nyújt biztos védelmet és azonkívül kedvezően
hat a mag csiraképességére is és így nagyobb
és jobb termést is biztosít.

PORZOL már számtalanszor kipróbálva

Használata rendkívül egyszerű

A PORZOL ára 1 csomag 200 gr. Din. 10.—

1 „ 1 kg. „ 44.—

100 kg. búzához 200 gr. „PORZOL“ kell

Kérjen mindenütt PORZOL t

Mindeniütt kapható!

Kereskedők, kik PORZOL árusítással óhajtanak
foglalkozni, árengedményt kapnak

Mindennemű utasítást ingyen küld a gyár:

KASTEL D. D.

zagrebi irodája, Zagreb, póstafiók 104

Irodai helyiségek: Nikolićeva ulica 8. I. em.

7820

CITROËN**AUTOMOBIL**22 HP, 5 üléses, négy fékes, a legmodernebb
felszerelésekkel, u. m.: kilométerjelző, óra,
spricbretlámpa, automatikus ablaktisztító, két
villany-jelzőkürt, egy városi és egy országuti,
négy nikkelezett lámpa, pótkerék gummivalA párisi Citroën-gyár úgy az automobilonk
tökéletesebb felszerelése, mint az árak olcsósága
tekintetében az összes európai gyártmányokat
legyőzte

Képviselő:

**MITA BERBERSKI
VELIKIBECSKEREK****4 nagy szoba**(három utcai, egy udvari) és egy kis előszoba
irodának, esetleg garsonlakásnak és irodának**KIADÓ**Kívánatra nagyobb raktárbeliségek is a házban.
Cím Schmolka hírdetőirodában Novisad
Futoški put 2.

7591

Háromezer öl keményfafőleg tölgyfa, első-másodosztályu hasáb, valamint
dorong és prigli Szávához lihoráda,
hajórakományokat azonnal szállít**Mitrovačka paropila d. d.
Sr.-Mitrovica****Elsőrendű külföldi
gázgyári diókokszt**legjobb minőségben, közvetlenül a vasut-
ró, városi mázsán mérlegelve**75 dinárért szállítok****100 kilogrammonként**

Előjegyzéseket kérem alanti címre

WEISZ DEZSÓ, SUBOTICA

fakereskedés, posta mellett

Uradalmi ispána gazdaság minden ágában
járta, állását változtatná. El-
menne kisebb gazdaságba is,
hol biztosítva lenne megél-
tése. S ives megkeresések „In-
tenziv“ jeligen továbbítatnak

7074

A LEGJOBB NEMET RADIÓUJSÁG A**RADIOWELT**Megjelenik minden szombaton. Tudományos
cikkek a népszerű illusztrált rádióreporto.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

WIEN III, RÜDENGASSE No. 11.

Ne mulassza el még ma előfizetni ezt a kitűnő rádiószaklapot

A „RADIOWELT“ előfizetési árai:

Egész évre 30 dinár — Félévre 160 dinár

Negyedévre 80 dinár. Egyes szám ára 8 dinár.